

MALEZYA

ENERJİ (PETROL VE GAZ) SEKTÖRÜ PAZAR ARAŞTIRMASI RAPORU

Tarih : 14/11 /2025

Raporu Hazırlayan: T.C. Kuala Lumpur Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği

MALEZYA’NIN ENERJİ (PETROL VE DOĞAL GAZ) SEKTÖRÜ RAPORU

Malezya, enerji sektörüne bütüncül bir yaklaşımla yön vermekte ve 2050 yılı Net Sıfır Emisyon hedefleri kapsamında, National Energy Transition Roadmap (NETR), Renewable Energy Act ve Green Technology Master Plan gibi stratejik politika belgeleri aracılığıyla yeşil enerji dönüşümünü hızlandırmayı amaçlamaktadır.¹ Bu kapsamda, yenilenebilir enerji yatırımlarının artırılması, enerji verimliliğinin güçlendirilmesi ve düşük karbonlu teknolojilerin yaygınlaştırılması ülkenin temel öncelikleri arasında yer almaktadır. Bu kapsamda, ülkede yenilenebilir alanında güneş paneli üretim kapasitesinin son yıllarda ciddi biçimde artmış kaydedilmiş olması önemlidir. Örneğin, Malezya 2021 yılı itibarıyla küresel güneş PV modül üretiminin yaklaşık %4’ünü gerçekleştirmiştir. ² Ülke, coğrafi avantajı, teşvik ortamı ve yabancı yatırımlar sayesinde ülke, bölgesel anılan sektörde üretim üssü olma yolundadır.

Bununla birlikte, bu rapor Malezya’nın enerji sektörünün genel yapısını çerçevelendirmekle beraber inceleme alanını yalnızca petrol ve doğal gaz sektörleri üzerinde yoğunlaştırmaktadır. Çünkü bu iki geleneksel sektör, Malezya’nın ekonomik yapısı, dış ticaret dengesi ve enerji arz güvenliği bakımından stratejik ve hayati bir öneme sahiptir.

Bu anlamda, petrol ve doğal gaz sektörlerinin yalnızca ülkenin enerji arz güvenliği açısından değil; aynı zamanda kamu gelirlerinin sürekliliği, döviz kazancı, endüstriyel büyüme ve jeostratejik konumu bakımından da belirleyici bir rol oynamaktadır. Dolayısıyla bu rapor kapsamında verilen analiz ve incelemeler petrol ve doğal gaz endüstrileri odağında sunulmaktadır.

1. Ülke Pazarında Enerji (Petrol & Gaz) Sektörü

Malezya’da kolonyal dönemde 1910’larda Sarawak bölgesinde ilk petrol keşfi yapılmış olup, bu dönemde petrol arama ve çıkarma faaliyetleri yabancı şirketlerin kontrolündeydi. Malezya bağımsızlığını aldıktan sonra, ancak Sarawak ve Sabah eyaletlerinin de ülkeye dahil olmasının ardından 1974 yılında enerji kaynaklarının ulusallaştırılmasına yönelik somut adımlar atmaya başlamıştır. Bu kapsamda, Malezya 1974 yılında, Petroleum Development Act çıkarmak ve ve Petroliam Nasional Berhad (Petronas) kurmak gibi önemli gelişmeler kaydetmiştir. Petronas 1974 yılında Petrol Geliştirme Yasası kapsamında kurulmuştur.

Söz konusu gelişme ile Federal Hükümet, petrol ve doğalgaz üzerindeki tüm hakları Petronas’a devretmiş ve Petronas bu şekilde ülkedeki tüm arama-üretim ve satış faaliyetlerinde tek yetkili otorite konumuna gelmiştir. Bugün ise Malezya enerji sektörü esasen fosil yakıtlara bağımlı olmakla birlikte, belirlenen 2050 hedefleri kapsamında güneş enerjisi, hidro ve biyoyakıtlar da enerji sektöründe ve Petronas’ın faaliyetleri kapsamında da önemli yer edinmeye başlamıştır.

Enerji doğal kaynakları bakımından zengin olan Malezya’da ülke ekonomisi için enerji sektörü, oldukça büyük öneme sahiptir. 2024 yılında %5,1 artışla 1,96 trilyon RM (yaklaşık 432,1 milyar dolar) büyüklüğe ulaşan Malezya ekonomisi aynı yılda 1,5 trilyon RM (yaklaşık 330 milyar dolar) ihracat yapmıştır. Bu ihracatın yaklaşık %14,4’ü (47,5 milyar dolar) 27. Fasil enerji sektöründe gerçekleşmiştir. MIDA³, enerji sektörünün (petrol ve doğalgaz) Malezya’nın yıllık GSYİH’sine yaklaşık %20 katkıda bulunan dinamik bir sektör olduğunu belirtmektedir.

Amerika Enerji Ajansı⁴ verilerine göre, 2023 yılı itibarıyla Malezya’nın kanıtlanmış petrol rezervi 2,7 milyar varil düzeyindedir. World Atlas⁵ tarafından açıklanan bilgilere göre ise, Malezya 2024 yılı itibarıyla sahip olduğu 3,6 milyar varil rezervi ile dünyada 25. sırada yer almaktadır. Öte yandan, yine aynı kaynak tarafından Malezya’nın 32 trilyon kübik feet doğal gaz rezervi olduğu belirtilmektedir.

¹ Ministry of Economy Malaysia, National Energy Transition Roadmap (NETR), 2023.

² International Renewable Energy Agency (IRENA), Malaysia Energy Transition Outlook 2023, 2023.

³ <https://www.mida.gov.my/industries/services/oil-and-gas/>

⁴ https://www.eia.gov/international/content/analysis/countries_long/Malaysia/malaysia.pdf

⁵ <https://www.worldatlas.com/industries/the-world-s-largest-oil-reserves-by-country.html>

Trading Economics'te⁶ yer alan bilgilere göre, 2025 Mayıs itibarıyla Malezya ham petrol üretimi günlük yaklaşık 485,000 varil civarında olup, dünyadaki toplam üretime göre payı 0.6% seviyesindedir. 2023'te Malezya dünya ham petrol ihracatında %2,17 pay ile 16. büyük ihracatçı konumundadır. Malezya, ham petrol ihracatının neredeyse tamamını başta Çin ve Hindistan olmak üzere Asya Pasifik⁷ ülkelerine gerçekleştirmiştir.

Malezya 2024 yılında ise yaklaşık 28 milyon ton LNG ihracatı gerçekleştirmiş olup, %6,7 pay ile dünyanın 5. LNG ihracatçısı konumundadır. LNG alanında temel ihracat ülkeleri Çin, Japonya ve Güney Kore'dir.

1.1 Sektörde Üretim

Malezya'nın enerji altyapısı; arama, çıkarma, rafine etme, işleme, taşıma, depolama ve konut, ticaret, ulaşım ile sanayi sektörlerine enerji tedarikine kadar uzanan tüm faaliyet zincirini kapsamaktadır.

Aşağıda yer alan Tablo 1, Malezya'da 2022–2024 yılları arasındaki ham petrol, kondensat ve doğal gaz üretimini göstermektedir. Tablo'da ham petrol üretiminde görülen düşüş dikkat çekmektedir. Buna göre, ham petrol üretimi, 2022 yılında 145,1 milyon varil iken 2023'te 134,1 milyon varile, 2024'te ise 126,0 milyon varile düşmüştür.

Tablo 1: Ham Petrol, Kondensat ve Doğal Gaz Üretimi

Ürün	Birim	2022	2023	2024
Ham Petrol	Milyon Varil	145.1	134.1	126.0
Kondensat	Milyon Varil	47.4	54.2	55.6
Doğal Gaz	Milyar Fit Küp (BCF)	2,846.1	2,862.0	2,948.8

Kaynak: Department of Statistics Malaysia⁸

Tablo 2'de ham petrolün rafinaj süreci ile üretilen petrol ürünlerine ve işlenmiş gazların üretim miktarları verilmektedir. Sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) sektörde başat konumda olmakla birlikte üretimi 2022'de 31.283 bin metrik ton iken 2023'te 31.224'e, 2024'te ise 31.017'ye gerilemiştir. Sıvılaştırılmış petrol gazı (LPG) 2022'de 2.678 bin metrik ton iken 2024'te 2.386'ya düşmüştür.

Tablo 2: Rafine Petrol Ürünleri Sanayisinde Önde Gelen Ürünlerin Üretimi

(Üretim miktarı: '000 metrik ton)	2022	2023	2024
Sıvılaştırılmış Doğal Gaz (LNG)	31,283	31,224	31,017
Sıvılaştırılmış Petrol Gazı (LPG)	2,678	2,606	2,386
Benzin (Motor Spirit)	6,466	4,758	4,278
Yakıt Yağı (Fuel Oil)	1,990	1,962	2,128
Dizel / Gaz Yağı	15,332	16,236	16,993
Karışım Madeni Yağı	145	182	240
Gazyağı (Kerosene)	3,158	3,286	3,620
Nafta	3,259	3,061	3,382
Toplam	64,311	63,315	64,044

Kaynak: Department of Statistics Malaysia

1.2 Ortalama Üretici Fiyatları

Malezya'daki üretim faaliyetlerinin fiyat düzeyi incelendiğinde, Üretici Fiyat Endeksi (PPI⁹), Ağustos 2024'te 118,7 iken Ağustos 2025'te 115,4'e gerilemiştir (Tablo 5). Tarım, ormancılık ve balıkçılık sektörlerinde endekste artış göstererek Ağustos 2025 itibarıyla 137,9'a (Ağustos 2024: 128,5) yükselmiş ve böylelikle Malezya Üretici Fiyat Endeksi'ne en fazla katkı sağlayan sektör olmuştur.

⁶ <https://tradingeconomics.com/malaysia/crude-oil-production>

⁷ <https://www.eurasiareview.com/14112024-malaysia-energy-profile-second-highest-producer-of-petroleum-and-other-liquids-in-southeast-asia-analysis/>

⁸ https://www.dosm.gov.my/uploads/release-content/file_20250903113336.pdf

⁹ <https://www.dosm.gov.my/portal-main/release-content/producer-price-index--local-production-august-2025>

Tablo 5: Yerli Üretim- Sektör Bazında Yüzde Değişim

	Endeks			Yüzde Değişim	
	2024 Ağustos	2025 Temmuz	2025 Ağustos	Yıllık Değişim (Ağu 25 / Ağü 24)	Aylık Değişim (Ağu 25 / Tem 25)
Toplam	118.7	115.3	115.4	-2.8	0.1
Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık	128.5	133.5	137.9	7.3	3.3
Madencilik	91.4	89.6	88.3	-3.4	-1.5
İmalat	121.1	116.4	116.2	-4.0	-0.2
Elektrik ve Gaz Tedariki	118.9	122.9	123.8	4.1	0.7

Kaynak: DOSM

SITC 4 sınıflandırmasına göre “ham madde (inedible crude materials)” kategorisinde yerel üretim ve emtia bazında hesaplanan endeks analiz edildiğinde (Tablo 6), Üretici Fiyat Endeksi (PPI) 2024 yılı Ağustos ayında 115.0, 2025 yılı Temmuz ayında 119.3, 2025 yılı Ağustos ayında ise 123.7 olarak kaydedilmiştir.

Mineral yakıtlar ve madeni yağ için hesaplanan endeks ise 2024 Ağustos’ta 113.0 iken, 2025 Temmuz’da 104.4, 2025 Ağustos’ta 103.6 seviyesine gerilemiştir.

Tablo 6: Emtia Bazında (SITC 4) Yerel Üretim ve Yüzde Değişim

	Endeks			Yüzde Değişim	
	2024 Ağustos	2025 Temmuz	2025 Ağustos	Yıllık Değişim (Ağu 25 / Ağü 24)	Aylık Değişim (Ağu 25 / Tem 25)
Toplam	118.7	115.3	115.4	-2.8	0.1
Ham Maddeler (inedible crude materials)	115.0	119.3	123.7	7.6	3.7
Mineral Yakıtlar, Yağlayıcılar vb	113.0	104.4	103.6	-8.3	-0.8

Kaynak: DOSM

Aşağıda yer alan Tablo 7, madencilik faaliyetleri için hesaplanan endeksi göstermektedir. Buna göre, madencilik sektörü genel endeksi 2024 yılı Ağustos ayında 91,4 iken, 2025 yılı Ağustos ayında 88,3’e düşmüştür.

Tablo 7: Sektör, Alt Sektör ve Grup Bazında Yerel Üretim- Yüzde Değişim

	Endeks			Yüzde Değişim	
	2024 Ağustos	2025 Temmuz	2025 Ağustos	Yıllık Değişim (Ağu 25 / Ağü 24)	Aylık Değişim (Ağu 25 / Tem 25)
Toplam	118.7	115.3	115.4	-2.8	0.1
Ham Petrol ve Doğal Gaz Çıkarımı	91.4	89.6	88.3	-3.4	-1.5
Ham Petrol Çıkarımı	89.7	86.1	85.1	-5.1	-1.2
Doğal Gaz Çıkarımı	102.2	107.1	104.6	2.3	-2.3

Kaynak: DOSM

Aşağıda yer alan Tablo 8, rafine petrol ürünleri üretimindeki değişimi göstermektedir. Verilere göre, kok kömürü ve rafine petrol ürünleri imalatı, 2024 Ağustos- 2025 Ağustos döneminde yıllık bazda %14,9 aylık bazda ise %0,7 oranında düşüş göstermiştir.

Kimya sektörü yıllık bazda %7,1 oranında düşüş kaydetmiştir. Bu sektör içinde; temel kimyasallar, gübreler, azot bileşikler, plastik ve sentetik kauçuk ürünleri yıllık bazda %8,2 düşmüştür. Diğer kimyasal ürünler ise hem yıllık (-%2,5) hem de aylık (-%0,3) bazda düşüş göstermiştir.

Tablo 8: Petrol Ürünlerinin, Sektör, Alt Sektör ve Grup Bazında Yerel Üretim – Yüzde Değişimi

	Endeks			% Değişim	
	2024 Ağustos	2025 Temmuz	2025 Ağustos	Yıllık Değişim (Ağu 25 / Ağu 24)	Aylık Değişim (Ağu 25 / Tem 25)
Rafine Petrol Ürünleri İmalatı	131.4	112.6	111.8	-14.9	-0.8
Kimyasal ve Kimyasal Ürünler İmalatı	122.4	113.6	113.7	-7.1	0.1
Temel Kimyasallar, Gübreler, Azot Bileşikler, Plastik ve Sentetik Kauçuk (birincil formlar)	123.6	113.2	113.5	-8.2	0.3
Diğer Kimyasal Ürünlerin İmalatı	118.2	115.5	115.2	-2.5	-0.3

Kaynak: DOSM

1.3 Sektörde Üretici Yerli Firmalara ve Üretici Birlikleri/Derneklerine İlişkin Bilgiler

Malezya’da petrol ve gaz sektöründe Petronas öncülüğünde yerli ve yabancı yatırımcılarla iş birlikleri halinde yürütülmektedir. Bu anlamda sektöre yönelik her yatırımda Petronas’ın varlığı yasal olarak korunmakta ve sağlanmaktadır. Petronas, 1974 tarihli Petroleum Development Act uyarınca doğrudan Başbakan’a karşı sorumludur.

Petronas’ın elde etmiş olduğu kâr doğrudan devlet bütçesine aktarmaktadır. 2024 yılında 320 milyar RM gelir elde eden Petronas, vergi, finansal taahhütler ve 32 milyar RM temettü de dahil olmak üzere Malezya Devleti bütçesine toplam 72,4 milyar RM katkıda bulunmuştur. Petronas’ın finansal raporlaması ve devlete yapılan ödemelerin denetimi Ministry of Finance yetki alanındadır.

Sektöre ilişkin ilgili kamu kurum ve yapılanmalarına bakıldığında, 2023 yılında yeniden yapılandırılan Ulusal Enerji Konseyi, enerji arz güvenliği, enerji geçişi ve emisyon azaltımı konularında nihai koordinasyon organıdır ve Başbakan başkanlığında toplanmaktadır.

Yine Başbakanlık bünyesinde bulunan Economic Planning Unit (EPU), enerji sektörüne ilişkin ulusal kalkınma planlarını hazırlar, yatırım ve enerji arz-talep projeksiyonlarını koordine ederken, Petroleum Development Division Petronas’ın faaliyetlerini ve federal-yetki alanındaki enerji projelerini takip etmektedir.

Enerji Dönüşümü ve Su Bakanlığı (Ministry of Energy Transition and Water Transformation, METW); Enerji sektörünün genel düzenleyici otoritesidir. Petrol ve doğal gazın downstream (rafineri, dağıtım, satış) faaliyetlerinin politikası ve denetimi, enerji arz güvenliği ve altyapı planlaması amacıyla ithalat-ihracat lisansları, LNG terminal onaylarının verilmesi gibi sorumlulukları bulunmaktadır.

Malaysia Petroleum Resources Corporation (MPRC)¹⁰; Nisan 2011’de kurulmuş olup, Ekonomi Bakanlığı’na bağlı bir kuruluştur ve öncelikli olarak Malezya’nın Petrol ve Gaz Hizmetleri ve Ekipmanları (OGSE) sektörünü geliştirmekle görevlidir. MPRC ayrıca, hükümete petrol ve gaz ile enerji sektörleri konusunda politika önerileri sunmaktadır.

Enerji Komisyonu¹¹(ST); Enerji Komisyonu Yasası 2001 uyarınca kurulan yasal bir kurumdur ve Malezya Yarımadası’ndaki enerji sektörünü, özellikle elektrik ve boru hattıyla gaz tedarik endüstrilerini düzenlemekten sorumludur.

Enerji Komisyonunun görevleri; Ekonomik Düzenleme, Teknik Düzenleme ve Güvenlik Düzenleme olmak üzere üçe ayrılmaktadır.

Ekonomik Düzenleme: Elektrik üretimi, iletimi, dağıtımı, arzı ve kullanımı ile gazın şebekeye iletimi ve kullanımında ekonomikliği teşvik etmek; rekabeti teşvik etmek, verimli piyasa işleyişini sağlamak, elektrik ve boru hattı gazı endüstrilerinde tekel veya piyasa gücünün kötüye kullanılmasını önlemek.

¹⁰ <https://mprc.gov.my/about-us/our-company>¹¹ <https://www.st.gov.my/>

Teknik Düzenleme: Elektrik ve boru hattıyla gaz tedarik sektörlerinde arz ve hizmetlerin güvenliğini, güvenilirliğini, verimliliğini ve kalitesini sağlamak.

Güvenlik Yönetmeliği: Elektrik üretimi, iletimi, dağıtımı, arzı ve kullanımı ile borulu gazın dağıtımı, arzı ve kullanımından kaynaklanan tehlikelerden sektörü, tüketicileri ve halkı korumak.

Bununla birlikte, ülkenin sektördeki doğal kaynaklarına ev sahipliği yapan ve aynı zamanda idari anlamda yarı özerk olan Sabah ve Sarawak eyaletlerinin de hem kendi enerji şirketleri bulunmakta hem de kamu kurumları aracılığı ile yerel yasal düzenlemeler yapma gibi hakları bulunmaktadır. Sektör açısından önemli dolan Hohor, Terengganu, Pahang gibi eyaletlerde de farklı yapılanmalar vardır.

Sabah Eyaleti

Sabah Eyalet Yönetimi

- Yerel Hükümet, SEC'de ana paydaştır ve yenilenebilir enerji kapasitesini artırmayı amaçlayan SE-RAMP 2040¹² planı da dahil olmak üzere genel enerji stratejisinden sorumludur.

Energy Commission of Sabah (ECoS)

- Sabah Eyalet Hükümeti'nin yasal bir organıdır. Sabah Enerji Komisyonu Kanunu 2023'ün yayımlanmasıyla 10 Ocak 2023 tarihinde kurulmuştur. Düzenleyici otoritedir.
- Kurumun amacı, Sabah Eyaleti'ne güvenli, sürdürülebilir ve erişilebilir enerji sağlamaktır.
- ECoS, 10 Ocak 2023'te Gaz Tedarik Yasası 2023'ün kabulü ile Sabah'ta karasal gaz tedarikine ilişkin ve 2024 Sabah Yasası (Değişiklik), 2024 Elektrik Tedarik Yasası ve 2024 Sabah Yenilenebilir Enerji Yasası'nın 3 Ocak 2024'te kabulünün ardından Sabah'ta elektrik arzı ve yenilenebilir enerji konusunda düzenleyici otorite görevini devralmıştır.

Sabah Energy Corporation Sdn Bhd (SEC)

- SEC, Malezya'nın Sabah Eyalet Hükümeti'ne ait, hükümet bağlantılı bir şirkettir ve Başbakanlık Ofisi'nin yetki alanında faaliyet göstermektedir.
- SEC, doğal gaz, yenilenebilir enerji ve çeşitli ekonomik faaliyetleri kapsayan Sabah'taki enerji kaynaklarının geliştirilmesinde öncü rol oynamaktadır. Sabah'ın en büyük doğalgaz tedarikçisi ve taşıyıcısıdır.

Sabah Oil & Gas Development Corporation Sdn Bhd. (SOGDC)¹³

- Sabah Eyalet Hükümeti, Sipitang Petrol ve Gaz Endüstri Parkı'nın (SOGIP) geliştirilmesine öncülük etmek amacıyla 2010 yılında kurulmuştur.
- SOGDC, tamamı Sabah Eyalet Hükümeti'ne ait olan bir Başbakanlık anonim şirkettir.

Sabah Oil & Gas Terminal (SOGT)

- SOGT, Kimanis bölgesinde yer alan entegre bir petrol & gaz terminali kompleksidir. 2024 itibarıyla kaynaklarda SOGT'nin günlük yaklaşık 300.000 varil ham petrol işleme kapasitesine sahip olduğu ve doğal gaz için yaklaşık 1 milyar standart fit³/gün (≈ 28 milyon m³/gün) düzeyinde bir kapasite ile çalıştığı belirtilmektedir.¹⁴
- Sabah-Sarawak Gas Pipeline (SSGP) hattı, Kimanis'den Sarawak'ın Bintulu bölgesine doğal gaz taşıyan yaklaşık 500 km uzunluğunda bir hattır.
- Bu hat için 2025 yılının başında bir "devre dışı bırakma" (decommissioning) planı resmen açıklanmıştır. Bu durum, SOGT bağlantılı gaz alt-yapısında önümüzdeki dönemde yeniden yapılanma / altyapı dönüşümü ihtiyacı yaratabilecektir.

¹² <https://ecos.gov.my/sites/default/files/uploads/downloads/2023-09/SABAH%20ENERGY%20ROADMAP%20AND%20MASTER%20PLAN%202040%20%28SE-RAMP%202040%29.pdf>

¹³ <https://sogip.com.my/background/>

¹⁴ <https://www.sabahoilandgas.com.my/key-insights>

- SE-RAMP 2040 kapsamında, SOGT ve Kimanis bölgesinin hem hidrokarbon ünitesi olarak hem de endüstriyel gaz tedarik merkezi olarak güçlendirilmesini hedeflemektedir.
- Tesisin ana operatörü, Petronas grup şirketi olan Petronas Carigali Sdn. Bhd.'dir. Terminalin işletmesini ve bakım koordinasyonunu yürütmektedir.
- Tesisin mühendislik, tedarik, inşaat ve devreye alma yüklenicisi Samsung Engineering Co., Ltd olup, büyük inşaat ve kurulum işlerini yürütmektedir. Yerel alt yüklenici olarak Naim (Naim Cendera / NCSB vb.), ekipman, boru, modül imalatı, ön montaj, saha lojistiği vb. alanlarda ise KNM Group karşımıza çıkmaktadır.

Sarawak Eyaleti

Petroleum Sarawak Berhad (PETROS)¹⁵

Sarawak'ın devlete ait petrol ve gaz şirkettir ve eyaletin petrol ve gaz kaynakları üzerinde kontrolünü güçlendirmek amacıyla 2017 yılında kurulmuştur. PETROS, arama, üretim, gaz dağıtımı ve kaynak yönetimi de dahil olmak üzere değer zinciri boyunca faaliyet göstermektedir. Sarawak'ın enerji sektörünü yönetme ve federal hükümetle müzakere etme rolünü güçlendirmektedir. Temmuz 2024 itibarıyla PETROS, Petronas'ın yurt içi gaz ticaretindeki rolünü devralmaya başlamıştır. 21 Mayıs 2025'te imzalanan bir Ortak Bildiri ve 1 Mart 2025'te yürürlüğe giren değiştirilmiş Gaz Dağıtım Yönetmeliği kapsamında PETROS Sarawak'ta yurt içi gazın tek alıcısı ve dağıtıcısı haline gelmiştir. PETROS artık eyalet içinde doğal gaz alımını, tedarikini ve dağıtımını yönetmekte, Petronas üretime yönelik operasyonları ve LNG ihracatından sorumlu olmaya devam etmektedir.

Sarawak Economic Development Corporation (SEDC)¹⁶

Eyaletin ticari, endüstriyel ve sosyo-ekonomik kalkınmasını desteklemek amacıyla devlete ait yasal bir kuruluş olarak kurulmuştur. SEDC, Sarawak Eyaleti yasalarına göre kurulmuş yasal bir kuruluş olmakla birlikte, Federal Ekonomi İşleri Bakanlığı (MOEA) aracılığıyla Malezya Federal Hükümeti'nin yetki alanına da girmektedir.

SEDC Energy Sdn Bhd, Sarawak'ta SEDC bünyesinde faaliyet göstermektedir. Şirket, Sarawak'ın gelişmekte olan petrol ve gaz işletmelerinin küresel varlığını güçlendirme için kurulmuştur.

Ministry of Energy and Environmental Sustainability Sarawak (MEESTy)

Eyalet hükümeti kapsamında faaliyet gösteren Bakanlık 2025 yılında kurulmuştur. Eyaletin enerji sektöründe planlama rolüne sahip olup, eyaletin enerji sektöründe aşağıda belirtilen plan ve programların ana yürütücüsüdür.

Sarawak Hydrogen Energy Roadmap (SHER)

https://meesty.sarawak.gov.my/web/attachment/show/?docid=RDdQaDYxL2kxN0ExeWVCam02M1Q1QT09OjrRuJNkl55OM_YpNHtHRAUg

Sarawak Sustainability Blueprint

<https://meesty.sarawak.gov.my/web/attachment/show/?docid=blF5ajBoVXYyZ25vMWZWMGphVno1dz09OjrWIRE-n-AdLPxWL5hNdOvo>

Sarawak Energy Transition Policy (SET-P)

<https://meesty.sarawak.gov.my/web/attachment/show/?docid=WUd2dUIGdy9WV3lPa055TUViYWQvZz09OjoIDbyf03FQRgrYgo3L5bDI>

Malezya LNG Sdn. Bhd. ve Malaysia LNG Dua

Bintulu, Sarawak'ta faaliyet gösteren Petronas'a ait bir LNG alt şirketleridir. Dünyanın en büyük LNG üretim tesislerinden biri olan PETRONAS LNG Kompleksi'nin işleticisi firmasıdır.

¹⁵ <https://www.petroleumsarawak.com/>

¹⁶ <https://sedc.com.my/>

Vantris Energy Berhad¹⁷

2024 yılında TOTALenergies tarafından satın alınan SapuraOMV Upstream (Sarawak) Inc isimli firmanın yeni adıdır. Sarawak'ta başta açık deniz arama ve üretimi olmak üzere çeşitli enerji faaliyetlerinde bulunmakta olup, gaz keşifleri ve açık deniz inşaat ve kurulum hizmetleri sunmaktadır. 26 Eylül 2025 itibarıyla Maybank, Vantris Energy'de doğrudan 421,67 milyon hisseye (%18,48) sahipken, MIB dolaylı olarak 40,78 milyon hisseye (%1,79) sahip olup, toplam hisse oranı %20,27'ye ulaşmıştır.¹⁸

PTTEP Sarawak Oil Limited¹⁹

Ham petrol ve doğal gazın keşfi, geliştirilmesi ve üretimi konusunda uzmanlaşmış bir Malezya şirkettir.

Sarawak Shell Berhad

Shell Sarawak'ta 1900'lü yılların başından bu yana faaliyet göstermekte olup, bugün temelde Petronas'ın yüklenicisi olarak upstream faaliyetler yürütmektedir.²⁰

Sarawak Energy Berhad (SEB)²¹

Elektrik üreticisi bir şirket olmakla birlikte, doğalgaz kaynaklı elektrik üretim faaliyetleri de yürütmektedir.

Sabah ve Sarawak dışındaki Johor, Terengganu gibi eyaletlerde de sektöre yönelik önemli faaliyetler yürütülmekte olup, bu eyaletlerin detaylarına Bölüm 4.2'de yer verilmektedir.

Son olarak sektöre yönelik dernek ve birlik isimleri için ise Bölüm 4.2.1'e bakılabilir.

1.4 Sektörde Perakende ve Toptan Satışlar

Malezya'da LNG ve doğal gazın toptan (ithalat, yeniden gazlaştırma, taşıma) ve perakende (tüketiciye gaz satışı, boru hatları) satışları Enerji Komisyonu aracılığıyla düzenlenmektedir. Bu düzenleme "Gas Supply Act 1993 (Act 501)" ve "Gas Supply (Amendment) Act 2016" gibi yasalara dayanmaktadır.

Sabah ve Sarawak'ta ise, Batı Malezya'dan farklı olarak eyalet düzeyinde yetki devriyle şekillenmiştir.

Sarawak eyaletinde gaz sektörüne ilişkin tüm downstream (işleme, taşıma, satış ve dağıtım) faaliyetleri, 2016 yılında yürürlüğe giren Distribution of Gas Ordinance (Sarawak) 2016 ile düzenlenmektedir. Bu yasa, eyalet hükümetine gazın toptan ve perakende satışına, lisanslama süreçlerine ve fiyat düzenlemelerine ilişkin tam yetki tanımıştır. Yasanın operasyonel uygulanmasından PETROS sorumludur. PETROS, 2021 itibarıyla eyalette gaz toplayıcısı ve ana dağıtıcı olarak yetkilendirilmiştir. Bu kapsamda PETROS, Sarawak içinde LNG ve sıkıştırılmış doğal gaz (CNG) tedariki, dağıtımı ve sanayiye satışını gerçekleştiren temel kamu şirkettir. Federal düzeyde Petronas, yalnızca upstream faaliyetlerinden sorumlu olmaya devam etmekte; Sarawak sınırları içindeki downstream faaliyetlerde ise PETROS'un düzenleyici otoritesi geçerli olmaktadır.

Sabah eyaletinde ise 1 Ocak 2024 itibarıyla yürürlüğe giren Sabah State Gas Regulatory Authority Agreement uyarınca, federal hükümet ile Sabah Eyalet Hükümeti arasında yapılan mutabakat çerçevesinde doğal gazın ve LNG'nin dağıtımı, toptan ve perakende satışı ile fiyatlandırması konularındaki düzenleyici yetki tamamen eyalet yönetimine devredilmiştir. Bu yetki devriyle birlikte, Sabah Energy Commission (SEC) ve Sabah Gas Regulatory Division eyalet düzeyinde gaz sektörünün denetiminden ve lisanslamasından sorumlu hale gelmiştir. Federal düzeyde ise Petronas, upstream üretim ve LNG ihracatı alanındaki yetkisini sürdürmektedir.

Malezya perakende petrol ve gaz sektörü, perakende akaryakıt istasyonları işleten, hanelere LPG tedarik eden ve madeni yağ pazarlayan bir dizi büyük şirketin hakimiyetindedir. Ülke genelinde yaklaşık 4.200

¹⁷ <https://vantrisenergy.com/>

¹⁸ <https://www.businesstoday.com.my/2025/09/26/maybank-cimb-rhb-emerge-as-substantial-shareholders-in-vantris-energy/#:~:text=Three%20major%20banks%20in%20the,convertible%20into%20one%20ordinary%20share.>

¹⁹ <https://www.pttep.com/en/our-company/pttep-overview>

²⁰ <https://www.shell.com.my/about-us/what-we-do/shell-in-malaysia/upstream.html>

²¹ <https://www.sarawakenergy.com/>

perakende akaryakıt istasyonu bulunmaktadır ve pazar payının büyük bir kısmı PETRONAS, SHELL (Birleşik Krallık), PETRON (Filipinler) ve CALTEX (ABD) tarafından kontrol edilmekte olup, bu firmalar perakende akaryakıt satış hacminin yaklaşık %85'ini gerçekleştirmektedir²².

Petronas Dagangan Berhad (PDB); Petronas'ın satış ve pazarlama koludur. Ülke genelinde 1.000'den fazla akaryakıt istasyonu en büyük operatördür. Şirketin 2024 yılı toplam geliri 8,3 milyar ABD doları (37,95 milyar RM)²³ olarak kaydedilmiştir. Bunun yaklaşık %53'ü (4,42 milyar ABD doları / 20,21 milyar RM) ²⁴ perakende yakıt satışlarından elde edilmiştir. Mogas (Motor benzini) ve Dizel'e olan güçlü iç talep ve yakıt dışı perakende satışlarla çeşitlendirme, bu performansın ana itici gücü olmuştur.

SHELL Malaysia; Ülke genelinde yaklaşık 950 akaryakıt istasyonu Malezya'nın en büyük ikinci perakende yakıt operatörüdür. Şirket, hem CODO (Şirket Sahibi, Bayi Tarafından İşletilen) hem de DODO (Bayi Sahibi, Bayi Tarafından İşletilen) modelleriyle faaliyet göstermektedir.

PETRON Malaysia; 2012 yılında ExxonMobil'in alt işletmesini satın alarak pazara girmiştir. Yaklaşık 700 istasyon ile ülkenin üçüncü büyük perakende yakıt dağıtıcısıdır. Petron, büyüme stratejisiyle Shell ve Petronas'a rakip olacak şekilde pazar payını artırmıştır.

CALTEX (Chevron Malaysia Limited); Yaklaşık 400 istasyon ile faaliyet göstermektedir. Sayısı az olmakla birlikte istasyonlar, şehir merkezleri ve ana karayollarında stratejik olarak konumlandırılmıştır. Caltex, genellikle yerel operatörlerle franchise benzeri iş modelleri kullanmakta ve Chevron Caltex markası altında hizmet vermektedir.

Tablo 9, Malezya'da ana akaryakıt perakende markalarını göstermektedir.

Tablo 9: Malezya'daki Başlıca Akaryakıt Markalarının Karşılaştırması

Şirket	Yakıtlar (Benzin ve Dizel)	LPG	Yağlayıcılar
Petronas	Petronas Primax (95, 97 Pro-Drive) Petronas Dynamic Diesel Euro 5 (Pro-Drive'lı ve Pro-Drive'sız)	Petronas Gasul (12 kg, 14 kg tüpler-ev tipi (household cylinders); ticari ve endüstriyel dökme LPG)	Petronas Syntium (otomobil, F1 teknolojisi) Petronas Sprinta (motosiklet) Petronas Urania (ağır vasıtalar/otobüsler) Petronas Tutela (şanzıman ve dişli yağları) Endüstriyel yağlayıcılar
Shell	Shell FuelSave 95 / 97 (RON95 düzenlenmiş, RON97 premium) Shell V-Power Racing (yüksek performans RON100) Shell FuelSave Diesel Euro 5	Shell Gas (LPG) konut ve ticari tüpler; bayiler aracılığıyla	Shell Helix (otomobil) Shell Advance (motosiklet) Shell Rimula (ağır vasıtalar/otobüsler) özel yağlar ve gresler
Petron	Petron Blaze 95, 97, 100 Euro 4M (RON95/97/100 premium line) Petron Diesel Max / Turbo Diesel Euro 5	Petron Gasul (domestic LPG cylinders and bulk supply) (konut ve ticari LPG - tüp ve dökme satış)	Petron Lubricants (ExxonMobil'in devamı) Petron Rev-X (dizel motorlar) Petron Ultron (otomobil) Petron Sprint 4T (motosiklet)
Caltex	Caltex with Techron® (RON95, RON97 benzin) Caltex Diesel with Techron® D (Euro 5)	Caltex LPG (bölgesel dağıtım, Gasul & Petron Gasul'a kıyasla sınırlı pazar payı)	Havoline (otomobil ve motosiklet) Delo (ağır vasıta, endüstriyel ve deniz yağları)

Tablo 10, Malezya'daki büyük petrol ve gaz oyuncularının toptan satış segmenti karşılaştırmasını göstermektedir. Malezya'nın petrol ve gaz sektöründeki son işlem pazarında;

- Petronas, havacılık, denizcilik, endüstriyel yakıtlar, LPG ve bitüm alanlarındaki kapsamlı perakende ağı ve entegre toptan tedarik ağıyla ulusal lider konumundadır.

²² <https://www.woodmac.com/reports/refining-and-oil-products-malaysia-retail-fuels-long-term-outlook-150091395/>

²³ <https://www.mymesra.com.my/about-us/news-press-releases/pdb-agm-2025>

²⁴ https://www.mymesra.com.my/integrated-report-2024/images/downloads/Petronas_Dagangan_Berhad_IR24.pdf

- Shell, güçlü V-Power markasını havacılık ve denizcilik uzmanlığıyla birleştirerek küresel bir premium oyuncu olarak konumlanırken,
- Petron, rafineri destekli tedarikiyle agresif perakende büyümesi ve havacılık varlığını sürdürerek hızlı bir rakip olarak öne çıkmaktadır.
- Caltex, daha sınırlı bir perakende faaliyeti sürdürmesine rağmen, Chevron'un küresel ağı aracılığıyla yağlayıcılar, denizcilik yakıtları ve filo sözleşmeleri alanlarında güçlü bir performans göstermekte ve bu segmentlerde istikrarlı bir konumunu korumaktadır.

Tablo 10: Malezya’da Başlıca Petrol ve Gaz Şirketlerinin Toptan Satış Faaliyetleri

Şirket	Toptan / Ticari Faaliyetler (Ürünler ve Kanallar)	Güçlü Yönler / Kapasite
Petronas Dagangan Berhad (PDB)	- Havacılık yakıtları (Jet A-1, Avgas) – ticari havayolları için ²⁵ - Denizcilik / liman ikmal yakıtları - Dökme dizel, fuel oil, endüstriyel yakıtlar - Bitüm / altyapı için asfalt - Sanal Boru Hattı Sistemi (VPS) – uzak bölgelerde ikmal - Dökme LPG / endüstriyel LPG tedariki	- Ülkenin en büyük ulusal tedarikçisi; Petronas'ın rafineri ve ticaret faaliyetleriyle entegre - Deniz, asfalt, LPG ve bitüm alanlarında geniş ürün portföyü - Geniş lojistik ve dağıtım ağı
Shell	- Ticari yakıtlar (dizel, biyoyakıtlar, özel yakıtlar) – sanayi, taşımacılık, tarım, madencilik sektörleri²⁶ - Shell Fuel Kartları / yakıt çözümleri - Havacılık yakıtları (Jet A-1) – Shell Aviation - Deniz yakıtları ve yağlayıcılar – Shell Marine - Fabrikalar ve enerji santralleri için endüstriyel yağlayıcılar	- Yakıtlar ve yağlayıcılarda güçlü Ar-Ge kapasitesi - Küresel havacılık ve denizcilik liderliği - Entegre yakıt ve enerji verimliliği çözümleri sunma yeteneği
Petron	- Havacılık yakıtları – Petron Aviation aracılığıyla KLIA ve bölgesel havalimanlarında²⁷ - Endüstriyel müşteriler ve lojistik filolar için dökme yakıt tedariki - Dökme LPG (Petron Gasul) – oteller, restoranlar, fabrikalar için - Bitüm / altyapı için asfalt - Port Dickson Rafinerisi destekli toptan tedarik	- Rafineri entegrasyonu sayesinde güvenli arz - Havacılık yakıtı segmentinde güçlü konum - Esnek fiyatlama ile rekabetçi pazar oyuncusu
Caltex	- Endüstrilere ve filo araçlarına dökme yakıt tedariki²⁸ - Seçili havalimanlarda Caltex Aviation yakıtı - Caltex Marine (gemi yakıtları ve yağlayıcılar) - Endüstriyel yağlayıcılar ve özel yağlar (Havoline, Delo) - Chevron ağı üzerinden asfalt ve özel yağ tedariki	- Yağlayıcılar alanında güçlü marka (Havoline, Delo) - Küresel Chevron tedarik zinciriyle destekli - Filo ve denizcilik sözleşmelerinde rekabetçi konum

2. Ülkenin Sektörde Dış Ticareti ²⁹

Petrol, doğal gaz ve kimyasal ürünler Malezya dış ticaretinde stratejik öneme sahip kalemler arasında yer almaktadır. Malezya; LNG, rafine petrol ürünleri, kimyasal hammaddeler ve plastik bazlı ürünlerin hem üreticisi hem de ihracatçısı konumundadır.

2.1 Sektörde Malezya’nın En Fazla İthalat Gerçekleştirdiği İlk 10 Ülke

Malezya’nın En Çok Yüksek Sıcaklıkta Kömür Katranının Damıtılmasından Elde Edilen Yağlar ve Diğer Ürünler (HS 2707) İthal Ettiği Ülkeler, 2024

	Ülke Adı	İthalat Değeri (\$)	Oran (%) (İthalat Değeri/Toplam İthalat)
1	United States	64,197,472	19.62
2	Korea	56,387,439	17.23
3	Saudi Arabia	53,885,708	16.47
4	Thailand	53,742,631	16.42

²⁵ <https://www.mymesra.com.my/for-business/commercial-and-industrial-fuels>

²⁶ <https://www.shell.com.my/business/lubricants-fuels-and-oils/commercial-fuels.html>

²⁷ <https://www.petron.com.my/about-us/how-our-products-reach-you/>

²⁸ <https://www.caltex.com.my/motorists/products/lubricants.html>

²⁹ Raporun bu kısmında Malezya’nın ürün bazlı verilen dış ticaret istatistiklerinin tamamı, Malezya’nın resmi istatistik departmanı METS’ten temin edilmiştir.

5	Singapore	47,066,530	14.38
6	China	21,065,289	6.44
7	Viet Nam	7,743,241	2.37
8	Philippines	7,007,557	2.14
9	Qatar	5,850,848	1.79
10	Indonesia	3,474,301	1.06
	Türkiye	-	-
	Total	327,255,407	

Malezya'nın En Çok Petrol Yağları ve Bitümlü Minerallerden Elde Edilen Yağlar (HS 2709) İthal Ettiği Ülkeler, 2024

	Ülke Adı	İthalat Değeri (\$)	Oran (%) (İthalat Değeri/Toplam İthalat)
1	Saudi Arabia	5,630,861,501	40.57
2	United Arab Emirates	2,998,281,556	21.60
3	United States	809,907,232	5.83
4	Qatar	654,300,566	4.71
5	Gabon	564,123,494	4.06
6	Cameroon	549,302,005	3.96
7	Brazil	483,871,005	3.49
8	Angola	407,383,826	2.93
9	Sudan	314,346,223	2.26
10	Thailand	284,954,790	2.05
	Türkiye	-	-
	Total	13,880,525,310	

Malezya'nın En Çok Ham Petrol Dışındaki Petrol Yağları ve Bitümlü Minerallerden Elde Edilen Yağlar (HS 2710) İthal Ettiği Ülkeler, 2024

	Ülke Adı	İthalat Değeri (\$)	Oran (%) (İthalat Değeri/Toplam İthalat)
1	Singapore	8,982,055,851	33.85
2	Korea	3,085,551,959	11.63
3	China	2,580,302,159	9.73
4	India	2,103,090,984	7.93
5	Saudi Arabia	1,496,906,678	5.64
6	Taiwan	1,463,525,524	5.52
7	United Arab Emirates	989,637,630	3.73
8	Indonesia	879,809,490	3.32
9	Russian Federation	783,533,723	2.95
10	Thailand	681,251,936	2.57
	Türkiye	166,099,319	0.63
	Total	26,531,271,843	

Malezya'nın En Çok Petrol Gazları ve Diğer Gaz Halindeki Hidrokarbonlar (HS 2711) İthal Ettiği Ülkeler, 2024

	Ülke Adı	İthalat Değeri (\$)	Oran (%) (İthalat Değeri/Toplam İthalat)
1	Australia	1,823,482,986	65.84
2	United States	275,168,982	9.94
3	Kuwait	157,027,644	5.67
4	Thailand	112,226,202	4.05
5	Mozambique	92,731,554	3.35

6	Qatar	88,162,098	3.18
7	Papua New Guinea	39,080,291	1.41
8	Indonesia	34,277,452	1.24
9	Singapore	33,365,869	1.20
10	Saudi Arabia	28,205,633	1.02
	Türkiye	-	-
	Total	2,769,662,991	

Malezya'nın En Çok Vazelin (HS 2712) İthal Ettiği Ülkeler, 2024

	Ülke Adı	İthalat Değeri (\$)	Oran (%) (İthalat Değeri/Toplam İthalat)
1	Singapore	17,463,677	48.59
2	China	9,426,211	26.23
3	United States	1,378,962	3.84
4	Thailand	1,233,753	3.43
5	Indonesia	1,087,142	3.02
6	Hong Kong	1,074,385	2.99
7	Netherlands	895,961	2.49
8	India	836,619	2.33
9	Japan	828,843	2.31
10	Germany	627,078	1.74
	Türkiye	-	-
	Total	35,938,971	

Malezya'nın En Çok Petrol Koku, Petrol Bitümü ve Diğer Petrol Yağları Kalıntıları (HS 2713) İthal Ettiği Ülkeler, 2024

	Ülke Adı	İthalat Değeri (\$)	Oran (%) (İthalat Değeri/Toplam İthalat)
1	Singapore	265,632,787	56.46
2	United Arab Emirates	107,851,044	22.92
3	China	46,865,223	9.96
4	United States	11,146,304	2.37
5	Saudi Arabia	6,932,861	1.47
6	Indonesia	5,597,411	1.19
7	Iran	5,535,640	1.18
8	Japan	4,917,196	1.05
9	Sri Lanka	4,286,228	0.91
10	Switzerland	3,606,743	0.77
	Türkiye	-	-
	Total	470,516,088	

Malezya'nın En Çok Bitüm ve Asfalt (HS 2714) İthal Ettiği Ülkeler, 2024

	Ülke Adı	İthalat Değeri (\$)	Oran (%) (İthalat Değeri/Toplam İthalat)
1	United States	611,090	33.16
2	United Arab Emirates	446,725	24.24
3	Saudi Arabia	164,180	8.91
4	Iran	160,554	8.71
5	United Kingdom	110,541	6.00
6	Singapore	99,191	5.38
7	China	65,566	3.56
8	Argentina	64,639	3.51

9	India	64,636	3.51
10	Korea	47,396	2.57
	Türkiye	-	-
	Total	1,842,781	

Malezya'nın En Çok Doğal Asfalt Bazlı Bitümlü Karışımlar (HS 2715) İthal Ettiği Ülkeler, 2024

	Ülke Adı	İthalat Değeri (\$)	Oran (%) (İthalat Değeri/Toplam İthalat)
1	Singapore	119,408,836	97.24
2	United States	1,335,573	1.09
3	United Arab Emirates	580,150	0.47
4	Taiwan	552,231	0.45
5	Korea	531,954	0.43
6	United Kingdom	143,544	0.12
7	Thailand	116,676	0.10
8	Germany	69,046	0.06
9	China	36,708	0.03
10	Australia	17,385	0.01
	Türkiye	-	-
	Total	122,796,096	

2.2 Sektörde Malezya'nın En Fazla İhracat Gerçekleştirdiği İlk 10 Ülke

Malezya'nın En Çok Kömürden Damıtılmış Katran (HS 2706) İhraç Ettiği Ülkeler, 2024

	Ülke Adı	İhracat Değeri (\$)	Oran (%) (İhracat Değeri/Toplam İhracat)
1	China	48,564,597	0.998
2	Viet Nam	43,185	0.001
3	Singapore	32,932	0.001
4	Indonesia	17,499	0.000
5	Sri Lanka	8,103	0.000
	Türkiye	-	-
	Total	48,666,317	

Malezya'nın En Çok Yüksek Sıcaklıkta Kömür Katranının Damıtılmasından Elde Edilen Yağlar ve Diğer Ürünler (HS 2707) İhraç Ettiği Ülkeler, 2024

	Ülke Adı	İhracat Değeri (\$)	Oran (%) (İhracat Değeri/Toplam İhracat)
1	Singapore	115,053,372	57.26
2	Korea	24,231,484	12.06
3	China	16,336,642	8.13
4	United Kingdom	10,836,973	5.39
5	Viet Nam	10,183,351	5.07
6	Taiwan	7,910,649	3.94
7	India	5,476,754	2.73
8	Thailand	4,434,585	2.21
9	Poland	2,634,048	1.31
10	Indonesia	1,362,219	0.68
	Türkiye	-	-
	Total	200,936,598	

Malezya'nın En Çok Petrol Yağları ve Bitümlü Minerallerden Elde Edilen Yağlar (HS 2709) İhraç Ettiği Ülkeler, 2024

	Ülke Adı	İhracat Değeri (\$)	Oran (%) (İhracat Değeri/Toplam İhracat)
1	Thailand	1,952,654,330	31.29
2	Australia	1,272,268,691	20.39
3	Japan	1,033,987,104	16.57
4	Brunei	630,540,607	10.11
5	India	604,739,747	9.69
6	Singapore	319,743,057	5.12
7	China	178,745,681	2.86
8	Indonesia	131,792,178	2.11
9	Bangladesh	38,909,069	0.62
10	Viet Nam	29,720,451	0.48
	Türkiye	-	-
	Total	6,239,634,896	

Malezya'nın En Çok Ham Petrol Dışındaki Petrol Yağları ve Bitümlü Minerallerden Elde Edilen Yağlar (HS 2710) İhraç Ettiği Ülkeler, 2024

	Ülke Adı	İhracat Değeri (\$)	Oran (%) (İhracat Değeri/Toplam İhracat)
1	Singapore	6,114,133,916	23.80
2	Indonesia	4,791,947,353	18.65
3	Australia	4,353,070,380	16.94
4	Viet Nam	1,605,404,901	6.25
5	Bangladesh	1,293,559,870	5.03
6	Philippines	1,272,409,700	4.95
7	China	736,423,924	2.87
8	New Zealand	490,054,356	1.91
9	Korea	486,895,738	1.90
10	Taiwan	418,710,985	1.63
	Türkiye	939,159	0.004
	Total	25,692,103,848	

Malezya'nın En Çok Petrol Gazları ve Diğer Gaz Halindeki Hidrokarbonlar (HS 2711) İhraç Ettiği Ülkeler, 2024

	Ülke Adı	İhracat Değeri (\$)	Oran (%) (İhracat Değeri/Toplam İhracat)
1	Japan	5,745,293,968	38.34
2	China	3,475,951,903	23.20
3	Korea	3,133,416,388	20.91
4	Thailand	901,942,477	6.02
5	Singapore	733,615,276	4.90
6	Taiwan	475,597,580	3.17
7	Viet Nam	156,700,017	1.05
8	Philippines	93,074,205	0.62
9	Indonesia	87,484,401	0.58
10	Bangladesh	60,364,741	0.40
	Türkiye	-	-
	Total	14,983,901,634	

Malezya'nın En Çok Vazelin (HS 2712) İhraç Ettiği Ülkeler, 2024

	Ülke Adı	İhracat Değeri (\$)	Oran (%) (İhracat Değeri/Toplam İhracat)
1	Netherlands	59,675,174	30.12
2	United States	25,304,890	12.77
3	China	21,695,205	10.95
4	Japan	15,338,555	7.74
5	Australia	9,610,761	4.85
6	Thailand	9,084,072	4.59
7	Viet Nam	7,269,284	3.67
8	Italy	5,724,536	2.89
9	Indonesia	5,360,345	2.71
10	Dominican Republic	5,349,937	2.70
	Türkiye	1,503,554	0.76
	Total	198,107,514	

Malezya'nın En Çok Petrol Koku, Petrol Bitümü ve Diğer Petrol Yağları Kalıntıları (HS 2713) İhraç Ettiği Ülkeler, 2024

	Ülke Adı	İhracat Değeri (\$)	Oran (%) (İhracat Değeri/Toplam İhracat)
1	Australia	50,632,497	22.94
2	Thailand	43,837,770	19.86
3	New Zealand	35,118,559	15.91
4	Singapore	21,267,551	9.64
5	China	16,193,079	7.34
6	India	16,000,025	7.25
7	Indonesia	12,261,471	5.55
8	Viet Nam	8,755,346	3.97
9	Chile	4,461,188	2.02
10	Philippines	4,140,561	1.88
	Türkiye	-	-
	Total	220,732,110	

Malezya'nın En Çok Bitüm ve Asfalt (HS 2714) İhraç Ettiği Ülkeler, 2024

	Ülke Adı	İhracat Değeri (\$)	Oran (%) (İhracat Değeri/Toplam İhracat)
1	Cambodia	3,647,853	23.50
2	Thailand	3,136,627	20.21
3	Papua New Guinea	2,111,090	13.60
4	Timor Leste	1,258,862	8.11
5	Indonesia	1,006,536	6.48
6	Singapore	720,896	4.64
7	Brunei	654,923	4.22
8	Philippines	483,658	3.12
9	Korea	408,888	2.63
10	Vanuatu	296,676	1.91
	Türkiye	-	-
	Total	15,521,129	

Malezya'nın En Çok Doğal Asfalt Bazlı Bitümlü Karışımlar (HS 2715) İhraç Ettiği Ülkeler, 2024

	Ülke Adı	İhracat Değeri (\$)	Oran (%) (İhracat Değeri/Toplam İhracat)
1	Singapore	1,286,286	23.38
2	Thailand	1,109,549	20.17
3	Indonesia	792,215	14.40
4	Hong Kong	410,503	7.46
5	Papua New Guinea	389,108	7.07
6	Cambodia	286,750	5.21
7	Mauritius	239,254	4.35
8	Philippines	222,076	4.04
9	Taiwan	195,617	3.56
10	Viet Nam	124,692	2.27
	Türkiye	-	-
	Total	5,501,871	

2.3 Sektörde Malezya'nın Altılı Tarife Bazında En Fazla İthalat Yaptığı 10 Ürün (2024)

Gümrük Tarife Kodu (6 Basamaklı)	Ürün Adı	İthalat Değeri (\$)	Türkiye'den İthalatı (\$)	Türkiye'den İthalatının Payı (%)
270900	Petroleum Oils and Oils obtained from Bituminous Minerals, Crude. Crude Petroleum Oils	13,880,525,310	0	0.00
271012	Petroleum Oils and Oils obtained from Bituminous Minerals, Other Than Crude; Light Oils and Preparations:	13,476,923,509	0	0.00
271019	Petroleum Oils and Oils obtained from Bituminous Minerals, Other Than Crude; Other Than Light Oils and Preparations:	13,007,812,186	166,098,737	1.28
270119	Coal; Briquettes, Ovoids and Similar Solid Fuels Manufactured from Coal. Coal, Whether Or Not Pulverised, But Not Agglomerated: Other Coal	3,915,768,868	0	0.00
271111	Petroleum Gases and Other Gaseous Hydrocarbons. Liquefied: Natural Gas	2,185,255,191	0	0.00
270112	Coal; Briquettes, Ovoids and Similar Solid Fuels Manufactured from Coal. Coal, Whether Or Not Pulverised, But Not Agglomerated: Bituminous Coal:	540,911,927	0	0.00
271320	Petroleum Coke, Petroleum Bitumen and Other Residues of Petroleum Oils Or Of Oils Obtained From Bituminous Minerals. Petroleum Bitumen	443,652,689	0	0.00
270400	Coke and Semi-Coke Of Coal, Of Lignite Or Of Peat, Whether Or Not Agglomerated; Retort Carbon. Coke And Semi-Coke Of Coal	301,030,270	0	0.00
271113	Petroleum Gases and Other Gaseous Hydrocarbons. Liquefied: Butanes	213,840,975	0	0.00
271119	Petroleum Gases And Other Gaseous Hydrocarbons. Liquefied: Other Than Natural Gas, Propane, Butanes, and Ethylene, Propylene, Butylene and Butadiene:	186,027,005	0	0.00

Kaynak: METS

2.4 Sektörde Malezya'nın Altılı Tarife Bazında En Fazla İhracat Yaptığı 10 Ürün (2024)

Gümrük Tarife Kodu (6 Basamaklı)	Ürün Adı	İhracat Değeri (\$)	Türkiye'den İthalatı (\$)	Türkiye'den İthalatının Payı (%)
271019	Petroleum Oils and Oils obtained from Bituminous Minerals, Other Than Crude; Other Than Light Oils and Preparations:	16,704,833,826	939,159	0.006
271111	Petroleum Gases and Other Gaseous Hydrocarbons. Liquefied: Natural Gas	13,526,578,539	0	0.000
271012	Petroleum Oils and Oils obtained from Bituminous Minerals, Other Than Crude; Light Oils and Preparations:	8,912,721,664	0	0.000
270900	Petroleum Oils and Oils obtained from Bituminous Minerals, Crude. Crude Petroleum Oils	6,239,634,896	0	0.000
271129	Petroleum Gases and Other Gaseous Hydrocarbons. In Gaseous State: Other Than Natural Gas:	701,239,567	0	0.000
271119	Petroleum Gases And Other Gaseous Hydrocarbons. Liquefied: Other Than Natural Gas, Propane, Butanes, and Ethylene, Propylene, Butylene and Butadiene:	386,774,285	0	0.000
271112	Petroleum Gases And Other Gaseous Hydrocarbons. Liquefied: Propane	185,526,925	0	0.000
271320	Petroleum Coke, Petroleum Bitumen and Other Residues of Petroleum Oils Or Of Oils Obtained From Bituminous Minerals. Petroleum Bitumen	175,691,443	0	0.000
271113	Petroleum Gases and Other Gaseous Hydrocarbons. Liquefied: Butanes	164,401,398	0	0.000
271220	Petroleum Jelly; Paraffin Wax, Micro-Crystalline Petroleum Wax, Slack Wax, Ozokerite, Lignite Wax, Peat Wax, Other Mineral Waxes, And Similar Products Obtained By Synthesis Or By Other Processes, Whether Or Not Coloured	150,557,559	1,503,554	0.999

Kaynak: METS

3. Sektörde Ülkemizden İhracat ve İthalat³⁰

3.1 Sektörde Türkiye'den Malezya'ya İhracat (\$)

	Gümrük Tarife Kodu (6 Basamaklı)	Ürün Adı	2020	2021	2022	2023	2024
1	271019	Diğer Yağlar Ve Müstahzarlar	1,144,851	1,454,853	2,418,910	37,264,660	1,419,864
2	271290	Yağlı Mum, Ozakerit, Linyit Mumu, Turb Mumu Vb.	66,982	0	0	0	0
3	271012	Petrol Ve Bitümenli Yağlardan Elde Edilen Hafif Yağlar Ve Müstahzarları	15,030,000	0	0	0	0
4	271320	Petrol Bitümenli	21,491,410	18,243,949	0	16,296,533	0
5	271500	Bitümenli Karışım (Tabii Asfalt, Tabii Bitümen, Katran Esaslı)	3,106	0	0	785	0

³⁰ Kaynak: Ticaret Bakanlığı

6	270111	Antrasit (Aglomere Edilmemiş)	0	0	166,764	1,490,234	0
7	271210	Vazelin	345	0	0	0	0
	TOPLAM		37,736,694	19,698,802	2,585,674	55,052,212	1,419,864

3.2 Sektörde Türkiye'nin Malezya'dan Yaptığı İthalat (\$)

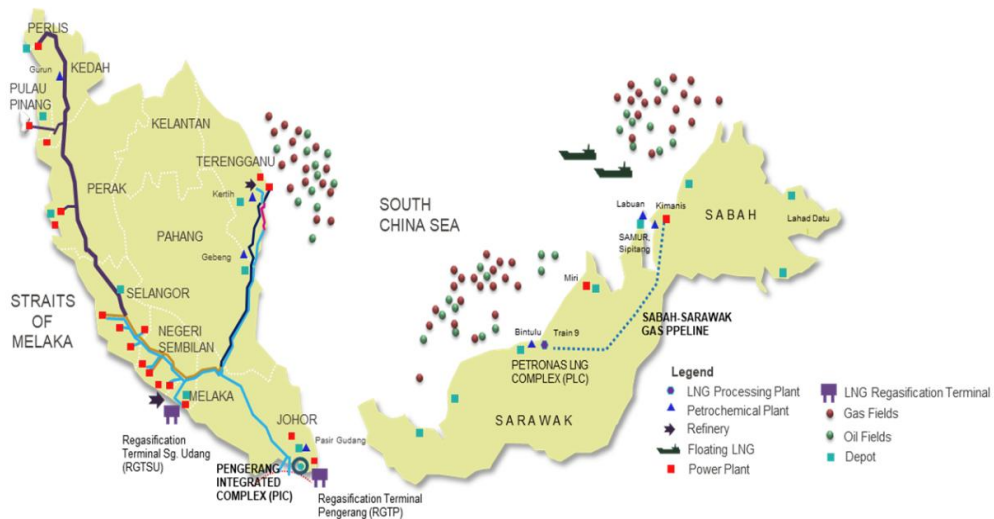
	Gümrük Tarife Kodu (6 Basamaklı)	Ürün Adı	2020	2021	2022	2023	2024
1	271220	Parafin (Ağırlık İtibariyle % 0,75'Den Az Yağ İçeren)	1,520,053	3,964,354	5,038,315	3,045,695	4,053,082
2	271019	Diğer Yağlar Ve Müstahzarlar	14,002,330	4,540,091	24,268,015	1,610,670	79,973
3	271290	Yağlı Mum, Ozakerit, Linyit Mumu, Turb Mumu Vb.	59,710	112,814	81,803	5,765	245
4	271210	Vazelin	0	0	0	0	2
5	271500	Bitümenli Karışım (Tabii Asfalt, Tabii Bitümen, Katran Esaslı)	0	3,142	0	0	0
6	271490	Tabii Asfalt Asfaltit Ve Asfaltlı Kayalar	0	0	0	74,820	0
	TOPLAM		15,582,093	8,620,401	29,388,133	4,736,950	4,133,302

4. Sektörde İhracat Yoluyla Pazara Giriş

4.1 Sektör İçin Hedef Bölgeler/Şehirler/Eyaletler

Malezya, petrol ve gaz sektöründe, upstream, midstream ve downstream faaliyetleri kapsayan, coğrafi olarak çeşitlendirilmiş ve stratejik açıdan konumlanmış yatırım fırsatları sunmaktadır. Ülkenin özellikle Doğu Malezya bölgesinde (Borneo) yer alan eyaletler Sabah ve Sarawak, önemli hidrokarbon rezervlerine sahip olup, uluslararası ortakları çekmek amacıyla altyapı ve düzenleyici çerçevelerini geliştirmeye aktif biçimde devam etmektedir. Bu kapsamda Malezya'da petrol, gaz ve kimya sektörleri coğrafi olarak bölgesel (eyalet bazında) kümelenmeler halinde yoğunlaşmıştır.

Malezya'da petrokimya faaliyetleri, aşağıda gösterildiği gibi rafinerileri, petrol ve gaz sahalarını, yeniden gazlaştırma terminallerini ve LNG tesislerini içermektedir.

Kaynak: Petronas, MIDA

Sarawak Eyaleti

Doğu Malezya'da yer alan Sarawak'ta ülke doğal gaz rezervlerinin %60'ından fazlası ve ham petrol rezervlerinin yaklaşık %40'ı bulunmaktadır.³¹ Eyalet, özellikle son zamanlarda kendi yerel şirketi Petroleum Sarawak Berhad (PETROS)³² aracılığıyla kaynakları üzerindeki kontrolünü güçlendirmeye başlamıştır. Bu değişim, yatırımcılar için hem fırsatlar hem de düzenleyici hususlar sunmaktadır. Eyaletin uzun vadeli stratejisi, upstream (keşif ve geliştirme) hem de downstream (rafineri, petrokimya) genişlemesini içermekte olup, bu da onu ülkenin en kaynak zengini ve gelecek vaat eden bölgelerinden biri haline getirmektedir.

Sarawak'taki büyük yatırımcılar arasında Shell (Birleşik Krallık), Petronas, Elkem (Norveç), Iwatani-SIG (Japonya), Longi (Çin) ve Sakura Ferroalloys (Güney Afrika, Japonya ve Tayvan) bulunmaktadır.

Bintulu LNG Kompleksi (Sarawak); Sarawak'taki Petronas Bintulu LNG Kompleksi, Malaysia LNG (MLNG) altındaki MLNG Satu, MLNG Dua, MLNG Tiga ve Petronas L9SB olmak üzere dört tesisiyle dünyanın en büyük tek tesisli LNG tesislerinden biridir. Toplam kapasitesi yılda yaklaşık 29,3 milyon tondur. Bu, tesisi yalnızca ülkenin önde gelen LNG üreticisi yapmakla kalmayıp aynı zamanda dünyanın tek bir lokasyondaki en büyük LNG üretim tesislerinden biri haline getirmiştir. Bintulu Limanı ve Bintulu Havalimanı gibi önemli altyapılarla desteklenen bölge, Malezya'nın gaz bazlı petrokimya endüstrisinde ve küresel LNG tedarik zincirinde merkezi bir rol oynamaktadır.

Bintulu Kompleksi sadece üretim açısından değil, ihracat lojistiği açısından da stratejik öneme sahiptir. Bu kapsamda, birçok tanker buradan yük alırken, terminal ve liman altyapısı bu kapasiteyi desteklemektedir.

Sarawak Gas Roadmap³³: 2019 yılında açıklanan Sarawak Gaz Yol Haritası eyaletin iç gaz tüketim oranını 2030 yılına kadar %6'dan %30'a yükseltmeyi hedefleyen 10 yıllık bir stratejidir. Yol haritası; gaz bazlı altyapının geliştirilmesi, katma değerli endüstriyel faaliyetlerin teşvik edilmesi ve PETROS'un eyaletin tek gaz toplayıcısı olarak konumunun güçlendirilmesine odaklanmaktadır. Yol haritası kapsamında yer alan öne çıkan hususlar aşağıdaki gibidir;

- Kuching'de LNG terminali, kombine çevrim gaz türbini (CCGT) tesisi, geri dönüşüm tesisleri ve endüstriyel kümelerin oluşturulması
- Bintulu'da entegre bir petrokimya kompleksi ile endüstriyel kümelerin desteklenmesi
- Samalaju'da demir-çelik, seramik, kauçuk ve yapı malzemeleri sektörlerinde entegre endüstriyel kümelenme
- Miri'de yeni bir CCGT tesisi, LPG tesisleri, küçük ölçekli LNG projeleri ve hafif endüstriler ile bölgesel ticari büyüme, aynı zamanda kamyon taşımacılığı ağlarının genişletilmesi.

Sabah Eyaleti

Doğu Malezya'da yer alan Sabah, özellikle açık deniz arama ve üretimi alanlarında önemli bir petrol ve gaz merkezi olarak ortaya çıkmaktadır. Yabancı yatırımcılar, Sipitang Petrol ve Gaz Endüstri Parkı (SOGIP)³⁴ kapsamında rafinaj, petrokimya ve lojistik gibi alt akış projelerinde fırsatlardan yararlanabilmektedir.

Yüzer LNG, yeniden gazlaştırma ve taşıma altyapısı gibi LNG odaklı yatırımlar da potansiyel alanlar arasında yer almaktadır. Yukarı akış faaliyetlerinde ise Petronas tarafından sunulan yeni açık deniz blokları, üretim paylaşım sözleşmeleri veya stratejik ortaklıklar yoluyla, özellikle derin deniz uzmanlığına sahip firmalar için elverişli fırsatlar yaratmaktadır. Sabah'a bulunan başlıca uluslararası yatırımcılar arasında Shell (Birleşik

³¹ https://www.rigzone.com/news/bmi_says_malaysia_upstream_poised_for_further_growth-21-mar-2024-176166-article/

³² <https://sgr.petroleumsarawak.com/about-us/petros>

³³ <https://sgr.petroleumsarawak.com/about-us/sarawak-gas-roadmap>

³⁴ <https://sogip.com.my/sogip/>

Krallık), Petronas, ConocoPhillips (ABD), Gibson Shipbrokers (Birleşik Krallık), Pertamina (Endonezya), INPEX (Japonya) ve TotalEnergies (Fransa) yer almaktadır.

3 Ocak 2024 itibarıyla Sabah, yeni eyalet yasaları aracılığıyla elektrik ve yenilenebilir enerji düzenlemesinin kontrolünü resmen devralmıştır. Bu düzenlemeyle birlikte eyalet, Sabah Enerji Komisyonu (ECoS) aracılığıyla kendi elektrik üretimi, dağıtımı ve yenilenebilir enerji geliştirme süreçlerini yönetme yetkisine sahip olmuştur. Ayrıca eyalet, karasal gaz arzı üzerinde yetki kazanmış; sınırları içinde gazın ithalatı, yeniden gazlaştırılması, iletimi, dağıtımı ve perakende satışı faaliyetlerini yönetme hakkını elde etmiştir.

Öte yandan Sabah Energy, Sabah Energy Corporation (SEC) tarafından yönetilmekte olup, eyaletin enerji sektöründe kritik bir rol oynamaktadır. SEC, elektrik üretimi ve endüstriyel kullanım için doğal gaz tedarikinden, hidroelektrik ve güneş gibi yenilenebilir enerji kaynaklarının geliştirilmesinden ve Sabah'ın enerji güvenliği ile ekonomik kalkınmasının desteklenmesinden sorumludur.

Sipitang Petrol ve Doğal Gaz Endüstri Parkı (SOGIP) (Sabah); SOGIP, Sabah eyaletinde yer alan, entegre bir ağır sanayi ve aşağı akım petrokimya sanayi bölgesi olarak geliştirilmiştir. Sabah Eyalet Hükûmeti'nin desteğiyle geliştirilen parkın, 150.000 varil/gün rafinaj kapasitesine sahip olması hedeflenmektedir. Sabah'ın açık deniz üretim tesislerinden elde edilen doğal gazla SOGIP, eyaletteki petrol ve gaz endüstrisinin gelişimine öncülük etmek için iyi bir konumdadır. SOGIP'te faaliyet gösteren başlıca şirketler arasında Petronas Chemical, E.A. Gibson Shipbrokers (Birleşik Krallık), Mitsubishi Heavy Industries (Japonya), Rekayasa Industri (Endonezya), Samsung Engineering (Kore) ve RHEWUM (Almanya) bulunmaktadır.

Ayrıca Kimanis Gas Processing Facility offshore sahalarından gelen doğal gazın işlenmesi ve SOGIP veya diğer terminal hatlarına aktarımı yapılırken, Labuan (Federal Bölge) ise offshore petrol ve gaz faaliyetlerinde lojistik üs olarak görülmektedir.

Terengganu Eyaleti

Terengganu, özellikle açık deniz üretim faaliyetlerinde Malezya'nın en köklü petrol ve gaz üreten eyaletlerinden biridir. Eyalet ayrıca Kerteh'teki Petronas Gaz İşleme Tesisleri ve yakınındaki petrokimya kompleksleri gibi önemli tesislere de ev sahipliği yapmaktadır. Terengganu hem yukarı hem de aşağı akış sektörlerinde önemli bir eyalet olup, yabancı yatırımcılara gelişmiş petrol ve gaz altyapısına, yerel tedarik zincirlerine ve Petronas ve diğer operatörlerle iş birliği fırsatlarına erişim sağlamaktadır. Ayrıca, LNG lojistiği de dahil olmak üzere gazla ilgili altyapıya, destek hizmetlerine ve açık deniz denizcilik endüstrilerine olan artan bir ilgi söz konusudur.

Kertih-Terengganu Petrokimya Merkezi; Kertih, Terengganu, çeşitli kimyasal ve petrokimyasal ürünlerin üretim tesislerine sahip önemli bir petrokimya merkezidir. Petronas'ın Terengganu açıklarındaki petrol platformu operasyonları, petrokimyasal üretimi ve ham petrol rafinerisi için bir operasyon üssüdür. Gaz işleme tesisleri, PGU projesi ve elektrik, su ve gaz sağlayan merkezi tesisler de dahil olmak üzere temel altyapıya sahiptir. Merkezde bulunan Kertih Limanı, yılda yaklaşık 2,5 milyon ton kimyasal sıvı ve gaz elleçlemektedir. Faaliyet gösteren uluslararası şirketler arasında Arkema Thiochemicals (Fransa), CJ Bio (Kore) ve PCC SE (Almanya) bulunmaktadır.

Eastern Pacific Industrial Corporation Berhad (EPIC³⁵) Terengganu Hükümeti bağlı bir firma olarak, eyalette entegre çözümlerin sağlayıcısı konumundadır.

³⁵ https://www.epicgroup.com.my/pdf/EPIC_Berhad_Corporate_Brochure_2025.pdf

Petronas Carigali Sdn Bhd (PETRONAS Carigali), Petronas'ın yüzde yüz iştiraki olup, 26 Ağustos 2025 tarihinde basında yer alan haberlere göre Terengganu kıyısının 210 kilometre açıklarında bulunan Bindu sahasından ilk hidrokarbon üretimini gerçekleştirmiştir.³⁶

Bölgede faaliyet gösteren diğer firmalar arasında Tenaga Nasional Berhad (TNB), Shougang Corporation (Çin), CJ CheilJedang (Kore), Arkema (Fransa) ve Xinyi Energy (Çin) bulunmaktadır.

Johor Eyaleti

Johor, Malezya'da önemli bir downstream ve midstream petrol ve gaz merkezi haline gelmiştir. Eyaletin enerji stratejisinin merkezinde Pengerang Entegre Petrol Kompleksi (PIPC)³⁷ bulunmaktadır. Bu kompleks, Petroanas ile Saudi Aramco işbirliğinde işletilen RAPID (Refinery and Petrochemical Integrated Development) entegre rafineri ve petrokimya tesislerinden biridir. Bölgede yabancı yatırımcılar, rafinaj, depolama terminalleri, kamu hizmetleri, ticaret ve mühendislik hizmetleri alanlarında önemli fırsatlara sahiptir. China National Offshore Oil Corporation (CNOOC) ve Shanxi Construction Investment Group gibi Çinli şirketler de sürdürülebilir yakıt üretimi de dahil olmak üzere çeşitli üretim ve satış projelerine yatırım yapmıştır. Euglena Co. gibi Japon firmaları, sürdürülebilir havacılık yakıtı ve biyonafta üretimini amaçlayan biyorafineri geliştirme çalışmalarında iş birliği yapmıştır. Ayrıca, Johor-Singapur Özel Ekonomik Bölgesi (JS-SEZ)³⁸, yatırım süreçlerini kolaylaştırarak ve sınır ötesi iş birliğini teşvik ederek eyaletin cazibesini artırmaktadır. Bu girişim, biyoyakıt, gıda işleme ve lojistik gibi sektörlerle odaklanan Japonya ve Singapur'dan yabancı firmaları çekmiştir.

Pengerang Entegre Petrol Kompleksi (PIPC)³⁹; Johor'daki Pengerang Entegre Petrol Kompleksi (PIPC), Malezya'nın petrol ve gaz değer zincirini güçlendirmek için tasarlanmış 22.000 dönümlük bir tesistir. 6.303 dönümlük Petronas Pengerang Entegre Kompleksi (PIC), rafineri ve petrokimya tesislerini içeren RAPID projesine ev sahipliği yapmaktadır. LNG yeniden gazlaştırma terminali, merkezi hizmet tesisleri, derin su terminali, hava ayırma ünitesi ve ham su temini gibi gelişmiş altyapılarla desteklenmektedir. PIPC'de faaliyet gösteren başlıca şirketler arasında PrefChem (Petronas ve Suudi Arabistan Ortak Girişimi), ChemOne (Singapur) ve Biorefinery (Malezya Ortak Girişimi (Petronas), İtalya (Enilive) ve Japonya (Euglena) bulunmaktadır.

Johor Petroleum Development Corporation (JPDC)⁴⁰; Johor eyaletinin Pengerang/PIPC gelişimini yöneten/koordine eden Malezya Petrol Kaynakları Şirketi'nin (MPRC) bir yan kuruluşu olan bir eyalet kuruluşudur. Pengerang Entegre Petrol Kompleksi projesinin uygulanmasını koordine etmek, kolaylaştırmak, formüle etmek ve denetlemek gibi temel görevleri yürütmektedir.

Pasir Gudang / Tanjung Langsat Sanayi Kompleksi; Pengerang'ın yanı sıra Pasir Gudang ve Tanjung Langsat Industrial Complex ile ülkenin en önemli enerji merkezlerinden biridir. Bu iki bölge, özellikle rafineri, petrokimya, kimyasal depolama, gaz dağıtımı ve liman hizmetleri alanlarında yoğunlaşmış olup, eyaletin batısında, Johor Bahru yakınında stratejik bir konuma sahiptir. Johor Port etrafında yer almakta ve petrol ve kimyasal ürünlerin depolanması, harmanlanması, ihracatı ve dağıtımı için önemli bir roldedir. Burada Lotte Chemical Titan Holding Bhd gibi dev petrokimya üreticileri etilen, propilen ve polietilen gibi temel hammaddeleri üretirken; Shell Malaysia, Petronas Chemicals Group, Southern Tank Terminal, Malaysian Oxygen (Linde) ve Johor Port Berhad gibi firmalar da depolama, endüstriyel gaz üretimi, lojistik ve liman hizmetlerinde faaliyet göstermektedir.

Johor Port, ülkenin en büyük sıvı kimyasal terminal kapasitesine sahip olup, ihracat ve transit taşımacılık açısından Singapur Boğazı üzerindeki stratejik konumuyla öne çıkar. Tesisler arasında Yarımada Gaz

³⁶ <https://www.petronas.com/media/media-releases/petronas-carigali-achieves-first-hydrocarbon-bindu-field>

³⁷ https://www.mida.gov.my/wp-content/uploads/2023/03/4.-20230309_MIDA-Invest-Series-2023-JPDC-slides-IHi-edit-v-3.2.pdf

³⁸ <https://www.irda.com.my/johor-singapore-special-economic-zone-js-sez/>

³⁹ <https://www.petronas.com/pic/about-pic/pengerang-integrated-complex>

⁴⁰ <http://www.jpdc.gov.my/about-us/who-we-are/>

Kullanım Projesi, geniş dökme yük depolama tesisleri ve sıvı ve kuru yük, tehlikeli kimyasallar ve konteyner operasyonları için kapsamlı hizmetler sunan Johor Limanı ve Tanjung Pelepas Limanı'na stratejik erişim bulunmaktadır.

Pasir Gudang'ın hemen güneyinde yer alan Tanjung Langsat Industrial Complex (TLIC) ise eyaletin yeni nesil petrokimya ve enerji sanayi bölgesi olarak tasarlanmıştır. Johor Corporation (JCorp) ve Johor Port Authority tarafından geliştirilen kompleks, petrokimya üretimi, petrol ürünleri depolama, LPG dolumu, biyoyakıt üretimi ve atık yönetimi gibi çok sayıda faaliyeti tek çatı altında toplamaktadır. Langsat Terminal 1, 2 ve 3 Dialog Group Berhad tarafından işletilmektedir.

Tanjung Langsat Limanı, özel depolama terminalleri, petrol sahası hizmetleri, deniz tedarik üsleri, açık deniz üretim tesisleri ve büyük gemilere uygun iskeleleriyle ekosistemi güçlendirmektedir. Faaliyet gösteren uluslararası şirketler arasında Lotte Chemical (Kore), BASF (Almanya), Dairen Chemical (Tayvan), Norman Process Oils (Rusya) ve Ferrotec (Çin) bulunmaktadır.

Öte yandan **Pengerang Terminalleri**, büyük hacimli ham petrol/ ürün depolama, derin su rıhtım/terminal hizmetleri sunma ve özellikle deniz tanker trafiği için tasarlanmıştır. DIALOG firması⁴¹ yerli yabancı ortakları ile iş birliği halinde burada aktif faaliyetler yürütmektedir.

Pahang Eyaleti

Pahang Eyaleti, upstream petrol ve gaz faaliyetleri açısından daha sınırlı olsa da, downstream ve özellikle midstream (hizmet-ekipman sanayi parkı/lojistik gibi) destek hizmetleri alanlarında önemli potansiyele sahiptir. Eyalet, petrokimya ve kimyasal işleme merkezi olan Kuantan yakınlarındaki Gebeng Endüstri Bölgesi'ne ev sahipliği yapmaktadır. Pahang büyük bir petrol üretim bölgesi olmamakla birlikte, Pahang'ın Malezya'nın Doğu Kıyısı'ndaki stratejik konumu ve mevcut altyapıya yakınlığı, onu lojistik, depolama ve petrokimya girişimleri için cazip kılmaktadır.

Malezya-Çin Kuantan Endüstri Parkı (MCKIP)⁴² ve derin sulardaki Kuantan Limanı da, özellikle rafineri, ithalat-ihracat ve destekleyici endüstriler olmak üzere enerjiyle ilgili yatırımlar için fırsatlar sunmaktadır.

Gebeng (Pahang) Sanayi Bölgesi;⁴³ Gebeng (Pahang) Sanayi Bölgesi, BASF (Almanya), Reliance Group (Hindistan), Kaneka (Japonya), Eastman (ABD) ve Polyplastics (Japonya) gibi dünyaca ünlü petrokimya şirketlerine evsahipliği yapmaktadır. Bölge, Entegre Petrokimya Kompleksi (IPC) olarak bilinen kapsamlı bir petrokimya tesisine ev sahipliği yapmaktadır. Yarımada Gaz Kullanım projesi ve merkezi elektrik, gaz, su ve buhar hizmetleri de dahil olmak üzere temel altyapıLAR ile donatılmıştır. Tanker tesisleri, konteyner ve dökme sıvı elleçleme, boru hattı ve demiryolu bağlantıları, kargo hizmetleri ve serbest bölge sunan Kuantan Limanı'na bağlıdır.

Öte yandan, **Tanjung Agas Industrial Area (TAIA)**⁴⁴ sanayi bölgesi, Pahang eyaletinde petrol ve gaz sektörü için yedek/lojistik ve hizmet merkezi olarak LNG/LPG depolama, terminaller, üretim ve hizmet üssü olarak işlev görmesi amacıyla planlanmış olup, geliştirme çalışmaları devam etmektedir.

4.2 Sektörde Önde Gelen Firmalar ve Pazarın Yapısı

Malezya enerji sektörüne yönelik yatırımlar ve projeler, doğal kaynakların yoğunlaştığı Sabah ve Sarawak eyaletleri ile, gelişmiş altyapı ve stratejik konuma sahip Johor eyaletlerinde yoğunlaşmıştır. Bölüm 4.1'de eyaletlerin detaylarına yer verilmiştir.

⁴¹ <https://www.dialogasia.com/midstream/pengerang-deepwater-terminals>

⁴² <https://www.mckip.com.my/>

⁴³ <https://investinpahang.gov.my/opportunities/oil-gas/>

⁴⁴ <https://investinpahang.gov.my/invest-in-pahang/industrial-areas/tanjung-agas-industrial-area-taia>

Malezya’da petrol LNG üretim ve ihracatı bir yana, enerji sektörü Malezya doğal gaz temelli elektrik üretimini ve istikrarlı enerji arzını, ülkenin önemli bir üretim ve ihracat kalemi olan solar panel fabrikalarının enerji ihtiyacını karşılamak için de kullanılmaktadır. Ayrıca Petronas Chemicals (ör. petrokimya zincirinden çıkan silikon bazlı kimyasallar, plastik komponentler, polimerler) solar panel üretim ve montajında kullanılan bazı yardımcı malzemelere hammadde sağlayarak sektöre destek vermektedir.

Upstream Faaliyetleri

Petronas, ülkenin petrol kaynaklarının münhasır mülkiyetine sahip olup kendi arama ve üretim projelerini Petronas Carigali aracılığıyla yürütmekte, ayrıca yerli ve yabancı firmalarla üretim paylaşım anlaşmaları (PSCs) kapsamında iş birliği yapmaktadır. Petronas’ın operasyonları, sığ deniz, derin deniz ve marjinal sahaları kapsamaktadır.

Sarawak eyaletinde, eyalet hükûmeti tarafından yerel kaynaklar üzerindeki kontrolü güçlendirmek amacıyla kurulan PETROS, Sarawak’taki çeşitli yukarı akım varlıklarında lisanslara ve ortaklıklara sahiptir ve bölgede doğal gaz geliştirme faaliyetlerine aktif biçimde katılmaktadır.

Vantris Energy Berhad (eski adıyla Sapura Energy), öncelikle ortaklıklar ve ortak girişimler aracılığıyla arama-çıkarma operasyonlarında faaliyet göstermektedir. Şirket, son yıllarda yeniden yapılanma süreci nedeniyle büyük sahaların doğrudan işletmecisi olmamakla birlikte, geçmişte keşif ve sondaj sözleşmelerinde görev almış ve halen arama-çıkarma hizmetleri alanında etkili olmaya devam etmektedir.

Hibiscus Petroleum, Malezya’nın halka açık tek bağımsız arama ve üretim şirkettir. Şirket, Malezya’da ve yurt dışında üretim yapan petrol sahalarına sahiptir ve bu sahaları işletmektedir. Petroanas’tan daha küçük olmakla birlikte, Hibiscus, Malezya’da giderek büyüyen bir bağımsız operatördür.

Yabancı aktörler arasında, Shell, Malezya’nın arama-çıkarma sektöründe lider bir rol oynamaktadır. Gumusut-Kakap ve Malikai, Sabah gibi birçok yüksek değerli derin deniz projesinin ortak sahibi ve işletmecisidir. Bu varlıklar yüksek teknoloji gerektiren ve sermaye yoğun yatırımlardır; dolayısıyla Shell, Petronas için öncü arama faaliyetlerinde stratejik ortak konumundadır.

ExxonMobil (ABD), 1970’lerden bu yana Malezya’da faaliyet göstermekte olup, çok sayıda açık deniz sahasını işletmektedir. Son yıllarda bazı varlıklarını satmış olsa da, hâlen Malezya Yarımadası açıklarında yer alan eski sahalarından üretim yapmaya devam etmektedir.

TotalEnergies (Fransa), SapuraOMV’nin planlanan satın alımı sonrasında Malezya’da upstream varlığını artırmakta olup, bu sayede birkaç önemli gaz sahasının kontrolünü elde etmiştir.

Murphy Oil (ABD), Sabah’ta yerleşik bir üretim hattı operatörüdür ve Kikeh, Terengganu ve Siakap Kuzey-Petai, Sabah gibi sahalarda faaliyet göstermektedir. Malezya’nın derin su sektöründe uzun vadeli bir faaliyet alanına sahiptir.

Carigali Hess, Petronas Carigali ile Hess Corporation arasında kurulan bir ortak girişimdir ve North Malay Basın gaz geliştirme projesini işletmektedir. Bu proje, Malezya Yarımadası’na gaz tedarikinde kilit rol oynamaktadır.

Midstream Faaliyetleri

Petronas Gas Berhad, Malezya genelindeki kritik gaz işleme ve boru hattı altyapısının önemli kısmını yönetmektedir. Şirket, açık deniz sahalarından endüstriyel kullanıcılara ve enerji santrallerine gaz taşıyan geniş Peninsular Gas Utilisation (PGU) boru hattı ağını işletmektedir. Petronas Gas Berhad (PGB), Malezya’da iki gazlaştırma terminali işletmektedir: 2013 yılında faaliyete geçen Melaka’daki Sungai Udang Gazlaştırma Terminali ve 2017 yılında ticari faaliyete geçen Johor’daki Pengerang Gazlaştırma Terminali.

Bu terminaller, ithal edilen sıvılaştırılmış doğal gazın tekrar doğal gaza dönüştürülerek PGU boru hattı ağı üzerinden naklini sağlamaktadır.⁴⁵

MISC Berhad, PETRONAS'ın bir iştirakidir ve sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) taşımacılığında dünya çapında faaliyet gösteren büyük bir denizcilik şirkettir. Ayrıca, LNG teslimatı ve yeniden işlenmesi için kritik öneme sahip yüzer depolama ve yeniden gazlaştırma ünitelerini (FSRU) de işletmektedir.

Dialog Group, Johor'daki Pengerang Deepwater Terminali yatırımları sayesinde orta akım segmentinde güçlü bir konuma gelmiştir. Bu tesis, bölgesel petrol depolama, tank kiralama ve harmanlama faaliyetlerinde kilit rol oynamaktadır.

Bumi Armada, deniz üstü petrol ve gaz üretimi, depolama ve boşaltım (FPSO) gemileri aracılığıyla sektöre katkı sağlamaktadır. Bu FPSO'lar, karasal altyapının uygun olmadığı uzak açık deniz sahalarının geliştirilmesi açısından kritik öneme sahiptir.

Uluslararası firmalar arasında **Shell** ve **TotalEnergies**, Petronas ile ortak girişimler aracılığıyla Malezya'nın Sarawak, Bintulu'daki LNG (MLNG) operasyonlarında LNG altyapısında yer almaktadır. Bu tesisler, dünyanın en büyük LNG kompleksleri arasında yer almakta ve Malezya'nın gaz ihracat kapasitesi için hayati önem taşımaktadır.

Chevron (ABD), Malezya'da büyük ölçekli orta akım varlıklarını işletmemekle birlikte teknik alanlarda danışmanlık veya destek hizmetleri sağlayıcısı olarak öne çıkan bir firmadır.

Downstream Faaliyetleri

Rafineri&Petrokimya;

Malezya'daki petrol rafinerileri, yağlama yağları ve sıvılaştırılmış petrol gazı (LPG), nafta, benzin, gazyağı, yakıt yağları, gaz yağları, jet yakıtı, dizel ve bitüm gibi rafine ürünler de dahil olmak üzere çok çeşitli petrol ürünleri üretmektedir. Ülkede halihazırda faaliyet gösteren rafinerilerin toplam işleme kapasitesi günde 700 kilovarin⁴⁶ üzerindedir. Bununla birlikte, Malezya'da öne çıkan petrokimya ve rafineri merkezleri⁴⁷ aşağıda özetlenmektedir.

Tesis	Yer	Tür / İşlev
Hengyuan Refining Company Berhad ⁴⁸ (Hong Kong)	Port Dickson, Negeri Sembilan	Rafineri
PETRONAS Penapisan Sdn. Bhd. (Petronas)	Terengganu	Rafineri
Malaysian Refining Company Sdn. Bhd. (Petronas)	Tangga Batu & Sungai Udang, Melaka	Rafineri
Petron Malaysia Refining & Marketing Berhad(Filipinler) ⁴⁹	Port Dickson, Negeri Sembilan	Rafineri
Kemaman Bitumen Company Sdn. Bhd. (Malezya ⁵⁰)	Terengganu	Rafineri
Pengerang Refining Company Sdn. Bhd. (Petronas)	Johor	Rafineri
Lotte Chemical Titan (M) Sdn. Bhd.	Johor	Nafta cracker ünitesi
Pengerang Refining Company (cracker)	Johor	Nafta cracker ünitesi

⁴⁵ <https://www.petronas.com/pgb/our-business/regasification>

⁴⁶ <https://www.mida.gov.my/wp-content/uploads/2020/07/Petrochemical-SIB-2022-2023.pdf>

⁴⁷ <https://www.mida.gov.my/industries/manufacturing/chemical-advanced-materials/#:~:text=The%20petroleum%20products%20and%20petrochemicals,'turquoise'%20hydrogen%20holds%20promise>

⁴⁸ http://hrc.com.my/hengyuan_refining_company.html

⁴⁹ <https://www.petron.com.my/about-us/our-facilities/>

⁵⁰ <https://www.kbc.com.my/>

PETRONAS Chemicals Ethylene Sdn. Bhd.	Terengganu	Eten gaz cracker / etilen üretimi
PETRONAS Chemicals Olefins Sdn. Bhd.	Terengganu	Eten gaz cracker / etilen üretimi
1. Malaysia LNG Sdn Bhd (MLNG Satu) 2. Malaysian LNG Dua Sdn Bhd (MLNG Dua) 3. Malaysia LNG Tiga Sdn Bhd (MLNG Tiga) 4. PETRONAS LNG 9 Sdn Bhd (PL9SB)	Malezya genelinde	4 adet doğal gazı sıvılaştırma (LNG) tesisi
1. PETRONAS Floating LNG 1 (PFLNG Satu) 2. PETRONAS Floating LNG 2 (PFLNG Dua)	Malezya genelinde	2 adet yüzer LNG tesisi

Malezya'nın LNG sıvılaştırma terminalleri, 2023⁵¹

Proje adı	Sahipler	Kapasite (yılda milyar kübik feet)	Başlangıç yılı
MLNG Satu T1-T3	Petronas (%90); Mitsubishi Corp (%5); Sarawak Eyaleti (%5)	403	1982
MLNG Dua T4-T6	Petronas (%80); Mitsubishi Corp (%10); Sarawak Eyaleti (%10)	461	1995
MLNG Tiga T7-T8	Petronas (%60); Sarawak Eyaleti (%25); JX Nippon Petrol ve Gaz (%10); Mitsubishi Corp (%5)	370	2003
MLNG T9	Petronas (%80); JX Nippon Petrol ve Gaz (%10); Sarawak Eyaleti (%10)	173	2017
Petronas FLNG Satu (PFLNG1)	Petronas	58	2017
Petronas FLNG Rotan (PFLNG2)	Petronas	72	2021
Toplam		1.536	

Malezya'nın LNG yeniden gazlaştırma terminalleri⁵²

Proje adı	Sahipler	Kapasite (yılda milyar kübik feet)	Başlangıç yılı
Melaka LNG	Petronas	183	2013
LNG Pengerang	Petronas (%65); Dialog Group (%25); Johor Hükümeti (%10)	168	2017
Toplam		351	

Perakende, Dağıtım, Yakıt;

Petronas Dagangan Berhad, Malezya'nın yakıt dağıtım ve perakende ağına liderlik etmektedir. Petronas markası altında yüzlerce akaryakıt istasyonu işletmekte ve havacılık yakıtı, yağlayıcılar ve LPG (sıvılaştırılmış petrol gazı) tedarik etmektedir. Malezya'nın akaryakıt perakende sektöründe en büyük pazar paylarından birine sahiptir.

Petronas Chemicals Group, plastik, gübre ve endüstriyel uygulamalarda kullanılan petrokimyasallar üreten bir diğer büyük alt akım koludur. Gebeng, Kerteh ve Pengerang Entegre Kompleksi'nde büyük ölçekli tesisler işletmektedir.

Hengyuan Refining Company (Hong Kong), Port Dickson'daki büyük rafinerilerden birini işletmektedir. Rafineri eskiden Shell'e ait iken şu anda yerel ve bölgesel pazarlara rafine yakıt tedarik etmektedir. Euro 4 ve Euro 5 yakıt spesifikasyonlarını karşılamaya odaklanmaktadır.

Dialog Group, Johor ve Orta Malezya'daki harmanlama, tank depolama ve terminal elleçleme hizmetleri aracılığıyla alt akış faaliyetlerine katkıda bulunmaktadır. Bu terminaller, ithalat-ihracat operasyonları ve yakıt ticareti için kritik bir altyapı görevi görmektedir.

Wasco Berhad (Almanya), alt akış tesis operasyonları ve genişlemeleri için gerekli olan boru kaplama, mühendislik ve tesis inşaatı gibi destek hizmetleri sunmaktadır.

Yabancı firmalar arasında **Shell**, Malezya genelinde yüzlerce benzin istasyonu ve geniş bir yağlayıcı ve motor yağı yelpazeyle güçlü bir alt akım varlığını sürdürmektedir. Shell, özellikle mobilite ve elektrikli araç şarj segmentlerinde Malezya pazarına olan bağlılığını yakın zamanda yinelemiştir.

⁵¹ <https://www.eia.gov/international/analysis/country/MYS>

⁵² <https://www.eia.gov/international/analysis/country/MYS>

Chevron, Caltex markası aracılığıyla akaryakıt istasyonları işletmekte, otomotiv ve endüstriyel yağlayıcılar pazarlamakta ve sadakat programları sunmaktadır. Perakende ağında PETRONAS veya Shell kadar büyük olmasa da, Malezya pazarında tanınan bir markadır.

TotalEnergies, Malezya'nın alt akım segmentinde niş bir varlığa sahip olup, endüstriyel yağlayıcılar ve özel ürünler alanına odaklanmaktadır. Şirket, yakıt perakendesi alanında büyük oyuncu olmamakla birlikte, B2B satış ve dağıtım kanalları aracılığıyla katkı sunmaktadır.

Petron (Filipinler), ham petrolün rafine edilmesine ve Malezya Yarımadası ile Doğu Malezya'da (Sabah ve Sarawak) yakıt, LPG, yağlayıcılar ve havacılık yakıtı dahil olmak üzere petrol ürünlerinin pazarlanmasına odaklanmıştır.

4.2.1 İlgili Oda/Birlik/Dernek/STKlar ve İletişim Bilgileri

Bu bölüm, Malezya petrol, doğalgaz ve enerji sektöründe faaliyet gösteren düzenleyici kurumları, sektörel otoriteleri ve mesleki birlikleri kapsamaktadır. Petrol ve doğalgaz endüstrisi hem federal hem de eyalet düzeyinde çok katmanlı bir düzenleme yapısına sahiptir.

Suruhanjaya Tenaga (Energy Commission)

Enerji Komisyonu Yasası 2001 uyarınca kurulan yasal bir kurum olan Suruhanjaya Tenaga (ST) veya Enerji Komisyonu, Malezya Yarımadası'ndaki enerji sektörünü, özellikle elektrik ve boru hattıyla gaz tedarik endüstrilerini düzenlemekten sorumludur.

Elektrik ve Gaz Tedarik Dairesi'nin görevini devralan Enerji Komisyonu, 1 Ocak 2002 tarihinde faaliyete geçmiştir. Komisyonun temel amacı güvenilir elektrik ve gaz arzı, uygun maliyetler ve güvenlidir. <https://www.st.gov.my/eng/details/aboutus/1>

Malaysia Petroleum Management (MPM)

PETRONAS, MPM aracılığıyla petrol ve gaz şirketleriyle Petrol Düzenleme (PA) sözleşmeleri yapar ve operasyonları denetlemek ve PA Yüklenicilerinin performansını yönetmekle sorumludur. MPM, PETRONAS'ın lisanslama ve yetkilendirme yetkilerini kullanır, sözleşme şartlarını (sözleşme süresi, faaliyetlerin yönetimi, maliyetlerin tahsili, kârın bölüşümü ve tarafların yükümlülükleri dahil) belirler ve çalışma programları ve bütçeler üzerinde kontrol sağlar. <https://www.petronas.com/mpm/about-us/overview>

Petroleum Nasional Berhad (PETRONAS)

1974 Petrol Geliştirme Yasası (PDA 1974), Malezya petrol ve gaz endüstrisini düzenleyen temel mevzuattır. Yasa uyarınca PETRONAS, Malezya'daki kara ve deniz petrol kaynaklarının tüm mülkiyetine ve arama ve işletme haklarına, yetkilerine, özgürlüklerine ve ayrıcalıklarına sahiptir. (<https://www.petronas.com/mpm/regulatory/overview>)

Eyalet Düzeyinde Düzenleyici Yapılar (Sabah ve Sarawak)

Energy Commission of Sabah (ECoS)

ECoS, Sabah Eyaleti Hükümeti tarafından kurulmuş bir kamu kurumudur. Kurumun amacı, Sabah Eyaleti'ne güvenli, sürdürülebilir, uygun fiyatlı ve erişilebilir enerji sağlamaktır. ECoS'un düzenleyici kapsamı, Kara Gazı Arzı ve Elektrik Arzı'nı (Yenilenebilir Enerji dahil) kapsamaktadır.

<https://ecos.gov.my/content/introduction-energy-commission-sabah>

Petroleum Sarawak Berhad (PETROS)

PETROS, Sarawak Eyaleti'nin petrol & doğalgaz kaynaklarını yönetmek üzere kurulmuş devlet şirkettir. Yetkileri arasında gaz satış ve dağıtımı, petrol-gaz kaynaklarının eyalet düzeyinde yönetimi yer almaktadır.

<https://www.petroleumsarawak.com/>

Sektörel Kuruluşlar, Dernekler ve Meslek Örgütleri

Sustainable Energy Development Authority (SEDA) Malaysia

SEDA, yenilenebilir enerji (RE) ve enerji verimliliği politikalarının uygulanmasından sorumlu ulusal otorite olup iletişim bilgileri aşağıdadır:

Adres: Level 6, Cyberview 23A, Persiaran APEC, Cyber 6, 63000 Cyberjaya, Selangor, Malaysia

Telefon: +603-8870 5800

E-posta: enquiry@seda.gov.my

İnternet Sitesi: <https://www.seda.gov.my/>

Malaysian Oil & Gas Services Council (MOGSC)

MOGSC, Malezya petrol ve gaz servisleri ile ekipman (OGSE) sektörünü temsil eden endüstri konseyidir. İletişim bilgileri aşağıdadır:

Adres: Unit 22-3A, Level 22, Binjai 8 Premium SOHO, No. 2, Lorong Binjai, 50450 Kuala Lumpur, Malaysia

Telefon: +603-2181 8781

E-posta: enquiry@mogsc.org

İnternet Sitesi: www.mogsc.org

Malaysian Petrochemicals Association (MPA)

MPA, Malezya'nın petrokimya endüstrisini temsil eden bir endüstri birliğidir. İletişim bilgileri aşağıdadır:

Adres: Wisma FMM, No. 3, Persiaran Dagang, PJU 9, Bandar Sri Damansara, 52200 Kuala Lumpur, Malaysia

Telefon: +603-6286 7200

E-posta: info@mpa.org.my / petrochemical.association2013@gmail.com

İnternet Sitesi: <https://www.mpa.org.my/index.php/home>

Malaysian Gas Association (MGA)

MGA, doğal gaz endüstrisinin tüm değer zincirini temsil eden ve temiz enerji dönüşümünü destekleyen sektörel dernektir. Petronas, Shell, Esso, BP ve Caltex gibi büyük üretici ve dağıtıcıları bünyesinde barındırır ve enerji politika diyaloglarında ülkeyi temsil eder. İletişim bilgileri aşağıdadır:

Adres: 15-3A-1, Binjai 8, No. 2, Lorong Binjai, 50450 Kuala Lumpur, Malaysia

Telefon: +603-9776 1041

E-posta: secretariat@malaysiagas.com

İnternet Sitesi: <https://malaysiagas.com/>

Malaysian Oil & Gas Engineering Council (MOGEC)

MOGEC, enerji sektöründe faaliyet gösteren mühendislik danışmanlık ve teknik hizmet sağlayıcılarını temsil eder. Yerli mühendislik kapasitesinin geliştirilmesi, yerli-yabancı ortaklıkların teşviki ve petrol-gaz altyapı projelerinde teknik standartların iyileştirilmesi konularında çalışmalar yürütür. İletişim bilgileri aşağıdadır:

Adres: 9-03, Binjai 8, Lorong Binjai Off Jalan Binjai, 50450, Kuala Lumpur, Malaysia

Telefon: +603-21813153

E-posta: secretary@mogec.org.my

İnternet Sitesi: <https://www.mogec.org.my/>

Malaysia OSV Owners' Association (MOSVA)

MOSVA, petrol ve gaz endüstrisinde deniz lojistiği ve sigortacılığı hizmetleri sağlayan şirketleri temsil eder. Dernek, emniyet standartlarının artırılması, sektör içinde iyi uygulamaların yaygınlaştırılması ve üye şirketlerin çıkarlarının korunması amaçlarıyla faaliyet gösterir. İletişim bilgileri aşağıdadır:

Adres: Avenue Business Centre, Block 1B, Level 15 Plaza Sentral, Jalan Stesen Sentral 5, 50470 Kuala Lumpur

Telefon: +603-9236 1113

E-posta: secretariat@mosva.org.my

İnternet Sitesi: <https://mosva.org.my/>

Malaysia Petroleum Resources Corporation (MPRC)

MPRC, Ministry of Economy, Malaysia (Ekonomi Bakanlığı) bünyesinde yer alan ve Malezya'nın petrol & doğalgaz hizmetleri ve ekipman (OGSE) sektörünü destekleyen kurumdur; ancak aynı zamanda üretici-firmaları da kapsayan politika ve sektör destek platformudur. İletişim bilgileri aşağıdadır:

Adres: Level 19, MoF Inc. Tower, 9 Persiaran KLCC, 50088 Kuala Lumpur, Malaysia

Telefon: +603-8655 8750

E-posta: i-ogse@mprc.gov.my

İnternet Sitesi: <https://mprc.gov.my>

Petroleum Production Sharing Contractors (PPSC)

PPSC Komitesi (PPSC), 1988 yılında Malezya Uluslararası Ticaret ve Sanayi Odası (MICCI) tarafından, petrol arama ve dağıtım sektörünün çıkarlarını gözetmek üzere kurulmuştur. PPSC üyeleri, Malezya'da faaliyet gösteren (24) petrol arama ve dağıtım üretim paylaşım yüklenicisi, işletmeci ve işletmeci olmayan kişilerden oluşmaktadır. Üyelik davet esasına göre ve yalnızca petrol arama ve dağıtım üretim paylaşım yüklenicisi (PSC) olan MICCI üyeleriyle sınırlıdır. İletişim bilgileri aşağıdadır:

Adres: (Resmi adres bilgisi web sayfasında yer almamaktadır)

Telefon: +603 62017708

E-posta: ku.ahmad@micci.com

İnternet Sitesi: <https://miccippsc.com.my/about-us/>

4.2.2 Varsa İthalatçı Firma Bilgisi Alınabilecek Açık Kaynaklar

İthalatçı firmalara ilişkin veriler esas olarak Yatırım, Ticaret ve Sanayi Bakanlığı (MITI) ile Malezya Kraliyet Gümrük Departmanı (Royal Malaysian Customs Department) gibi resmî kurumların elinde bulunmaktadır. Ancak, veri gizliliği düzenlemeleri ve mahremiyet gerekçeleri nedeniyle bu bilgilere erişim sınırlı ve parçalı olabilmektedir.

Sektör odaklı dernek ve birlikler, web sitelerinde **üyelik listeleri**, “members directory” ya da “member companies” bölümlerinde faaliyet gösteren şirketlere dair bilgi sunmaktadır.

- Malaysian Oil, Gas & Energy Services Council (MOGSC): Kuruluş web sitesinde “Members” bölümünde kurumsal⁵³ ve ortak⁵⁴ üyeler listelenmiştir.
- Malaysian Petrochemicals Association (MPA): Web sitesinde “MPA Members”⁵⁵ kısmında 29 adet üye firma listelenmiştir.
- Malaysian Gas Association (MGA): <https://malaysiagas.com/directory> bağlantısından üye listelerine ulaşılabilir.

Bu tür dernek üyelik listeleri, potansiyel ithalatçı/iş ortağı firmalarının tespiti için yararlı bir başlangıç kaynağı oluşturmaktadır.

4.3 Sektörün İthalatında Zorunlu Belgeler

Genel olarak Malezya'ya yapılan tüm ithalat işlemleri, Royal Malaysian Customs Department (RMCD) tarafından yürütülen gümrük prosedürlerine tabidir. Bu kapsamda ithalat beyannamesi ile birlikte ticari fatura, ambalaj listesi, taşıma belgesi ve menşe şahadetnamesi (Certificate of Origin – COO) gibi belgelerin ibrazı gerekmektedir.

Malezya'ya doğal gaz ve LNG ithalatı, birincil düzenleyici otorite olan Energy Commission⁵⁶ (Suruhanjaya Tenaga - EC) tarafından denetlenmektedir. 1993 tarihli Gas Supply Act (Act 501)⁵⁷ ve ilgili Gas Supply Regulations kapsamında LNG ithal etmek isteyen şirketler, yeniden gazlaştırma terminalleri ile taşıma ve dağıtım faaliyetleri için ayrı lisanslar almak zorundadır. EC, her başvuru sahibinin teknik, finansal ve

⁵³ <https://mogsc.org/corporate-members/>

⁵⁴ <https://mogsc.org/associate-members/>

⁵⁵ <https://www.mpa.org.my/index.php/mpa-members>

⁵⁶ <https://www.st.gov.my/eng>

⁵⁷ <https://www.st.gov.my/contents/2020/AKTA/Gas/Act%20501%20-%20Gas%20Supply%20Act%201993.pdf>

güvenlik yeterliliğini değerlendirerek lisans verir. İthalat, dağıtım ve perakende gibi başvurular, EC'nin Çevrimiçi Başvuru Sistemi (OAS) <https://oas.st.gov.my/> aracılığıyla yapılmaktadır. Lisans alındıktan sonra ithalatçılar, gaz tedarik zincirinde kullanılan ekipman ve sistemlerin **Malezya Standartları'na (MS)** uygunluğunu sağlamakla yükümlüdür. Bu kapsamda **SIRIM QAS International**⁵⁸, basınçlı kaplar, depolama tankları, boru hatları ve gazlı cihazlar gibi ürünleri sertifikalandırarak gümrük sürecinde **Uygunluk Sertifikası**⁵⁹ (**Certificate of Conformity**) düzenlemektedir.

Trade Descriptions (Certification and Marking of Motor Oil for Motor Vehicles) Order 2024⁶⁰ uyarınca 7 Ekim 2025'ten itibaren motor yağlarının Malezya pazarına girmeden önce test edilmesi ve sertifikalandırılması gerekmektedir. Bu süreç KPDN tarafından denetlenmekte, **SIRIM QAS**⁶¹ ise uygulayıcı kurum olarak sertifikasyon ve etiketleme gerekliliklerini yürütmektedir.

Petroleum Development Act 1974 uyarınca petrol veya petrol ürünlerinin herhangi bir ticari pazarlaması veya dağıtımına başlanmadan önce Ministry of Domestic Trade and Cost of Living (KPDN) **Genel Sekreterliği**'nden izin alınması gerekmektedir. Dolayısıyla petrol, LPG, doğal gaz, benzin, dizel, bitüm, yağlayıcılar, solventler, metanol, benzen, etilen ve amonyak türevleri gibi ürünlerin pazarlanması veya dağıtımına ilişkin tüm faaliyetler **KPDN onayına**⁶² tabidir. Bu kapsamda Petrol ve ilgili pazarlamak veya dağıtmak isteyen bir ithalatçı, öncelikle KPDN bünyesindeki Petroleum Regulatory Division aracılığıyla başvuru yapmalı ve bu başvurular, çevrimiçi lisans sistemi BLESS 2.0 (link: <https://bless2.bless.gov.my/bless2/login>) üzerinden yönetilmelidir⁶³.

Customs (Prohibition of Imports) Order 2023 [PU(A) 117/2023]⁶⁴ uyarınca, yağlı çamur, petrol rafinerisi atıkları ve PCB (poliklorlu bifeniller) içeren veya bunlarla kirlenmiş maddeler gibi birçok tehlikeli atığın Malezya'ya ithalatı, yalnızca **Department of Environment (DOE)**'e bağlı **Director General of Environmental Quality** tarafından verilen ön onay mektubu (Letter of Approval) ile mümkündür⁶⁵.

Ayrıca, <https://ezhs.customs.gov.my/> bağlantısından, Malezya-Türkiye Serbest Ticaret Anlaşmasını (MTFTA) seçilerek HS kodları veya ürün tanımları itibarıyla Malezya'nın Türkiye'den gerçekleştirdiği ithalat işlemlerinde uyguladığı gümrük vergisi oranlarına ulaşılması mümkündür. Bağlantıdan ulaşılan sayfada "Description" başlığı altındaki ürün grupları seçildiğinde, ithalat işlemleri için gerekli olan belgeler listelenmektedir.

HS Code 271390 (Other residues of petroleum oils or of oils obtained from bituminous minerals) altında sınıflandırılan ürünler söz konusu Customs (Prohibition of Imports) Order 2023 [PU(A) 117/2023] kapsamında yer almakta olup, yukarıda da belirtildiği üzere ithalatı yalnızca **Director General of Environmental Quality** tarafından verilen Letter of Approval ile mümkündür. Bu kapsamda aşağıda ekran görüntüsü de verilen <https://ezhs.customs.gov.my/> sayfasından da görülebileceği üzere, **"Import Prohibition Schedule"** bölümünde *"That the import is accompanied by a letter of approval issued by or on behalf of the Director General of Environmental Quality"* ifadesi yer almakta olup, bu zorunluluğu açık biçimde teyit etmektedir.

⁵⁸ <https://www.sirim-qas.com.my/industry/oil-gas-energy/>

⁵⁹ https://www.sirim-qas.com.my/wp-content/uploads/2025/05/corporate_profile_2025.pdf <https://www.sirim-qas.com.my/industry/oil-gas-energy/>

⁶⁰ <https://www.sirim-qas.com.my/wp-content/uploads/pua-291-perintah-perihal-dagangan-perakuan-dan-penandaan-minyak-enjin-bagi-kenderaan-motor-2024.pdf>

⁶¹ <https://www.sirim-qas.com.my/service/certification-scheme-for-genuine-product-engine-oil-for-motor-vehicle/>

⁶² <https://www.kpdn.gov.my/en/submenu/lets-do-business-submenu/petroleum-gas-industry/introduction>

⁶³ <https://www.kpdn.gov.my/en/submenu/lets-do-business-submenu/petroleum-gas-industry/pda-permission>

⁶⁴ [https://www.miti.gov.my/miti/resources/Approve%20Permit/PU\(A\)_117-](https://www.miti.gov.my/miti/resources/Approve%20Permit/PU(A)_117-Perintah_Kastam_(Larangan_Mengenai_Import)_2023.pdf)

⁶⁵ [Perintah Kastam \(Larangan Mengenai Import\) 2023.pdf](https://www.miti.gov.my/miti/resources/Approve%20Permit/PU(A)_117-Perintah_Kastam_(Larangan_Mengenai_Import)_2023.pdf)
[AS-14-REV.-2006---App-For-The-Importation-Of-Scheduled-Waste-Into-Malaysia-1.pdf](https://www.miti.gov.my/miti/resources/Approve%20Permit/PU(A)_117-Perintah_Kastam_(Larangan_Mengenai_Import)_2023.pdf)

2713 90 0000																				
DESCRIPTION - Other residues of petroleum oils or of oils obtained from bituminous minerals																				
PROHIBITION SCHEDULE Import Prohibition Schedule Export Prohibition Schedule Related Prohibition Schedule																				
Import Prohibition Schedule <table> <tr> <th></th><th>COUNTRY</th><th>ISSUING</th></tr> <tr> <td>00</td><td>All countries</td><td>That the import is accompanied by a letter of approval issued by or on behalf of the Director General of Environmental Quality</td></tr> <tr> <td>00</td><td>All countries</td><td>That the import is accompanied by a letter of approval issued by or on behalf of the Director General of Environmental Quality</td></tr> <tr> <td>00</td><td>All countries</td><td>That the import is accompanied by a letter of approval issued by or on behalf of the Director General of Environmental Quality</td></tr> <tr> <td>00</td><td>All countries</td><td>That the import is accompanied by a letter of approval issued by or on behalf of the Director General of Environmental Quality</td></tr> <tr> <td>00</td><td>All countries</td><td>That the import is accompanied by a letter of approval issued by or on behalf of the Director General of Environmental Quality</td></tr> </table>				COUNTRY	ISSUING	00	All countries	That the import is accompanied by a letter of approval issued by or on behalf of the Director General of Environmental Quality	00	All countries	That the import is accompanied by a letter of approval issued by or on behalf of the Director General of Environmental Quality	00	All countries	That the import is accompanied by a letter of approval issued by or on behalf of the Director General of Environmental Quality	00	All countries	That the import is accompanied by a letter of approval issued by or on behalf of the Director General of Environmental Quality	00	All countries	That the import is accompanied by a letter of approval issued by or on behalf of the Director General of Environmental Quality
	COUNTRY	ISSUING																		
00	All countries	That the import is accompanied by a letter of approval issued by or on behalf of the Director General of Environmental Quality																		
00	All countries	That the import is accompanied by a letter of approval issued by or on behalf of the Director General of Environmental Quality																		
00	All countries	That the import is accompanied by a letter of approval issued by or on behalf of the Director General of Environmental Quality																		
00	All countries	That the import is accompanied by a letter of approval issued by or on behalf of the Director General of Environmental Quality																		
00	All countries	That the import is accompanied by a letter of approval issued by or on behalf of the Director General of Environmental Quality																		

STA kapsamındaki indirimli gümrük oranlarından yararlanılması için, Türkiye–Malezya Serbest Ticaret Anlaşması (MTFTA)’na göre düzenlenmiş tercihli menşe belgesi (COO) ibraz edilmesi gerekmektedir. (bkz. Bölüm 4.9). Bu itibarla, rafine edilmiş petrol ürünleri veya LNG’nin Malezya’ya ithali; ilgili bakanlık izinlerinin, lisansların ve çevresel ile teknik uygunluk sertifikasyonlarının tamamlanmasını gerektirmektedir.

4.4 Sevk Öncesi İnceleme

Malezya’da petrol ve gaz ürünlerinin ithalatı ve ihracatında sevk öncesi inceleme uygulaması zorunluluğu bulunmamaktadır.

Bununla birlikte, belirli durumlarda -özellikle düzenlemeye tabi ekipmanlar (örneğin basınçlı kaplar, boru hatları, gaz cihazları) söz konusu olduğunda- SIRIM QAS International veya yetkilendirilmiş başka bir uygunluk değerlendirme kuruluşu tarafından sevk öncesi uygunluk değerlendirmesi yapılması gerekebilmektedir.

Petrol ve gaz ticaretinde, özellikle ham petrol, LNG, LPG ve petrol türevleri gibi yüksek riskli sevkiyatlarda, yasal olarak zorunlu olmasa bile genellikle çeşitli muayene ve doğrulama türleri uygulanmaktadır. Bunlardan en önemlilerinden biri **miktar veya hacim doğrulaması** olup, bir gemiye yüklenen kargo miktarının sözleşme şartlarına uygunluğunu teyit etmeyi amaçlar.

Aşağıda örnek uygulayıcı kuruluşlar yer almaktadır:

SGS Malaysia: Petrol, gaz ve kimyasallar için toplu sevkiyatlarda; tank hacmi ölçümleri, boru hattı ölçümleri, numune alma ve laboratuvar analizleri gerçekleştirmektedir.⁶⁶

Intertek Malaysia: Ham petrol, benzin, dizel, jet yakıtı, LPG ve diğer rafine ürünler için hacim ve kalite doğrulaması, örnekleme ve fiziksel analiz hizmetleri sunmaktadır.⁶⁷

Malezya’da yasal bir zorunluluk olmamakla birlikte, uluslararası petrol ve gaz ticaretinde özellikle ham petrol, LNG, LPG ve diğer yüksek değerli kargolarda bağımsız miktar ve kalite denetimleri fiilen standart

⁶⁶ <https://www.sgs.com/en-my/service-groups/oil-gas-and-chemical-inspection>

⁶⁷ <https://www.intertek.com/inspection/cargo/petroleum/>

bir uygulama haline gelmiştir. Bu nedenle sözleşmeye dayalı sevk öncesi denetimler, sınır ötesi petrol ve gaz işlemlerinde ödemelerin sorunsuz yapılmasını ve ticari risklerin azaltılmasını sağlayan kritik bir güvence mekanizması olarak işlev görmektedir.

Son olarak, sektöre yönelik olarak Malezya’da faaliyet gösteren gözetim şirketlerinin iletişim bilgileri aşağıdadır:

Şirket adı
TÜV SÜD Malaysia Sdn Bhd 18, Jalan Astaka U8/82, Bukit Jelutong, 40150 Shah Alam, Selangor, Malaysia İnternet sitesi: https://www.tuvsud.com/en-my
Bureau Veritas Malaysia Sdn Bhd Lot 19.01 & 19.02, Level 19, Menara KH, Jalan Sultan Ismail, 50250 Kuala Lumpur, Malaysia İnternet sitesi: https://south-east-asia.bureauveritas.com/bureau-veritas-south-east-asia/bureau-veritas-malaysia
SGS Malaysia Sdn Bhd Lot 3 & Lot 4, Persiaran Jubli Perak, Seksyen 22, 40300, Shah Alam, Selangor, Malaysia İnternet sitesi: https://www.sgs.com/en-my
Intertek Malaysia D-28-3, Level 28, Menara Suezcap 1 No. 2, Jalan Kerinchi, Gerbang Kerinchi Lestari 59200 Kuala Lumpur, Malaysia İnternet sitesi: https://www.intertek.com/contact/asiapacific/malaysia/

4.5 Sektördeki Önemli Fuarlar ve Tarihleri

Malezya’da enerji sektörüne yönelik başlıca fuarlar aşağıda özetlenmiştir:

Oil & Gas Asia (OGA) ⁶⁸; petrol, gaz ve petrokimya teknolojilerine odaklanan söz konusu etkinlik 2 – 4 Eylül 2025 tarihleri arasında Kuala Lumpur Convention Centre’da düzenlenmiş olup bir sonraki fuarın 2- 4 Eylül 2026’da yapılması planlanmaktadır.

International Energy Week (IEW) ⁶⁹; sürdürülebilir enerji çözümleri odağında düzenlenen IEW etkinlikleri 15 – 17 Temmuz 2025 tarihleri arasında Kuching, Sarawak’ta gerçekleştirilmiştir. Bir sonraki etkinliğin 6-8 Temmuz 2027’de Sarawak’ta gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

International Greentech & Eco Products Exhibition and Conference Malaysia (IGEM) ⁷⁰; 15 – 17 Ekim 2025 tarihlerinde Kuala Lumpur Convention Centre’da düzenlenmiştir. Etkinlik temelde yenilenebilir enerji, yeşil binalar, elektrikli araçlar (EV), yeşil üretim, atık yönetimi, su arıtımı, geri dönüşüm teknolojilerine odaklanmaktadır. Bir sonraki etkinliğin tarihi açıklanmamıştır.

Enertec Asia ⁷¹; İki yılda bir düzenlenen fuar olup, bir sonraki etkinlik 3 – 5 Haziran 2026 tarihlerinde Kuala Lumpur Convention Centre’da gerçekleştirilecektir. Enertec Asia, Yenilenebilir Enerji ve Temiz Teknolojiler, Enerji Verimliliği ve Karbonsuzlaşma, Enerji Depolama, Batarya ve Elektrikli Araç Teknolojilerine odaklanmaktadır.

⁶⁸ <https://www.oilandgas-asia.com/>

⁶⁹ <https://www.iew.my/>

⁷⁰ <https://www.igem.my/>

⁷¹ <https://www.enertecasia.com/>

Sustainability and Renewable Energy Forum (SAREF) ⁷²; sürdürülebilirlik ve yenilenebilir enerji odağında düzenlenen SAREF, 3-4 Eylül 2025 tarihlerinde Kuching, Sarawak'ta düzenlenmiştir. Bir sonraki etkinliğin tarihi açıklanmamıştır.

Sabah Oil, Gas & Energy Conference & Exhibition (SOGCE); Sabah eyaletinde petrol, gaz ve enerji sektörüne odaklanan bir fuar-konferanstır. 25-26 Haziran 2026'da Sabah Eyaletinde gerçekleştirilecektir.

4.6 Sektör Yönelik Ticaret Heyetleri

Rapor tarihi itibarıyla planlanan sektörel bir ticaret heyeti bulunmamaktadır.

4.7 Varsa Sektörde İhale Yayımlayan Kamu Kurumları ile İlgili Bilgiler

Ticaret Bakanlığı'nın internet sitesinde yer alan Ülkeler-Malezya bölümünde genel olarak kamu ihalelerinin takip edilebileceği sayfalara, <https://ticaret.gov.tr/yurtdisi-teskilati/guney-dogu-asya/malezya/faydali-linkler/ulke-kamu-kurum-ve-meslek-kuruluslari> adresinden takip edilebilmektedir.

Bununla birlikte, sektöre yönelik kamu ihale süreçlerinin ve açık ilanların takip edilebileceği başlıca kaynaklar aşağıda özetlenmiştir:

ePerolehan: Malezya Maliye Bakanlığı tarafından yönetilen ve Malezya'daki kamu ihaleleri için mal ve hizmet tedarikini kolaylaştırmak ve yönetmek için kullanılan elektronik ihale platformudur. (<https://www.eperolehan.gov.my/quotation-tender-notice>)

Petronas: Petronas Lisanslama ve Tedarik Sistemi (PLMS) üzerinden Malezya'da ve yurt dışında faaliyet gösterecek tedarikçilerin lisans ve ihale süreçlerini yönetmektedir. Yabancı şirketler yerel ortaklık kurarak veya acente aracılığıyla başvuru yapabilmektedir. Yerel acenteler kayıtlı tedarikçiler arasından seçilmeli, ortak girişimler ve şubeler ise Genel Yönergeleri izlemeli ve PLMS <https://licensing.petronas.com/vendor/login> sistemi üzerinden başvuruda bulunmalıdır. (<https://www.petronas.com/suppliers/licensing-procurement-malaysia>)

Petroleum Sarawak (PETROS); Sarawak Eyaleti petrol ve gaz sektörüne ilişkin tüm sözleşme ve ihaleleri yürütmektedir. (<https://www.petroleumsarawak.com/what-we-do/be-our-partner/tender-opportunities>)

Sabah Energy Corporation (SEC): Sabah eyaletinde gaz altyapısı ve enerji dönüşümü projelerini yürüten kamu şirkettir; tüm ihaleler resmî sitesinde yayımlanır. (<https://sabahenergycorp.com/tender-opportunities/>)

Tenaga Nasional Berhad (TNB); Malezya'nın ulusal elektrik şirkettir. İhalelere katılmak isteyen firmaların "TNB Vendor Registration System" üzerinden kayıtlı olması gerekmektedir. Güncel ihale ilanları aşağıdaki bağlantı üzerinden takip edilebilir. (<https://www.tnb.com.my/doing-business-with-tnb/suppliers/>)

Sarawak Energy Berhad (SEB); Sarawak Energy e-Procurement (SEPRO) platformu üzerinden enerji projelerine yönelik tüm ihale duyurularını yayımlamaktadır. (<https://os.sarawakenergy.com.my/etender/eTender>)

Sabah Electricity Sdn Bhd (SESB): Sabah Eyaleti elektrik arzı projelerine ilişkin ihaleleri resmî internet sitesinde duyurmaktadır. (<https://www.sesb.com.my/Tender>)

⁷² <https://saref.com.my/>

4.8 Ülkenin, Ülkemiz ve Diğer Ülkelerle STA/Tercihli Ticaret Anlaşmaları Hakkında Bilgi

Türkiye-Malezya Serbest Ticaret Anlaşması ve Gümrük vergileri

Türkiye-Malezya Serbest Ticaret Anlaşması, 1 Ağustos 2015 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Başlangıçta öngörülen 8 yıllık geçiş döneminin sonu olan 2023 yılı itibariyle tarife satır sayısı bakımından ihracatımızın %99'u, ithalatımızın ise %86'sı; hâlihazırda ticarete konu olan ürünler bakımından ise ihracatımızın %94'ü, ithalatımızın %75'i gümrük vergisinden muaf şekilde gerçekleşmektedir.

29 Eylül 2022 tarihinde Türkiye-Malezya Serbest Ticaret Anlaşması Genişleme Metni iki ülkenin Ticaret Bakanları tarafından imzalanmış ve 1 Ağustos 2024 tarihinde yürürlüğe girmiştir. STA böylece, mal ticaretinin yanı sıra, hizmet ticareti ve yatırım konularını da içerecek şekilde genişletilmiş bulunmaktadır. Anlaşma, iki ülke hizmet ticaretine ilişkin genel kuralları düzenleyen ana metnin yanı sıra, ülkemiz için ağırlıklı olarak önem teşkil eden gerçek kişilerin geçici dolaşımı, iç düzenlemelerin disipline edilmesi ve mali hizmetler konularında da iyileştirme ve kolaylıklar içermektedir.

ASEAN Trade in Goods Agreement (ATIGA), ASEAN üye ülkesi arasında mal ticaretini teşvik eden önemli bir çerçeve anlaşmadır. 26 Mayıs 2009'da imzalanan anlaşma, bölgesel ekonomik entegrasyonu artırmayı, tarifeleri düşürmeyi ve ASEAN içinde daha elverişli bir ticaret ortamı yaratmayı amaçlamaktadır. ASEAN'ın kurucu üyesi olan Malezya, ATIGA'nın geliştirilmesine ve uygulanmasına aktif olarak katılmıştır.

ATIGA'ya ek olarak, Malezya ayrıca ticaret ve ekonomik iş birliğini daha da artırmak için çeşitli ülkelerle 16 ikili serbest ticaret anlaşması (STA) imzalamıştır.

İkili STA'lar

STA	Yürürlük Tarihi
1 Malezya-Japonya Ekonomik Ortaklık Anlaşması (MJEP)	13 Temmuz 2006
2 Malezya-Pakistan Yakın Ekonomik Ortaklık Anlaşması (MPCEPA)	1 Ocak 2008
3 Malezya-Yeni Zelanda Serbest Ticaret Anlaşması (MNZFTA)	1 Ağustos 2010
4 Malezya-Hindistan Kapsamlı Ekonomik İşbirliği Anlaşması (MICECA)	1 Temmuz 2011
5 Malezya-Şili Serbest Ticaret Anlaşması (MCFTA)	25 Şubat 2012
6 Malezya-Avustralya Serbest Ticaret Anlaşması (MAFTA)	1 Ocak 2013
7 Malezya-Türkiye Serbest Ticaret Anlaşması (MTFTA)	1 Ağustos 2015
8 Malezya-BAE Kapsamlı Ekonomik Ortaklık Anlaşması (CEPA)	1 Ekim 2025
9 Malezya-G.Kore Serbest Ticaret Anlaşması (MKFTA)	Onay Sürecinde

Bölgesel STA'lar

STA	Yürürlük Tarihi
1 ASEAN Serbest Ticaret Alanı (AFTA)	1993
2 ASEAN-Çin Serbest Ticaret Anlaşması (ACFTA)	1 Temmuz 2003
3 ASEAN-Kore Serbest Ticaret Anlaşması (AKFTA)	1 Temmuz 2006
4 ASEAN-Japonya Kapsamlı Ekonomik Ortaklık Anlaşması (AJCEP)	1 Şubat 2009
5 ASEAN-Avustralya-Yeni Zelanda Serbest Ticaret Anlaşması (AANZFTA)	1 Ocak 2010
6 ASEAN-Hindistan Serbest Ticaret Anlaşması (AIFTA)	1 Ocak 2010
7 ASEAN-Hong Kong Serbest Ticaret Anlaşması (AHKFTA)	13 Ekim 2019
8 Bölgesel Kapsamlı Ekonomik Ortaklık (RCEP)	18 Mart 2022
9 Kapsamlı ve Aşamalı Trans-Pasifik Ortaklığı Anlaşması (CPTPP)	29 Kasım 2022
10 Malezya-Avrupa Serbest Ticaret Birliği (EFTA) Ekonomik Ortaklığı Anlaşması (MEEPA)	Onay Sürecinde

Kaynak: Malezya Yatırım, Ticaret ve Sanayi Bakanlığı (MITI)

Malezya'nın Taraf Olduğu ve Müzakere Süreci Devam Eden Serbest Ticaret Anlaşmaları

Malezya-Avrupa Birliği Serbest Ticaret Anlaşması (MEUFTA); AB ve Malezya arasında Serbest Ticaret Anlaşması (STA) müzakereleri 2010 yılında başlatılmış ve Malezya'nın talebi üzerine 2012'de yedi tur müzakereden sonra askıya alınmıştır. 2023'te her iki taraf da müzakerelerin olası yeniden başlamasına ilişkin pozisyonlarını belirlemek için bir envanter çalışması başlatmıştır. AB ve Malezya, Ocak 2025'te kapsamlı ve modern bir STA için müzakerelerin yeniden başlatılacağını duyurmuştur.

4.9 Tercihli Tarifeden Yararlanmak İçin Gereken Belgeler

Türkiye'den Malezya'ya ürün ihraç ederken, Malezya-Türkiye Serbest Ticaret Anlaşması (MTFTA) kapsamında tercihli tarife oranlarından yararlanmak isteyen Türk ihracatçıları, ürünlerin menşe kurallarına uygun olduğunu kanıtlayan Preferential Certificate of Origin (PCO) veya eşdeğer Certificate of Origin (COO) belgesini temin etmeleri gerekmektedir.

COO, Türkiye-Malezya Serbest Ticaret Anlaşması⁷³ (MTFTA) kapsamında tercihli tarife uygulamasından yararlanmak için kullanılan temel belgedir. Bu sertifika, ihraç edilen ürünlerin MTFTA kapsamındaki Menşe Kuralları tarafından tanımlandığı gibi menşelerine göre azaltılmış tarifelere hak kazandığını göstermektedir.

Türk ihracatçıların mallarını Malezya'ya ihraç ederken tercihli tarife oranlarından yararlanmak için Türk makamlarından bu sertifikayı almaları esastır. Mallar Malezya'ya ulaştığında, menşe belgesi, ithalat izni, faturalar, paketleme listeleri ve konşimentolar dahil olmak üzere diğer ithalat belgeleriyle birlikte Malezya Kraliyet Gümrük İdaresi (Royal Malaysian Customs Department)'ne sunulmalıdır.

Aşağıda örnek bir menşe belgesi formatı paylaşılmış olup, ihracatçı firmaların detaylar ve uygulama farklılıkları için gümrük müşavirleriyle iletişime geçmeleri tavsiye edilmektedir.

MENŞE BELGESİ (CERTIFICATE OF ORIGIN)

1. İhracatçı (Adı, Açık Adresi, Ülke) Exporter (Name, full address, country)		No A 001 - TR Bu formu doldurmadan önce arkadaki notaları okuyunuz See notes overleaf before completing this form	
3. Malın gönderildiği şahıs (Adı, Açık Adresi, Ülke) (Tercihle Bağlı) Consignee (Name, full address, country) (Optional) Tang Lee King Trading PL 1207, SL8 JLN Bako, SMI Industrial PH5, 93050 Kuching, Sarawak, Malaysia		2. Certificate of Origin used in preferential trade between TURKEY ve (and) MALAYSIA arasındaki tercihli ticarete kullanılan belgedir. (İlgili ülkeler, ülke grupları veya alanlarını yazınız.) (Insert appropriate countries, group of countries or territories)	
		4. Ürünlerin menşesi sayılan ülke, ülkeler grubu veya alanlar Country, group of countries or territories which the products are considered as originating TURKEY	
6. Taşıma ile ilgili bilgiler (Tercihle Bağlı) Transport details (Optional) BY SHIP		5. Varış ülkesi, ülkeler grubu veya alanı Country, group of countries or territories of destination MALAYSIA	
7. Gözlemler Remarks			

4.10 Sektörde Standartlar

Malezya enerji, petrol ve gaz sektöründe yürürlükte olan başlıca ulusal standartlar aşağıda özetlenmektedir. Bu standartlara ilişkin detaylı bilgi ve güncel listeye **Department of Standards Malaysia (Standards Malaysia)** tarafından işletilen resmî portal olan <https://www.jsm.gov.my/home> adresinden ulaşılabilir.

Başlıca Standartlar:

- Storage, Handling and Transportation of Liquefied Petroleum Gases (LPG): MS 830:2021
LPG'nin depolanması, elleçlenmesi ve taşınması için güvenlik gerekliliklerini belirlemektedir.

⁷³ <https://www.trade.gov.tr/free-trade-agreements/malaysia>

- Installation of Fuel Gas Piping Systems and Appliances: MS 930:2017

Yakıt gazı boru sistemlerinin ve cihazlarının kurulumuna yönelik teknik ve güvenlik standartlarını tanımlamaktadır.

- Installation of Gas Meters: MS 1766:2004 Gaz sayaçlarının güvenli ve doğru montaj yöntemlerini düzenlemektedir.
- Gas Meters (Diaphragm Meters): MS 1870:2005 Diyafram tipi gaz sayaçlarının performans ve test gerekliliklerini belirlemektedir.
- Buried Polyethylene (PE) Pipes for the Supply of Gaseous Fuels: MS 1086:1987 Yeraltı gaz dağıtım sistemlerinde kullanılan polietilen boruların yapı ve kalite standartlarını belirlemektedir.
- Domestic Gas Cooking Appliances for Use with LPG: MS 1535 (Parts 1–4, 2002) Ev tipi LPG'li pişirme cihazlarının tasarımı, performansı ve güvenlik testlerine ilişkin standarttır.
- Liquefied Petroleum Gases (LPG): MS 158:2022 Propan ve bütan içeriği, saflık ve güvenlik parametrelerini tanımlamaktadır.
- Energy Efficiency and Use of Renewable Energy for Non-Residential Buildings: MS 1525:2019 Ticari binalarda enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji kullanımına ilişkin tasarım kriterlerini belirlemektedir.
- Compressed Natural Gas (CNG) Refuelling Stations: MS 1204:2013 CNG dolum istasyonlarının tasarımı, kurulumu ve güvenlik gerekliliklerini tanımlamaktadır.
- High PME (Palm Methyl Ester) Diesel Fuel (Euro 5): MS 123-5:2020 Palm metil ester katkılı dizel yakıtların teknik kalite parametrelerini belirlemektedir.
- Fixed Firefighting Systems-Automatic Sprinkler Systems-Design, Installation and Maintenance: MS 1910:2017 Enerji tesisleri ve rafinerilerde yangın söndürme sistemlerinin tasarımı ve bakımına ilişkin kriterleri düzenlemektedir.

4.11 Sektörde Etiketleme

Malezya'da enerji, yakıt ve kimyasallar sektörlerinde etiketleme uygulamaları, ürün türüne göre farklı mevzuatlar kapsamında yürütülmektedir.

1. Tehlikeli Kimyasallar (Yakıtlar, Çözücüler, Katkı Maddeleri vb.) Tehlikeli kimyasalların etiketlenmesi, **İş Sağlığı ve Güvenliği (Tehlikeli Kimyasalların Sınıflandırılması, Etiketlenmesi ve Güvenlik Bilgi Formu) Yönetmeliği 2013 (Occupational Safety and Health – Classification, Labelling and Safety Data Sheet of Hazardous Chemicals Regulations 2013)**, kısaca **CLASS Regulations**⁷⁴ kapsamında düzenlenmektedir.⁷⁵

Bu çerçevede, üreticiler ve ithalatçıların kimyasalı sınıflandırması, bir Güvenlik Bilgi Formu (GBF) hazırlaması ve GBF ile uyumlu tehlike piktogramları, uyarı kelimeleri, önlem ifadeleri ve tedarikçi bilgilerini içeren bir etiket yapıştırması gerekmektedir.

2. Sıvılaştırılmış Petrol Gazı (LPG): Sıvılaştırılmış Petrol Gazı (LPG) için etiketleme gereklilikleri de CLASS yönetmelikleri kapsamındadır. LPG yanıcı bir gaz olarak sınıflandırılmakta ve ürün tanımlayıcı, tedarikçi bilgileri, uyarı kelimesi ("Danger"), tehlike ifadeleri, önlem ifadeleri ve uygun tehlike piktogramları gibi tehlike iletişim unsurlarını içermelidir. Etiketler dayanıklı, okunaklı olmalı ve konteynere güvenli bir şekilde yapıştırılmalı, böylece taşıma ve depolama boyunca görünürlük sağlanmalıdır.

3. Yağlayıcılar ve Motor Yağları: Yağlayıcılar ve motor yağları için etiketleme, **Ticari Tanımlar (Motorlu Araçlar için Motor Yağı Sertifikasyonu ve İşaretlenmesi) Emri 2024 [Trade Descriptions (Certification and Marking of Engine Oil for Motor Vehicles) Order 2024]** kapsamında düzenlenmiştir. Söz konusu düzenleme kapsamında Motor yağları için **7 Nisan 2025**'ten itibaren sertifikasyon ve işaretleme zorunludur. SIRIM QAS, üreticilerin, ithalatçıların, satıcıların ve reklam verenlerin KPND gözetimi altında

⁷⁴ <https://intranet.dosh.gov.my/competent-person-form/occupational-health/regulation-2-1/regulations/regulations-under-occupational-safety-and-health-act-1994-act-514/1125-01-occupational-safety-and-health-classification-labelling-and-safety-data-sheet-of-hazardous-chemicals-regulations-2013/file>

⁷⁵ <https://intranet.dosh.gov.my/chemical-management-v/class-regulations>

test, sertifikalandırma, işaretleme ve etiketleme gerekliliklerini karşılamalarına yardımcı olmak için yönergeler yayımlamıştır. <https://www.sirim-qas.com.my/service/certification-scheme-for-genuine-product-engine-oil-for-motor-vehicle/>

4. Genel Ticari Ürün Etiketleme Kuralları (Petrol Türevleri ve Tüketici Ürünleri): Petrol ürünlerinin bir kısmı, **genel ticari etiketleme mevzuatı** kapsamına girmektedir. Genel ticari etiketleme yasaları kapsamına giren petrol ürünleri için, 2023 tarihli Ticari Tanımlar (Önceden Paketlenmiş Ürünlerin İşaretlenmesi) Emri, tüketici tarafından paketlenmiş tüm ürünlerde ürün kimliği, üreticinin adı ve adresi ve standart ölçü birimlerinde net miktar gibi temel bilgilerin gösterilmesini gerektirir. SIRIM veya diğer Malezya Standartları gibi sertifika işaretleri taşıyan ürünler, sertifika logosunun boyutu, rengi ve standart numarasına referansı dahil olmak üzere nasıl ve nerede görüneceğini düzenleyen resmi teşhir kurallarına uymalıdır.

4.12 Sektörde Ambalajlama

Malezya’da enerji, petrol ve gaz sektöründeki ambalajlama gereklilikleri; ürünün türüne, kullanım amacına ve tehlikeli madde veya özel vergilendirilen ürün (excisable good) olarak sınıflandırılıp sınıflandırılmadığına bağlı olarak değişmektedir. Genel olarak, petrol ürünleri, yağlayıcılar, LPG ve ilgili kimyasal ürünlerin ambalajlaması, güvenlik, bütünlük ve çevre ile ticaret mevzuatına uygunluk ilkelerini sağlamalıdır.

1. Petrol Ürünlerinin Ambalajlanması ve Çevresel Güvenlik Önlemleri

Çevre Dairesi (Department of Environment – DOE) tarafından yayımlanan “Petrol Ürünlerinin Depolanması ve Elleçlenmesine İlişkin En İyi Mevcut Teknikler (Best Available Techniques - BAT) Rehberi”⁷⁶ uyarınca, petrol ürünlerinin ambalajlanması, depolanması ve elleçlenmesi; sızıntı, dökülme ve emisyon risklerini en aza indirecek şekilde yapılmalıdır. Tank ve konteynerlerin, herhangi bir kazara deşarjı yakalayabilen set duvarları veya dökülme tepsileri gibi ikincil muhafaza sistemlerine sahip olması gerekmektedir. Uçucu ürünler için, hidrokarbon buharlarının atmosfere salınmasını önlemek amacıyla buhar dengeleme veya basınç ve vakum tahliye vanaları gibi emisyon kontrol mekanizmaları zorunludur. Konteynerler ayrıca, içerdikleri petrol ürünlerinin kimyasal özellikleriyle uyumlu olmalı ve korozyonu veya reaksiyonu önlemek için çelik veya kimyasallara dayanıklı Yüksek Yoğunluklu Polietilen (HDPE) gibi malzemeler kullanılmalıdır.

2. Atık Petrol Ürünleri ve Çamurların Ambalajlanması

Petrol veya gaz ürünleri atık hâline geldiğinde (örneğin kullanılmış yağlar, çamurlar veya kirlenmiş kalıntılar), 2005 tarihli Çevresel Kalite (Planlanmış Atıklar) Yönetmeliği (Environmental Quality -Scheduled Wastes- Regulations 2005)⁷⁷ uygulanmaktadır. Bu atıklar, atık kodu, jeneratör bilgileri ve depolama tarihi gibi bilgilerle açıkça etiketlenmiş sızdırmaz konteynerlerde depolanmalıdır. Konteynerler, doldurma veya boşaltma işlemleri dışında kapalı tutulmalı ve uyumsuz atıklar asla bir arada depolanmamalıdır. Depolama süresi ve miktarı düzenlemelere tabidir ve uzun süreli depolama için Çevre Bakanlığı'ndan (DOE) özel izin alınması gerekmektedir.

3. Perakende Ambalajlı Ürünler (Yağlayıcılar, Şişelenmiş Yakıtlar vb.)

Perakende ambalajlarda satılan ürünler için, Ministry of Domestic Trade and Cost of Living (KPDN) kapsamındaki 2023 tarihli Ticaret Tanımları (Önceden Paketlenmiş Ürünler için Miktar İşaretlemesi Emri (Trade Descriptions (Marking of Quantity for Pre-Packaged Goods) Order 2023) yağlayıcılar ve şişelenmiş yakıtlar da dahil olmak üzere tüm önceden paketlenmiş ürünlerde, ürün adı, net miktar ve diğer ilgili bilgileri içeren net ve okunaklı etiketler bulunmasını zorunlu kılmaktadır. İşaretleme, ithal ürünler için Malayca (Bahasa Malaysia) dilinde veya İngilizce olmalı, okunaklı bir yazı tipiyle ve görünürlüğü sağlamak

⁷⁶ <https://www.doe.gov.my/wp-content/uploads/2021/08/BEST-AVAILABLE-TECHNIQUES-GUIDANCE-DOCUMENT-ON-STORAGE-AND-HANDLING-OF-PETROLEUM-PRODUCTS.pdf>

⁷⁷ https://www.doe.gov.my/wp-content/uploads/2021/08/Environmental_Quality_Scheduled_Wastes_Regulations_2005_-_P.U.A_294-2005.pdf

için kontrast renkte basılmalıdır. Net hacim veya ağırlık metrik (SI) birimlerle belirtilmeli ve üreticiler, tüketicileri yanıltmamak için eksik doldurma toleranslarına uymalıdır.

4. Tehlikeli Maddeler için Uluslararası Ambalaj Standartları (UN Marking)

Petrol bazlı birçok ürün tehlikeli madde olarak sınıflandırıldığından, Malezya ayrıca Birleşmiş Milletler (BM) spesifikasyonlarına dayalı uluslararası ambalaj standartlarını da uygulamaktadır. Variller veya orta boy dökme konteynerler (IBC'ler) gibi taşıma amaçlı ambalajlar, mukavemet, basınç dayanımı ve sızdırmazlık bütünlüğü testlerine uygunluğu onaylayan BM işaretleri taşınmalıdır. Ulusal sertifikasyon kuruluşu SIRIM QAS International, tehlikeli maddeler için endüstriyel ambalajların bu küresel standartları karşıladığını doğrulamak amacıyla BM İşaretleme hizmetleri sunmaktadır⁷⁸.

4.13 Lojistik (nakliye süresi, en fazla tercih edilen taşıma modları, güzergahlar v.b.)

Sıvı Hidrokarbonların Taşımacılığı (Ham Petrol, Dizel, Jet Yakıtı, Yağlayıcılar vb.) için taşıma, öncelikle uluslararası denizcilik standartlarına uygun petrol veya kimyasal tankerlerle yapılmaktadır. Bu tankerler, geniş depolama kapasitesi sunar ve yanıcı ve tehlikeli maddeler için tasarlanmış güvenlik ve muhafaza sistemleriyle donatılmıştır.

Türkiye ile Malezya arasında petrol-gaz ürünleri lojistiği büyük ölçüde deniz taşımacılığı üzerinden yürütülmektedir. Deniz yolu, yüksek hacim kapasiteleri, maliyet etkinliği ve liman altyapılarının uygunluğu sayesinde tercih edilmektedir.

Malezya'da petrol-gaz lojistiğinde önemli limanlar arasında Peninsular Malezya'daki **Port Klang**, **Port of Tanjung Pelepas**, Johor'daki **Tanjung Langsat Port** yer almaktadır. Bu limanlar, sıvı yükler için de uygun altyapı sunmaktadır.

Hava taşımacılığı, yalnızca acil yedek parçalar veya yüksek değerli enstrümanlar gibi zaman hassasiyetinin maliyet endişelerinden daha ağır bastığı istisnai durumlarda kullanılır. İstanbul-Kuala Lumpur arasında mevcut olan direkt uçuş hattı, bu tür hızlı sevkiyatları kolaylaştırmakta; ancak birim maliyet (kg başına taşıma ücreti) denizyolu taşımacılığına kıyasla önemli ölçüde daha yüksek olmaktadır.

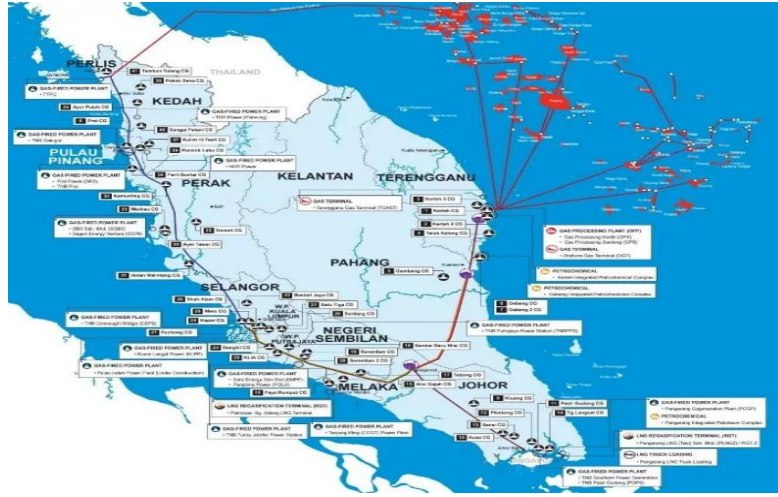
Türkiye ile Malezya arasındaki ortalama denizyolu transit süresi, 20 ila 25 gün arasında değişmektedir. Bu süre; kullanılan taşıma hattına (shipping line), rota seçimine, gümrük süreçlerine ve olası aktarma noktalarına (transshipment hubs) bağlı olarak farklılık gösterebilir.

4.14 Dağıtım Kanalları

Midstream & Altyapı

- Peninsular Gas Utilisation (PGU) System: PETRONAS Gas Berhad bünyesinde yer alan ve Yarımada Malezya'da doğal gaz iletimini sağlayan geniş boru hattı ağıdır. Yaklaşık 2.623 km uzunluğundadır. <https://www.petronas.com/pgb/our-business/gas-transportation>

⁷⁸ <https://www.sirim-qas.com.my/service/un-marking/>

Kaynak: <https://www.therakyatpost.com/news/malaysia/2025/04/02/how-close-are-you-to-a-gas-line-check-out-this-map-for-peninsular-malaysia>

- Sabah Oil and Gas Terminal (SOGT): Sabah eyaletinde, Kimanis bölgesinde bulunan, açık deniz petrol ve gaz sahalarından çıkarılan ürünlerin işlenmesi ve ihracatı için ana merkez konumundadır. <https://www.offshore-technology.com/projects/sabah-terminal>
- Sabah-Sarawak Gas Pipeline: Sabah ile Sarawak eyaletlerini birbirine bağlayan yaklaşık 500 km uzunluğunda doğal gaz boru hattıdır. Bu hat, doğu Malezya'daki sahalarından çıkarılan gazın Sarawak'taki Bintulu LNG kompleksine taşınmasını sağlar. <https://site.tre-altamira.com/pipeline-corridor-monitoring-in-malaysia/>

Downstream ve Dağıtım Kanalları

Rafineri ve İşleme:

Downstream segmentinde ham petrol, benzin, dizel, jet yakıtı ve LPG gibi ürünler rafinerilerde işlenmektedir. Başlıca tesisler:

- Melaka Rafinerisi
- RAPID (Pengerang Integrated Complex, Johor): PETRONAS ve Saudi Aramco ortak girişimidir.

Dağıtım Kanalları:

- Perakende: Benzin, dizel gibi ürünler büyük markalar aracılığıyla akaryakıt istasyonlarında dağıtılmaktadır (örneğin PETRONAS Dagangan, Shell, Petron, Caltex).
- Endüstriyel/Toptan: Doğal gaz (piped natural gas) için Gas Malaysia Berhad gibi dağıtım şirketleri endüstriyel kullanıcılara hizmet sunar.
- LPG & Yağlayıcılar: LPG hane ve işletmelere bayiler aracılığıyla taşınırken, yağlayıcılar otomotiv servisleri, yedek parça mağazaları ve toptan satış ekipleri kanalıyla dağıtılmaktadır.

Eyalet Bazlı Dağıtım Yapıları

- **Sarawak:**
Sarawak'ta eyalet şirketi **PETROS (Petroleum Sarawak Berhad)**, petrol ve gaz sektörünün düzenlenmesi ve geliştirilmesinde aktif rol oynamaktadır. PETROS, daha önce PETRONAS'ın yürüttüğü dağıtım sorumluluklarını devralmış; konut ve endüstriyel tüketicilere doğrudan gaz dağıtımını yapma yetkisine sahip olmuştur. Ayrıca yeni boru hattı altyapılarının geliştirilmesinden de sorumludur. [Sarawak Energy – State Gas Distribution](https://www.sec.com.my/)
- **Sabah:**
Sabah eyaletinde, boru hattı gaz dağıtımını **Sabah Energy Corporation (SEC)** tarafından gerçekleştirilmektedir. Eyalet yönetimi, enerji arz güvenliğini artırmak için SEC'in rolünü güçlendirmektedir. <https://www.sec.com.my/>

C) Güzergâhlar ve Limanlar

- Önemli limanlar: Port Klang, Port of Tanjung Pelepas, Tanjung Langsat Port (Peninsular Malezya) sıvı yük altyapısı açısından kritik öneme sahiptir.
- Güzergâh: Örneğin Türkiye çıkış limanı → Malakka Boğazı geçişi → Peninsular Malezya limanı gibi denizyolu güzergâhları sıklıkla kullanılmaktadır.
- Ort. denizyolu süresi: 20–25 gün (taşıma hattı, aktarma noktaları ve gümrük süreçlerine bağlı olarak değişmektedir).

4.15 E-Ticaret (Sınır Ötesi E-Ticaret/E-İhracat)

Malezya'nın petrol ve gaz sektörü, özellikle hizmet ve ekipman (Oil and Gas Services and Equipment - OGSE) segmentinde e-ticaret uygulamalarını kademeli olarak entegre etmeye başlamıştır.

Ayrıca bazı Malezyalı firmalar, ürünlerini aşağıdaki uluslararası B2B platformlarında listelemeye başlamıştır:

- TradeWheel (<https://www.tradewheel.com/>) petrol ve gaz ekipmanları da dahil olmak üzere büyük ölçekli endüstriyel ticareti kolaylaştıran uluslararası B2B pazaryeridir.
- ExportHub (<https://www.exporhub.com/>) satıcıların petrol ve gaz sektöründe sıklıkla ihtiyaç duyulan taleplerine çevrim içi yanıt verebildiği bir tedarik platformudur.

Bu tür platformlar, tedarikçi ve üreticilerin farklı ülkelerdeki alıcılarla dijital kanallar üzerinden buluşmasını sağlayarak sınır ötesi ticareti kolaylaştırmaktadır.

4.15.1 Ülkedeki Pazaryerleri

Malezya'da henüz sektörün tüm segmentlerini kapsayan tek bir bütünlüklü dijital pazaryeri bulunmasa da, değer zincirinin belirli alanlarına odaklanan birkaç önemli platform öne çıkmıştır.

PETRONAS @ Dropee / PETRONAS @ Borong

B2B dijital platformları "PETRONAS @ Dropee" veya "PETRONAS @ Borong" (<https://petronas.dropee.com/>), Petronas tarafından Petronas alıcıları ile kayıtlı Petronas tedarikçileri ve satıcıları arasındaki satın alımları yönetmek üzere atanmış resmi B2B tedarik ve satın alma platformudur. Kapalı bir ekosistem olan bu platform, yalnızca kayıtlı Petronas tedarikçileri ve alıcılarının platform üzerinden işlem yapabileceği bir tedarik ağ geçidi işlevi görmektedir. Lisanslı Petronas satıcılarının ürün ve hizmetlerini yapılandırılmış bir katalog formatında sergilemelerine olanak tanırken, dahili Petronas alıcıları doğrudan sistem üzerinden siparişlerini oluşturabilmektedir.

Lapasar

Lapasar (<https://petronas.lapasar.com/app/petronas/>), mal ve hizmet tedariki için dijital bir pazar yeri sağlamak üzere Petronas ile yakın iş birliği içinde çalışan bir diğer Malezyalı B2B tedarik platformudur. Platform, özellikle operasyonel ve bakımla ilgili satın alımlar için Petronas'ın tedarik sürecinin resmi bir parçası haline gelmiştir. Petronas alıcıları, doğrulanmış tedarikçiler tarafından sağlanan 200'den fazla ürün kategorisinden oluşan kapsamlı bir dijital kataloğa erişim sağlayabilmektedir. Platforma kayıt, geçerli bir Petronas lisansına sahip tüm tedarikçilere açıktır.

Rigzone

Petrol ve gaz sektöründeki oyuncular tarafından sıklıkla kullanılan uluslararası bir platform olan Rigzone (<https://www.rigzone.com/>), petrol sahası ekipmanlarının listelenmesi ve incelenmesi için bir bölüm sunmakta, hem yeni hem de kullanılmış makineleri desteklemekte ve küresel pazarlarda işlem yapılmasını sağlamaktadır. Rigzone, satıcılar için yüksek görünürlük sağlayan ve sektörde güvenilirliğiyle tanınan bir B2B platform olarak öne çıkmaktadır.

Energy Dais

Energy Dais (<https://www.energydais.com/>), merkezi Hindistan'da bulunan, küresel ölçekte faaliyet gösteren petrol ve gaz pazaryerlerinden biridir. Hem endüstriyel ekipman alıcılarına hem de satıcılarına hizmet veren Rigs.Biz, tedarikçi doğrulama, güvenli ödemeler ve geniş bir petrol sahası alet ve makineleri kataloğu gibi özellikler sunar.

4.15.2 Özel Günler, Bayramlar v.b.

Yeni yıl	1 Ocak
İşçi Bayramı	1 Mayıs
Ulusal Bayram	31 Ağustos
Noel	25 Aralık

Değişken Tatil Günleri ise; Çin Yeni Yılı (iki gün), Good Friday, Vesak Day, Muharrem ayının ilk günü, Yang di-Pertuan Agong'un doğum günü, Ramazan Bayramı, Kadir Gecesi, Kurban Bayramı, Deepavali, Hz. Muhammed'in doğum günüdür.

Kedah, Kelantan, ve Terengganu eyaletlerinde cuma günlerinin yanısıra perşembe öğleden sonraları da Müslüman kesim için haftalık tatil günlerindendir. Pazar günü ise bu eyaletlerde çalışma günüdür. Diğer eyaletlerde ise Cumartesi-Pazar tatili uygulaması vardır.

4.15.3 En Çok Kullanılan Sosyal Medya Platformları

Petrol ve gaz sektöründe, özellikle hizmet ve ekipman (OGSE) segmentinde yer alan şirketler, takipçi etkileşimi ve marka bilinirliği açısından sosyal medya platformlarını aktif şekilde kullanmaktadır. Aşağıda sektörde öne çıkan bazı platformlar ve kullanım biçimleri yer almaktadır:

- **Facebook / Instagram:** Örneğin PETRONAS'ın resmi Instagram hesabında yaklaşık 260.000 takipçi bulunmakta ve "@petronas" kullanıcı adıyla aktif içerikler paylaşılmaktadır. <https://www.instagram.com/petronas/>
- **YouTube:** Video içerikler, kampanyalar, kurumsal hikâye anlatımı için kullanılmakta; pazarlama stratejilerinde yer almaktadır. <https://www.marketing-interactive.com/petronas-netflix-content-marketing>
- **LinkedIn:** Sektörel haberler, iş birliği duyuruları ve B2B iletişim için tercih edilmektedir (örneğin OGSE hizmet sağlayıcıları için)
- **TikTok / X (Twitter):** Daha genç kitleye ve marka farkındalığına yönelik içeriklerde bu platformlara yönelim başlamıştır.

Bu platformlar, petrol ve gaz şirketlerine sosyal medya üzerinden tanıtım/reklam, marka etkileşimi, topluluk yönetimi ve kriz iletişimi gibi alanlarda araç sağlar. Örneğin PETRONAS, COVID-19 döneminde sosyal medya platformlarını ön plâna çıkararak marka algısını %27 oranında artırdığı bir çalışmaya imza atmıştır. <https://marketingmagazine.com.my/invictusblue-wins-bronze-for-petronas-converts-brand-platforms-to-social-media-frontliners-at-appies-apac-2022/>

4.15.4 E-Ticaretteki Gümrük Vergileri ve Muafiyetleri

1 Ocak 2024 itibarıyla Malezya'da, çevrimiçi olarak satılan düşük değerli malların (LVG) ithalatına yüzde 10 oranında yeni bir satış vergisi uygulamaya koyulmuştur. Bu son vergi güncellemesi kapsamında, internet üzerinden 500 ringgitin (yaklaşık 115 ABD Doları) altında satılan tüm ithal ürünler yüzde 10 vergi oranına tabi olacaktır.

4.15.5 E-Ticarete Yönelik Düzenlemeler

Malezya'da e-ticareti düzenleyen temel mevzuat **Electronic Commerce Act 2006** olup, çevrimiçi sözleşmelerin ve elektronik imzaların yasal geçerliliğini tanımlar.

Consumer Protection (Electronic Trade Transactions) Regulations 2012, çevrimiçi satışlarda satıcı kimliği, fiyat, iade ve iletişim bilgisi gibi hususların tüketiciye açıkça sunulmasını zorunlu kılar.

Personal Data Protection Act (PDPA) 2010, kişisel verilerin toplanması ve işlenmesi için açık rıza şartı getirir ve veri aktarımına ilişkin sınırlamalar belirler.

Ayrıca, Malezya dijital hizmetleri **Sales and Service Tax (SST)** sistemi kapsamında vergilendirmektedir. **Ocak 2020**'den itibaren, video akışı (Netflix), çevrimiçi reklam (Facebook Ads), yazılım abonelikleri (Microsoft Office) ve oyun platformları gibi hizmetler sunan yabancı ve yerel dijital sağlayıcıların, **yıllık 500 000 RM'yi aşan gelirleri için Royal Malaysian Customs Department (RMCD)**'e kayıt yaptırmaları ve **%6 Hizmet Vergisi** tahsil etmeleri gerekmektedir.

4.15.6 E-Ticarete Yönelik Lojistik Hizmetleri

Malezya'da birçok lojistik firmasının, petrol ve gaz sektörü hizmet ve ekipman (OGSE) kapsamında lojistik çözümler sunduğu görülmektedir. Bu firmalar, parça, ekipman ve diğer ilgili malların taşınmasına uygun hizmetler de sunmaktadır. Aşağıda öne çıkan iki firma ve sundukları hizmetler yer almaktadır:

Pos Logistics: Pos Malaysia'nın bir iştiraki olan Pos Logistics (<https://www.poslogistics.com.my/>), konteyner taşımacılığı, depolama ve dağıtım dahil olmak üzere petrol tankerleri ve proje kargo lojistiği hizmetleri de içeren geniş bir hizmet yelpazesi sunmaktadır.

Altus Oil & Gas Malaysia: Altus, (<https://altusoilandgas.com.my/>) enerji endüstrisi odaklı lojistik firması; marine çözümler, petrol sahası lojistiği ve lojistik çözümler (supply base, project logistics, freight forwarding) gibi kapsamlı hizmetler vermektedir.

4.16 Tanıtım ve Pazarlama

Malezya petrol ve gaz sektöründeki tanıtım ve pazarlama, ülkenin bölgesel ve küresel olarak lider bir enerji oyuncusu olarak konumunu güçlendirmek için tasarlanmış çok yönlü girişimlerden oluşmaktadır. Sektör, Malezya'nın petrol ve gaz arama, üretim, rafinaj ve dağıtım alanındaki yeteneklerini sergilemede öncü rol oynayan Malezya'nın ulusal petrol şirketi PETRONAS gibi hükümet bağlantılı kuruluşlar tarafından yoğun bir şekilde tanıtılmaktadır.

Kamu Kurumları ve Ajanslar Aracılığıyla Tanıtım Faaliyetleri

Malezya hükümeti, Ekonomi Bakanlığı'na bağlı Malezya Petrol Kaynakları Kurumu (Malaysia Petroleum Resources Corporation – MPRC)⁷⁹ aracılığıyla petrol ve gaz sektörünün tanıtımını yürütmektedir. 2011 yılında kurulan MPRC, Malezya'nın petrol ve gaz hizmetleri ile ekipman (Oil & Gas Services and Equipment – OGSE) sektörünü geliştirmek ve uluslararası alanda tanıtmakla görevlendirilmiştir.

Eyalet Düzeyinde Tanıtım Faaliyetleri

Sarawak'ın devlete ait bir kuruluşu olan PETROS, Sarawak'ı Doğu Malezya'da yükselen bir enerji merkezi olarak tanıtırken, teknoloji ve yatırım getirmek için küresel enerji şirketleriyle aktif olarak ortaklıklar geliştirmeyi hedeflemektedir. Ayrıca, eyaletin endüstriyel rekabet gücünü güçlendirmek için yerel yetenek ve tedarikçi ağlarının geliştirilmesine öncelik vermektedir. PETROS, projeleri ve girişimleri aracılığıyla Sarawak'ın enerji potansiyeli konusunda farkındalık yaratmakta ve eyaleti Malezya'nın enerji alanında stratejik bir oyuncu olarak konumlandırmaktadır.

Benzer şekilde, Sabah Energy Corporation'ın tanıtım çalışmaları, eyaletin enerji bağımsızlığını artırmaya ve hidrokarbon kaynaklarının faydalarını en üst düzeye çıkarmaya odaklanmaktadır. Sabah'ta arama ve üretim faaliyetlerini çekmek için federal kurumlar, endüstri oyuncuları ve yabancı yatırımcılarla aktif

⁷⁹ <https://mprc.gov.my/>

olarak iş birliği yapmaktadır. Ayrıca Sabah Enerji, eyaletin enerji karmasını çeşitlendirmek ve küresel sürdürülebilirlik hedefleriyle uyumlu hale getirmek için yenilenebilir enerji projelerini desteklemektedir.

4.17 Sektörde Tüketici /Alıcı Tercihleri ve Son Trendler

Son yıllarda Malezya'nın petrol ve gaz sektörü, küresel enerji dönüşümü, yerel politika reformları, değişen tüketici davranışları ve ekonomik baskılar sonucunda önemli bir dönüşüm sürecinden geçmektedir. Bu gelişmeler, ülkede enerjinin üretim, dağıtım ve tüketim biçimlerini yeniden şekillendirmektedir.

Doğal Gaz ve LNG'ye Geçiş Eğilimi

Sektördeki en önemli eğilimlerden biri, doğal gaz ve sıvılaştırılmış doğal gaza (LNG) doğru artan yönelimdir. Zengin doğal gaz rezervlerine ve gelişmiş LNG altyapısına sahip bir ülke olarak Malezya, enerji stratejisinde doğal gazı geçiş yakıtı (transition fuel) olarak konumlandırmaktadır. Bu yönelim, büyük ölçüde hükümetin enerji politikaları tarafından desteklenmektedir; zira doğal gaz, kömür ve petrole kıyasla daha temiz bir enerji kaynağı olup, fiyat istikrarı açısından da avantaj sağlamaktadır.

Doğal gaz, 2023 yılında yayınlanan Ulusal Enerji Geçiş Yol Haritası'nda⁸⁰ (NETR) resmi olarak bir geçiş yakıtı olarak tanımlanmıştır. Malezya Doğal Gaz Birliği (Malaysian Gas Association) verilerine göre, gaz şu anda Malezya'nın birincil enerji arzının yaklaşık %43'ünü oluşturmaktadır ve yenilenebilir enerjiye yapılan yatırımların artmasıyla birlikte 2050 yılına kadar %56'ya⁸¹ yükselmesi beklenmektedir.

Eyalet Düzeyinde Yaklaşımlar/Son Trendler:

Sarawak

Eyalet düzeyinde, Sarawak, doğal gaz kaynaklarını yerel kalkınma için etkin biçimde değerlendirme yönünde proaktif bir strateji izlemektedir.

Sarawak Gaz Yol Haritası (**Sarawak Gas Roadmap**) çerçevesinde, eyaletin gaz kullanım oranını %6'dan %30'a çıkarması hedeflenmektedir⁸² (2030 yılına kadar). Bu, daha fazla gaz dağıtım sistemi inşa etmeyi ve enerji ve işleme için gaz kullanan endüstriyel kümelenmeleri teşvik etmeyi içermektedir. Devlet kuruluşu Sarawak Energy, gaz altyapısını genişleterek ve gazla çalışan santraller kullanarak yerel sanayinin büyümesine katkı sağlamaktadır.

Buna ek olarak, Temmuz 2024 itibarıyla PETROS, PETRONAS'ın yurt içi gaz ticaretindeki rolünü devralmaya başlamıştır.⁸³ 21 Mayıs 2025'te imzalanan bir Ortak Bildiri ile, 1 Mart 2025'te yürürlüğe giren değiştirilmiş Gaz Dağıtım Yönetmeliği kapsamında PETROS Sarawak'ta yurt içi gazın tek alıcısı ve dağıtıcısı haline gelmiştir. PETROS artık eyalet içinde doğal gaz alımını, tedarikini ve dağıtımını yönetmekte, PETRONAS üretime yönelik operasyonları ve LNG ihracatından sorumlu olmaya devam etmektedir.

Sabah

Sabah eyaleti, 1 Ocak 2024 itibarıyla elektrik tedariki ve yenilenebilir enerji alanında tam düzenleyici yetkiyi devralmıştır. Bu kapsamda, Energy Commission of Sabah (ECoS) adıyla yeni bir düzenleyici yapı kurulmuş olup lisanslama, onay süreçleri ve politika uygulaması artık eyalet düzeyinde yürütülmektedir.⁸⁴

Karbon Nötr Hedefi ve Yenilenebilir Enerjiye Geçiş

Malezya, 2050 yılına kadar net sıfır karbon emisyonu (net-zero carbon emissions) hedefini taahhüt etmiş olup, bu hedef ulusal enerji politikasının temel itici gücü hâline gelmiştir. Bu doğrultuda ülke, özellikle güneş, hidroelektrik ve biyokütle kaynaklarına dayalı yenilenebilir enerji yatırımlarını hızlandırmaktadır.

⁸⁰ <https://ekonomi.gov.my/sites/default/files/2023-08/National%20Energy%20Transition%20Roadmap.pdf>

⁸¹ <https://malaysiangas.com/mygas-2025/#:~:text=MyGAS%20Aspiration,towards%20Net%20Zero%20by%202050.>

⁸² <https://www.sarawakenergy.com/move-to-boost-domestic-gas-usage-to-30-pct>

⁸³ https://premierdept.sarawak.gov.my/web/subpage/news_view/18320/UKAS

⁸⁴ <https://www.mida.gov.my/harnessing-renewable-energy-in-sabah-opportunities-and-investment-prospects/>

- Malezya'nın elverişli iklimi sayesinde güneş enerjisi güçlü bir ivme kazanmış ve Büyük Ölçekli Güneş Enerjisi⁸⁵ (LSS) gibi hükümet programları yaygın kullanımını teşvik etmiştir.
- Hidroelektrik enerji, özellikle Doğu Malezya'da yer alan Bakun ve Murum barajları aracılığıyla ülkenin yenilenebilir enerji arzında istikrarlı bir temel oluşturmaktadır.
- Çoğunlukla palmye yağı endüstrisi atıklarından elde edilen biyokütle enerjisi, tarımsal yan ürünleri temiz enerjiye dönüştürerek bu karışıma katkıda bulunmaktadır.

Bu çabalar, yenilenebilir enerjinin enerji karışımındaki payını 2050 yılına kadar %70'e çıkarmayı amaçlayan Ulusal Enerji Geçiş Yol Haritası (NETR) ve Yenilenebilir Enerji Yol Haritası⁸⁶ (MyRER) gibi ulusal stratejiler tarafından yönlendirilmektedir. Düzenleyici reformlar, yatırım teşvikleri ve kamu-özel sektör ortaklıklarının desteğiyle Malezya, net sıfır hedefleriyle uyumlu, daha temiz ve daha sürdürülebilir bir enerji geleceği inşa etmektedir.

Tüketici ve Alıcı Tercihleri

Malezya'nın enerji sektöründeki tüketici ve alıcı tercihleri değişim göstermektedir, ancak fiyat uygunluğu (affordability) hâlen en belirleyici unsur olmaya devam etmektedir. Hem hane halkları hem de işletmeler, yakıt fiyatlarına ve elektrik tarifelerine son derece duyarlıdır; zira bu faktörler doğrudan yaşam maliyetlerini ve üretim giderlerini etkilemektedir.

Bu nedenle hükümet, enerji maliyetlerini makul seviyede tutmak amacıyla uzun süredir yakıt ve elektrik sübvansiyonlarına başvurmaktadır. Sübvansiyonların azaltılması veya tarifelerde artış yapılması durumunda kamuoyunda güçlü tepkiler oluşabilmektedir.

Malezya'da dizelin litre başına sübvansiyonlu fiyatı **RM 2.15** iken, 10 Haziran 2024'te sübvansiyon kaldırılarak fiyat **RM 3.35**'e yükseltilmiştir. <https://apnews.com/article/malaysia-diesel-subsidy-revamp-b5eaccd064ee6634d570c655e77cae1>

Son olarak, enerji verimliliği yüksek teknolojilere, temiz enerji çözümlerine, güneş panellerine ve elektrikli araçlara (EV) yönelik ilgi artmaktadır. Ancak bu eğilimler, hâlen devlet teşvikleri ve politik yönlendirme ile desteklenmektedir.

4.18 Sektörde Vergiler

Petroleum (Income Tax) Act 1967 - Petrol Gelir Vergisi Yasası 1967

1967 Petrol (Gelir Vergisi) Kanunu (PITA)⁸⁷ uyarınca, petrol arama ve üretim faaliyetleri (upstream petroleum operations) yürüten şirketler veya bireyler, vergilendirilebilir gelirleri üzerinden %38 sabit oranda vergiye tabidir.

Income Tax Act 1967 - Gelir Vergisi Yasası 1967

Rafineri, petrokimya işleme, pazarlama, dağıtım, taşıma, perakende ve diğer arama ve destek hizmetleri gibi petrol arama ve üretim faaliyetleri kapsamı dışındaki faaliyetler, 1967 Gelir Vergisi Kanunu arafından yönetilen ülkenin genel kurumlar vergisi rejimine tabidir⁸⁸.

Sales Tax Act 2018 ve Service Tax Act 2018 - Satış ve Hizmet Vergisi Yasaları 2018

Satış Vergisi, Malezya'da üretilen veya ithal edilen belirli vergiye tabi mallara uygulanan tek aşamalı bir vergidir ve Satış Vergisi, malların HS sınıflandırmasına bağlı olarak genellikle %5 veya %10 şeklindedir⁸⁹. Hizmet Vergisi ise, Malezya'da sunulan belirli vergilendirilebilir hizmetler üzerinden alınan bir tüketim

⁸⁵ <https://www.seda.gov.my/reportal/large-scale-solar/>

⁸⁶ <https://www.seda.gov.my/reportal/myrer/>

⁸⁷ <https://www.petronas.com/mpm/regulatory/other-governing-laws#JbopTabs2>

⁸⁸ <https://taxsummaries.pwc.com/malaysia/corporate/taxes-on-corporate-income>

⁸⁹ <https://mysst.customs.gov.my/FAQSalesTax>

vergisidir. Genel hizmet vergisi oranı %8 olmakla birlikte, yiyecek-içecek (F&B), lojistik, telekomünikasyon ve otopark hizmetlerinde oran %6 olarak uygulanmaktadır⁹⁰.

İthalat ve İhracat Vergileri

İthalat ve ihracat vergileri, ürünün HS koduna göre farklılık göstermektedir. Genel olarak ithalat vergisi oranı %0 olmakla birlikte, belirli ürün gruplarında özel oranlar uygulanabilmektedir. Örneğin, satış vergisi (Sales Tax) kapsamında bazı petrol ürünleri için farklılaştırılmış vergi oranları söz konusu olabilmektedir. Bu çerçevede, ithalat ve ihracatta her bir HS koduna ilişkin güncel ve bağlayıcı vergi oranlarının doğrulanması amacıyla resmi *Customs Duties Order 2022*⁹¹ (*Gümrük Vergileri Emri 2022*) belgesinin incelenmesi gerekmektedir.

Sabah – State Sales Tax Enactment 1998 (Eyalet Satış Vergisi Yasası)⁹²

Sabah Eyaleti Satış Vergisi (State Sales Tax) kapsamında vergilendirilebilir ürün listesi, 1 Nisan 2020 itibarıyla ham petrol, kondensat, doğal gaz ve LNG gibi belirli petrol ürünlerini de kapsayacak şekilde genişletilmiştir. Bu eyalet vergisi oranı %5'tir.

Sarawak – State Sales Tax Ordinance 1998 (Eyalet Satış Vergisi Tüzüğü)⁹³

Sarawak Eyaleti Satış Vergisi (State Sales Tax) kapsamında vergilendirilebilir ürün listesi, 1 Ocak 2019 tarihi itibarıyla genişletilmiştir.

Bu kapsamda vergilendirilen ürünler şunlardır:

ham petrol, kondensat, LNG, üre, parafin mumu, gazyağı (kerosene), motorin (gas oil), madeni yağlar, naftalin ve gres yağları. Sarawak dışına ihraç edilen vergilendirilebilir petrol ürünleri için uygulanmaktadır.

4.19 Varsa Sektöre Yönelik ve Genel Tarife Dışı Engeller

Yabancı Şirketler İçin Ortaklık ve Lisans Zorunluluğu

Sektördeki başlıca tarife dışı engellerden biri, yabancı şirketlerin Malezya'da faaliyet gösterebilmeleri için yerel ortaklarla iş birliği yapma veya özel izin alma zorunluluğudur. Malezya'nın ulusal petrol şirketi olan PETRONAS, ülkedeki petrol kaynaklarının geliştirilmesi konusunda münhasır haklara sahip olup sektörde belirleyici konumdadır. Yabancı yatırımcıların sektöre katılımı genellikle üretim paylaşım sözleşmeleri (Production Sharing Contracts -PSCs) aracılığıyla düzenlenmektedir.ve bunlar genellikle yerel hizmet, iş gücü ve malzeme kullanımını gerektiren yükümlülükler içermektedir. Bu tür yerel katma değer (local content) zorunluluğu, yerel ağlara veya standartlara aşına olmayan yabancı firmalar için önemli bir giriş engeli oluşturabilmektedir.

Teknik Standartlar ve Sertifikasyon Süreçleri

Malezya'ya özgü teknik standartlar ve sertifikasyon gereklilikleri, uluslararası standartlardan farklılık gösterebilmektedir ve bu durum ek bir uyum yükümlülüğü doğurabilmektedir.

Petrol ve gaz faaliyetlerinde kullanılan ekipman, sistem ve teknolojilerin, uluslararası testlerden geçmiş olsalar dahi, Malezya makamlarınca ayrıca test edilmesi veya onaylanması gerekebilmektedir. Bu uygulamalar, özellikle yeniden sertifikasyon (re-certification) veya yerel teknik modifikasyon gerektiren durumlarda ek maliyetlere ve gecikmelere yol açabilmektedir.

Söz konusu süreçler, Malezya pazarına yeni girmeyi planlayan firmalar açısından operasyonel planlamayı zorlaştırabilmektedir.

⁹⁰ <https://mysst.customs.gov.my/FAQServicesTax>

⁹¹ [https://www.customs.gov.my/ms/pg/Perintah%20Kastam/P.U.%20\(A\)%20114%20-%20Peintah%20Duti%20Kastam%202022.pdf](https://www.customs.gov.my/ms/pg/Perintah%20Kastam/P.U.%20(A)%20114%20-%20Peintah%20Duti%20Kastam%202022.pdf)

⁹² https://sagc.sabah.gov.my/sites/default/files/law/StateSalesTaxEnactment1998_1.pdf

⁹³ https://lawnet.sarawak.gov.my/lawnet_file/Subsidiary/SUB_Lawnet%20Swk.%20L.N.%2080%20SST%20Regulations%2C%201998%20amended%202022.pdf

5. Sektörde İhracatçılarımızı Bekleyen Fırsatlar

Malezya’da petrol ve doğal gaz sektörüne yönelik çeşitli teşvik mekanizmaları bulunmakta olup, bu düzenlemeler ihracatçılarımız ve yatırımcı firmalarımız açısından önemli fırsatlar sunmaktadır. Bu kapsamda, temelde Malezya Yatırım Geliştirme Ajansı (MIDA) koordinasyonunda bir takım teşvikler verilmektedir.

Malezya, özellikle petrol ve gaz sektöründe makineyle ilgili faaliyetlerde bulunanlar için **Öncü Statüsü (Pioneer Status)** ve **Yatırım Vergisi** İndirimi gibi işletmelerin gelişmesine yardımcı olmak için çeşitli teşvikler sunmaktadır. Ayrıca, verimliliği artırmak için otomasyon teknolojisine yatırım yapan şirketler için **Otomasyon Sermaye İndirimi (ACA)** mevcuttur. **Yeniden Yatırım İndirimi (RA)** ise mevcut operasyonların genişletilmesini ve modernizasyonunu desteklemektedir. Bununla birlikte, yatırım harcamalarının %60’ına kadar **gelir vergisi indirimi**, ithal edilen ekipman, hammadde için **ithalat&gümrük vergisi muafiyeti** gibi imkanlar da sağlanabilmektedir. MIDA tarafından sağlanan desteklere ilişkin bilgiye aşağıdaki bağlantıdan ulaşılması mümkündür.

https://www.mida.gov.my/wp-content/uploads/2020/07/20181015142224_Malaysia-Tax-Incentives-Compilation-and-Guide-for-OGSE-Sector-portal.pdf

Malezya Maliye Bakanlığı tarafından Petronas’ın bütçeye aktarılan kârlarının bir kısım karşılığında sektör için altyapı yatırımlarına kamu kaynağı yaratılması, stratejik sektörlerde kurumlar vergisi muafiyeti ve hızlandırılmış amortisman., petrokimya ve enerji ihracatı yapanlara KDV/ithalat vergisi muafiyetleri gibi teşvikler sunulmaktadır.⁹⁴ Ayrıca, Petros (Sarawak) ve Sabah Energy Corporation tarafından gaz ve petrokimya yatırımları için arsa tahsisi sağlanabilmektedir. Aşağıdaki tabloda, Malezya tarafından sektöre yönelik sağlanan destekler özetlenmektedir;

Teşvik / Program	Sorumlu Kurum(lar)	İçerik	Hedeflenen Etki
Pioneer Status (PS)	Malaysian Investment Development Authority (MIDA)	5–10 yıl süreyle kurumlar vergisinde %70–100 muafiyet	Yüksek teknoloji yatırımlarını çekmek
Investment Tax Allowance (ITA)	MIDA, Ministry of Finance (MoF)	Yatırım harcamasının %60–100’ü vergi indirimi olarak düşülebilir	Yeni fabrika/üretim hattı yatırımlarını teşvik
Green Investment Tax Allowance (GITA)	MIDA, MoF	Yeşil teknoloji üretim tesislerine ek vergi indirimi	Solar panel üretim kapasitesini artırmak
Customs Duty & Sales Tax Exemption	Royal Malaysian Customs, MoF	Üretimde kullanılacak makineler, ekipmanlar ve hammaddelerde gümrük vergisi muafiyeti	Üretim maliyetini düşürmek, ithal makine kullanımını kolaylaştırmak
Green Technology Financing Scheme (GTFS)	MoF, Malaysian Green Technology & Climate Change Corp (MGTC), Bank Negara	Yeşil üretim yatırımlarına uygun faizli kredi, devlet garanti desteği	Solar fabrika yatırımlarında finansman kolaylığı
Special Economic Zones & Industrial Parks (Kulim Hi-Tech Park, Sarawak Samajaya Free Industrial Zone vb.)	Eyalet hükümetleri, MIDA	Arsa tahsisi, altyapı desteği, serbest bölge avantajı, ithalat/ihracat kolaylıkları	Solar panel üretim tesislerini kümelenmek ve ihracat merkezleri kurmak

Arama ve Üretim Teknolojilerinde İş Birliği Fırsatları

Yukarı akış teknolojisi ve arama çalışmalarında, özellikle derin sulardaki Malezya blokları, sismik, uzaktan algılama, sondaj ve kuyu tamamlama gibi arama çalışmalarında ileri teknolojiye ihtiyaç duymaktadır. Güçlü araştırma ve geliştirme (AR-GE), sondaj teknolojisi veya örneğin yüksek basınç/yüksek sıcaklık kuyuları için uzmanlaşmış hizmetlere sahip Türk firmaları bu alanda fırsatlar bulabilir.

⁹⁴ <https://www.petronas.com/mpm/malaysia-e-p/partners-stakeholders>

Mühendislik, Bakım ve Üretim Ekipmanlarında Artan Talep

Açık deniz, derin su ve eski altyapıların yenilenmesi alanlarındaki faaliyetlerin artmasıyla birlikte, mühendislik hizmetlerine, özel ekipmanlara, bakım ve imalata olan talep artmaktadır. Bununla birlikte Malezya, kendi başına önemli bir petrol ve gaz üreticisi olmakla birlikte, hâlen rafine petrol ürünleri, petrokimyasallar, özel endüstriyel bileşenler ve ekipmanları özellikle downstream ve bakım-onarım faaliyetleri için ithal etmeye devam etmektedir. Bu durum, yerli üretimin yetersiz olduğu veya daha uygun maliyetli, yüksek kaliteli alternatiflerin arandığı alanlarda ve üretim (açık deniz modülleri, boru hatları), bakım veya mühendislik, inşaat, kurulum ve devreye alma konularında rekabetçi fiyatlandırma ve kaliteye sahip Türk firmaları için fırsat niteliğindedir.

Doğal Gaz ve LNG Altyapısı Projelerinde Katılım İmkânları

Doğal gaz, Malezya'nın enerji dengesinde büyük önem taşımakta olup gazın taşınması, işlenmesi, sıvılaştırılması ve dağıtımı için altyapıya yönelik yüksek bir talep bulunmaktadır. Bu kapsamda LNG, gaz boru hatları, kompresör istasyonları veya ilgili teknolojilerde deneyime sahip Türk firmaları Malezya'da önemli tedarikçi veya yüklenici olarak yer alabilirler.

Yerel Ortaklık ve Teknoloji Transferi Yoluyla Pazara Giriş

Malezya'nın yasal düzenlemeleri ve iş kültürü yerel ortaklarla iş birliği yapılmasını veya yerli katma değer (local content) yaratılmasını önceliklendirmektedir. Türk firmaları, Malezyalı şirketlerle çalışırken ortak girişimler kurarak, teknoloji transferi yaparak veya uzmanlık becerileri getirerek pazara giriş sürecini kolaylaştırabilecek, mevzuat uyumunu güçlendirebilecek ve riskleri azaltabileceklerdir.

Yeşil Dönüşüm ve Karbon Azaltım Teknolojilerinde İş Birliği

Malezya hükümeti, enerji sektöründe sürdürülebilirlik ve yeşil dönüşüm hedeflerine büyük önem vermektedir. Bu kapsamda, karbon yakalama ve depolama (Carbon Capture and Storage – CCS), emisyon azaltımı, temiz yakıtlar, sızıntı tespit sistemleri, yeşil hidrojen gibi alanlarda uzman Türk firmaları için iş birliği fırsatları muhtemeldir.

Sabah Eyaletinde Yatırım ve Hizmet Olanakları

Malezya ve Sabah Eyalet Hükümeti, Doğu Malezya'yı enerji ve petrol-gaz merkezlerinden biri haline getirme hedefi doğrultusunda yeni projeleri hayata geçirmektedir. Bu çerçevede petrol ve gaz, aşağı akış, liman, deniz desteği ve olası enerji merkezi rollerine yönelik altyapıya sahip bir endüstri parkı olan Sipitang Petrol ve Gaz Endüstri Parkı (Sipitang Oil & Gas Industrial Park – SOGIP) kurulmuştur. Türk firmaları, Sabah'ta liman altyapısı için teknoloji, ekipman ve hizmet tedariki, LNG elleçleme, yakıt ikmali ve hidrokarbon depolama gibi çeşitli alanlarda iş fırsatları yakalayabilirler. Ayrıca eyalet deniz açıklarında yürütülen üretim paylaşım sözleşmeleri (PSCs) ve yeni arama projeleri, potansiyel iş birliği kapılarını açık tutmaktadır.

Sarawak Eyaletinde Gaz Altyapısı ve Dağıtım Projeleri

Son dönemde, federal hükümetin yetkilendirmesiyle Petroleum Sarawak Berhad'ın (PETROS), Sarawak'ta tek yetkili gaz toplayıcı olarak atanmasıyla oluşturulan yeni sistem kapsamında, eyalette;

- doğal gaz boru hatları,
- gazdan elektriğe dönüşüm (gas-to-power) tesisleri,
- gaz dağıtım ağları ve
- downstream işleme tesisleri için yüksek altyapı yatırımı talebi bulunmaktadır.

Bu alanda, gaz altyapısı, enerji santralleri ve endüstriyel tesis inşaatında uzman Türk firmaları, ihaleler veya ortaklıklar yoluyla projelere katılım sağlayabilirler.

6. Sektörde İhracatçılarımızı Bekleyen Tehditler

Malezya petrol ve gaz sektörü, önemli iş fırsatları sunmakla birlikte, Türk firmalarının dikkat etmesi gereken bazı yapısal ve operasyonel riskleri de barındırmaktadır. Bu tehditlerin doğru yönetilmesi, pazara giriş stratejilerinin başarısı açısından kritik öneme sahiptir.

1. Mülkiyet ve Düzenleyici Kısıtlamalar

Her ne kadar yabancı firmaların sektöre Üretim Paylaşım Sözleşmeleri (Production Sharing Contracts – PSCs) aracılığıyla katılımı mümkün olsa da, PETRONAS petrol ve gaz kaynaklarının mülkiyetini elinde bulundurmaktadır. Bu durum, özellikle upstream segmentte, lisanslama, izinler ve çevresel onay süreçlerinin karmaşık ve uzun olmasına neden olmaktadır. Bazı projelerde yerel ortak katılımı zorunluluğu, hatta sermaye payı sınırlamaları (equity restrictions) söz konusu olabilmektedir. Dolayısıyla Türk firmalarının, faaliyet öncesinde yerel düzenlemeler, izin mekanizmaları ve ortaklık şartları hakkında detaylı hukuki danışmanlık almaları büyük önem taşımaktadır.

2. Yüksek Sermaye ve Teknoloji Gereksinimi

Malezya'daki derin deniz arama faaliyetleri ve LNG altyapı projeleri, yüksek sermaye yatırımı ve ileri mühendislik teknolojileri gerektirmektedir. Bu alanlarda yüksek teknik yeterlilik, güçlü finansal kapasite ve uluslararası tecrübe aranmaktadır. Kanıtlanmış geçmiş performansa veya teknik uzmanlığa sahip olmayan firmalar, uluslararası düzeyde tanınan büyük enerji şirketleriyle rekabet etmekte zorlanabilirler. Dolayısıyla Türk firmalarının, belirli niş uzmanlık alanlarına (örneğin bakım-onarım, özel ekipman üretimi, modüler sistem mühendisliği) odaklanmaları, rekabet avantajı yaratmak açısından daha uygun olacaktır.

3. Yoğun Rekabet Ortamı

Malezya, bölgesel ve küresel ölçekte birçok enerji şirketine ev sahipliği yapmaktadır. Komşu ülkelerden (Singapur, Tayland, Endonezya) gelen firmalar ile uluslararası enerji devleri arasındaki rekabet, ihale süreçlerini son derece zorlu hâle getirmektedir.

4. Politik ve Düzenleyici Riskler

Malezya'da hükümet politikalarındaki değişiklikler, vergi rejimleri veya çevre mevzuatı alanındaki reformlar, bazı projelerin ekonomik fizibilitesini etkileyebilmektedir. Örneğin, Sarawak eyaletinde PETROS'un gaz toplayıcı (gas aggregator) olarak atanması, federal kurumlar ve PETRONAS ile eyalet otoriteleri arasında hukuki ve sözleşmesel gerilimlere neden olmuştur. Bu durum, faaliyet gösteren yabancı şirketler açısından yetki paylaşımı (federal-eyalet düzeyinde), lisans kapsamı ve gaz satış düzenlemeleri konularında belirsizlikler yaratmıştır. Dolayısıyla Türk firmalarının, Malezya pazarına girişte siyasi-idari yapıyı doğru analiz etmesi ve federal-eyalet düzenlemelerinin kapsamını netleştirmesi gerekmektedir.

Genel Değerlendirme

Malezya petrol ve gaz sektörü, yüksek potansiyele sahip ancak yüksek regülasyon yoğunluğu ve güçlü rekabetin hâkim olduğu bir pazar görünümündedir.

Türk firmalarının bu pazarda başarılı olabilmesi için:

- yerel ortaklık stratejilerine öncelik vermesi,
- lisanslama ve çevre mevzuatında danışmanlık desteği alması,
- ve uzun vadeli yatırım perspektifiyle hareket etmesi önerilmektedir.

7. Enerji Sektöründe İhracatın Artırılması için Firmalara Öneriler

Türk firmalarının Malezya pazarında başarılı olabilmeleri için, stratejilerini ülkenin piyasa ihtiyaçları, düzenleyici yapısı ve sanayi öncelikleriyle uyumlu şekilde kurgulamaları gerekmektedir.

1. Pazar Yapısının ve Düzenleyici Kurumların Doğru Analizi

Başarılı bir ihracat stratejisinin temel unsurlarından biri, Malezya enerji sektöründeki kilit kurumların rollerinin iyi anlaşılmasıdır. Bu kapsamda, PETRONAS, PETROS (Petroleum Sarawak Berhad) ve Sabah Energy; petrol ve gaz faaliyetlerinin genel gözetimini yapan başlıca kurumlardır. Türk firmalarının, ürün ve hizmetlerini bu kurumların tedarik gereklilikleri, teknik standartları ve enerji dönüşümüne (energy transition) yönelik stratejik taahhütleriyle uyumlu şekilde konumlandırmaları gerekmektedir.

Ayrıca, Malezya'nın federal yapısı dikkate alındığında, eyalet hükümetleri ve yerel düzenleyici otoriteler (özellikle Sarawak ve Sabah eyaletleri) enerji projelerinde belirleyici role sahiptir. Bu nedenle firmalarımızın hem federal düzeyde hem de eyalet/yerel idarelerle doğru temaslar kurması; yatırım izinleri, saha erişimi, enerji altyapısı, arsa tahsisi veya OGSE projeleri gibi alanlarda kritik avantaj sağlamaktadır.

2. Yerel Ortaklıklar ve Dağıtım Ağları Kurmak

Malezya pazarına etkin biçimde erişebilmenin en önemli yollarından biri, yerel distribütörler, acenteler veya ortak girişim (joint venture) ortaklıkları aracılığıyla kalıcı iş birlikleri geliştirmektir. Bu tür ortaklıklar; pazar erişimini kolaylaştırmakta, yerel iş kültürünü anlamayı sağlamakta, ve özellikle kamu ihaleleri veya tedarik süreçlerinde önem taşıyan “yerel katılım (local content)” şartlarını karşılamaya yardımcı olmaktadır. Ayrıca, yerel varlığın güçlendirilmesi, satış sonrası hizmetlerin kalitesini artırmakta ve uzun vadede müşteri güvenilirliğini sağlamaktadır.

3. Türk Ürünlerinin Tanıtımı ve Görünürlüğünün Artırılması

Malezya enerji sektörü yüksek rekabetin yaşandığı bir pazar olup, alıcılar teknik mükemmeliyet, güvenilirlik ve maliyet etkinliği konularında güçlü kanıtlar görmek istemektedir.

Bu nedenle Türk firmalarının;

- bölgesel fuarlara ve ticari etkinliklere (özellikle Oil & Gas Asia – OGA Fuarı) aktif olarak katılması,
- ürün ve hizmetlerinin uluslararası sertifikasyonlarını ve performans kayıtlarını vurgulaması,
- ve Malezyalı paydaşlar nezdinde teknik yetkinlik, kalite ve güven imajını güçlendirmesi önerilmektedir.

Bu tür etkinlikler, yalnızca marka bilinirliğini artırmakla kalmayıp, aynı zamanda Malezya'daki potansiyel iş ortakları ve alıcılarla doğrudan temas kurulmasına da olanak tanımaktadır.

8. Belirtilmesinde Fayda Görülen Diğer Hususlar

Türk İhracatçıları İçin Stratejik Değerlendirme ve Öneriler

Türk ihracatçıları, petrol ve gaz sektörüyle ilişkili ürünler dahil olmak üzere birçok mal grubunda gümrük vergilerini azaltan veya kaldıran Türkiye-Malezya Serbest Ticaret Anlaşması (MTFTA)'ndan etkin biçimde yararlanmalıdır. Bu anlaşma, Türk tedarikçilere fiyatlandırma, gümrük işlemlerinin verimliliği ve pazar erişimi açısından STA kapsamı dışındaki ülke ihracatçılarına göre belirgin bir rekabet avantajı sağlamaktadır.

Bu ayrıcalıklı ticaret erişiminden azami düzeyde faydalanmak için Türk firmalarının, Malezya'ya düzenlenen sektörel ticaret heyetleri kapsamındaki B2B eşleştirme programlarına ve sektörde önde gelen fuarlara aktif katılım göstermesi büyük önem taşımaktadır. Bu tür faaliyetler, potansiyel iş ortaklarının belirlenmesi, pazar dinamiklerinin yerinde gözlemlenmesi ve uzun vadeli iş ilişkilerinin kurulması açısından son derece değerlidir.

Mevzuata Uyum ve Sertifikasyon

Malezya pazarında başarıya ulaşmanın ön koşulu, mevzuata tam uyumdur. Türk ihracatçıların, ürünlerinin Malezya ithalat, kalite ve güvenlik standartlarını karşıladığından emin olmaları gerekmektedir. Bu kapsam,

- SIRIM gibi yerel otoritelerce tanınan sertifikaların temin edilmesini,
- etiketleme ve dokümantasyon gerekliliklerinin yerine getirilmesini,
- ve gümrük süreçlerinin doğru yürütülmesini kapsamaktadır.

Bu süreçlerde, yerel danışmanlık firmalarıyla çalışmak veya Malezyalı ithalatçılarla stratejik ortaklık kurmak, uyum sürecinin hızlanmasına ve operasyonel risklerin azalmasına yardımcı olacaktır.

9. Genel Değerlendirme

Malezya petrol ve gaz sektörü, özellikle upstream hizmetleri, mühendislik ve enerji teknolojisi alanlarında uzmanlığa sahip Türk firmaları için önemli fırsatlar sunmaktadır. Ülkenin stratejik coğrafi konumu, gelişmiş altyapısı ve sektöre yönelik devlet desteği, Malezya'yı uluslararası iş birliği açısından cazip bir merkez hâline getirmektedir.

Malezya'nın upstream sektörü, giderek daha fazla derin deniz (deep-water) arama çalışmalarına ve küçük ve marjinal sahaların geliştirilmesine odaklanmaktadır. Bu alanlar, açık deniz sondajı, denizaltı mühendisliği, yüzer üretim sistemleri ve gelişmiş petrol geri kazanımı (EOR) teknikleri gibi yüksek uzmanlık gerektiren teknolojilere ihtiyaç duymaktadır. Bu konularda deneyimli, özellikle offshore inşaatı, saha hizmetleri ve modüler üretim alanlarında faaliyet gösteren Türk firmaları, Malezya'da güçlü bir talep potansiyeliyle karşılaşabilirler.

Malezya'nın enerji dönüşüm süreci, ihracatçılarımız için yeni fırsatlar doğuran bir diğer boyutu oluşturmaktadır. Hükümet, enerji politikasını sürdürülebilirlik, temiz yakıtlar ve emisyonların azaltılması hedeflerine yönlendirmiştir. Bu nedenle, gaz işleme, LNG üretimi, karbon yakalama ve depolama (CCS) ve çevresel uyum teknolojileri konularında artan bir talep bulunmaktadır.

Ar-Ge kapasitesi güçlü veya bu alanlarda kanıtlanmış çözümlere sahip Türk firmaları, özellikle teknik danışmanlık, gaz arıtma sistemleri ve CCS mühendislik hizmetleri alanlarında iş fırsatlarından yararlanabilirler.

Bununla birlikte, Malezya pazarına girişte bazı idari ve düzenleyici zorluklar mevcuttur. Özellikle yabancı firmaların upstream faaliyetlerine katılımı için süreçler karmaşık olabilmekte; PETRONAS lisanslama ve kayıt şartları ile birlikte çevresel, teknik ve finansal değerlendirmeleri içeren onay mekanizmaları uygulanmaktadır. Ayrıca, yerel katma değer (local content) ve yerli istihdam yükümlülükleri nedeniyle, yabancı firmaların Malezyalı ortaklarla iş birliği yapması sıklıkla teşvik edilmektedir.

Stratejik açıdan bakıldığında, Türk firmaları için Malezya sadece tekil bir pazar değil, bölgesel bir üs (hub) olarak da değerlendirilebilir. Malezya'dan hareketle, benzer enerji dinamiklerine sahip diğer Güneydoğu Asya ülkelerine erişim imkânı bulunmaktadır. Ayrıca, Türkiye ile Malezya arasında yürürlükte olan Serbest Ticaret Anlaşması (MTFTA) gibi ikili ekonomik mekanizmalar, pazara girişte gümrük ve ticaret engellerini azaltmakta ve Türk firmalarının rekabet gücünü artırmaktadır.

10. Yararlı Adresler

Sustainable Energy Development Authority (SEDA) Malaysia

Address: Level 6, Cyberview 23A, Persiaran APEC, Cyber 6,
63000 Cyberjaya, Selangor, Malaysia

Tel: 603-8870 5800

Email: enquiry@seda.gov.my

Website: <https://www.seda.gov.my/>

Malaysian Oil & Gas Services Council (MOGSC)

Address: Unit 22-3A, Level 22, Binjai 8 Premium SOHO, No. 2, Lorong Binjai, 50450 Kuala Lumpur, Malaysia

Tel: 603-2181 8781

Email: enquiry@mogsc.org

Website: www.mogsc.org.my

Malaysian Petrochemicals Association (MPA)

Address: Wisma FMM, No. 3, Persiaran Dagang, PJU 9, Bandar Sri Damansara, 52200 Kuala Lumpur, Malaysia

Tel: 603-6286 7200

Email: info@mpa.org.my / petrochemical.association2013@gmail.com

Website: <https://www.mpa.org.my/index.php/home>

Malaysian Gas Association (MGA)

Address: 15-3A-1, Binjai 8, No. 2, Lorong Binjai, 50450 Kuala Lumpur, Malaysia

Tel: 603-9776 1041

Email: secretariat@malaysiagas.com

Website: <https://malaysiagas.com/>

Malaysian Oil & Gas Engineering Council (MOGEC)

Address: 9-03, Binjai 8, Lorong Binjai Off Jalan Binjai,
50450, Kuala Lumpur, Malaysia

Tel: 603-21813153

Email: secretary@mogec.org.my

Website: <https://www.mogec.org.my/>

Malaysia OSV Owners' Association (MOSVA)

Address: Avenue Business Centre, Block 1B, Level 15

Plaza Sentral, Jalan Stesen Sentral 5, 50470 Kuala Lumpur, Malaysia

Tel: 603-9236 1113

Email: secretariat@mosva.org.my

Website: <https://mosva.org.my/>

Petroleum Sarawak Berhad (PETROS)

Address: CT660, Level 6, Block C, 93450, Icom Square, 93450 Kuching, Sarawak, Malaysia

Tel: 6082-552 901

Email: via website

Website: <https://www.petroleumsarawak.com/>

Sabah Energy Corporation Sdn Bhd

Address: Menara SEC – Likas Boulevard, Jalan Signal Hill Park, Off Jalan Tun Fuad Stephens, 88400 Kota Kinabalu, Sabah, Malaysia

Tel: 6088-311 290 / 299

Email: info@sabahenergycorp.com

Website: <https://sabahenergycorp.com/>

Energy Commission of Sabah (ECoS)

Address: Tingkat 10, Plaza Shell, 29, Jln Tunku Abdul Rahman,
Pusat Bandar Kota Kinabalu, 88000 Kota Kinabalu, Sabah, Malaysia
Tel: 6088-205 574
Email: info@ecos.gov.my
Website: <https://ecos.gov.my/home>

Tenaga Nasional Berhad

Address: TNB Platinum, No. 3, Jalan Bukit Pantai, Bangsar, 59100 Kuala Lumpur, Malaysia
Tel: 603-2296 5566
Email: ssdproc@tnb.com.my
Website: <https://www.tnb.com.my/doing-business-with-tnb/>

Sarawak Energy Berhad

Address: Menara Sarawak Energy, No. 1, The Isthmus, 93050 Kuching,
Sarawak, Malaysia
Tel: 6082-443535
Email: customercare@sarawakenergy.com
Website: <https://www.sarawakenergy.com/>

11. Kaynakça

Mining of Petroleum and Natural Gas Statistics Second Quarter 2025

https://www.dosm.gov.my/uploads/release-content/file_20250903113336.pdf

Producer Price Index – Local Production, August 2025

<https://www.dosm.gov.my/portal-main/release-content/producer-price-index--local-production-august-2025>

Petronas – Malaysia Petroleum Management

<https://www.petronas.com/mpm/malaysia-e-p/supply-chain>

Petronas Gas Berhad

<https://www.petronas.com/pgb/our-business/regasification>

MIDA - Malaysia's Petrochemical Industry: Poised for Strategic Growth

<https://www.mida.gov.my/wp-content/uploads/2020/07/Petrochemical-SIB-2022-2023.pdf>

Petronas – Business Overview

<https://www.petronas.com/activity-outlook-2024-2026/assets/pdf/PETRONAS-Activity-Outlook-2024-2026-business-overview.pdf>

Malaysia Retail Fuels Long-Term Outlook

<https://www.woodmac.com/reports/refining-and-oil-products-malaysia-retail-fuels-long-term-outlook-150091395/>

National Energy Transition Roadmap (NETR)

https://www.st.gov.my/en/contents/files/download/188/NETR_S3.pdf

Sarawak Gas Roadmap

<https://sgr.petroleumsarawak.com/about-us/sarawak-gas-roadmap>

Sabah Energy Roadmap and Master Plan 2040

<https://ecos.gov.my/sites/default/files/uploads/downloads/2023-09/SABAH%20ENERGY%20ROADMAP%20AND%20MASTER%20PLAN%202040%20%28SE-RAMP%202040%29.pdf>

SIRIM QAS - Oil, Gas, And Energy Sector

<https://www.sirim-qas.com.my/industry/oil-gas-energy/>

Statista - Most commonly used social media platform for purchases in Malaysia as of February 2025

https://www.statista.com/topics/10858/social-media-in-malaysia/?srsltid=AfmBOorks4UwPIL4kXVM3vDA0InEy0bW_HDp15cy4BBc6kOxEQ89I1D

Malaysia Sales and Services Tax (SST)

<https://mysst.customs.gov.my/>